EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 17.9.2026
COM(2026) 681 final

2026/0286 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

„EU KIDS ACT - digiplatvormide vastutus ja usaldusväärsus ELis“

{SWD(2026) 681 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Ainult pooled Euroopa eri osade 9–16aastastest lastest ütlevad, et tunnevad end internetis turvaliselt. Alaealised puutuvad internetis kokku mitmete ohtudega, mille mõju ulatub tagasi pärisellu ja mis kahjustavad nende tervist, arengut ja heaolu. Näiteks võib väheneda laste kehaline aktiivsus, suureneda müoopiarisk ja kahaneda uneaeg, ilmneda depressiooni- ja ärevussümptomeid, alaneda enesehinnang, kahaneda õppimisvõime ja kognitiivne areng, ilmneda söömishäireid ning väheneda empaatiavõime, samuti võib maad võtta üksildustunne ja esineda sõltuvuskäitumist. Seetõttu tuleks sellistele ohtudele kiiremas korras tähelepanu pöörata. Internetis võivad alaealised kokku puutuda ka küberkiusamise ja seksuaalse väärkohtlemisega ning nendega võidakse otsida kontakti seksuaalsuhte loomise eesmärgil.

Alaealiste kaitse internetis on komisjoni poliitiline prioriteet. Oma 2025. aasta kõnes Euroopa Liidu olukorra kohta teatas komisjoni president Ursula von der Leyen, et kutsub kokku eksperdirühma, kes aitaks selgitada välja, kuidas oleks Euroopas kõige parem laste internetiturvalisust edendada. Pärast 2026. aasta esimesel poolel toimunud nõupidamisi, milles osalesid paljude valdkondade eksperdid ning tööstusharu, lapsevanemate ja noorte esindajad, esitasid laste internetiturvalisuse töörühma kaasesimehed 2026. aasta juulis presidendile oma soovitused. Soovitustes on nimetatud selged põhimõtted, mille najal alaealiste internetiturvalisust parandada ja ühtse turu toimimine tagada. Eelkõige soovitati kehtestada kogu ELi hõlmav juurdepääsupiirang, ühtlustada lõimitud ohutuse normid ning käivitada proportsionaalne vanusetuvastussüsteem, mille puhul oleks tagatud eraelu puutumatus. Samuti soovitati võtta käsile väljaspool sotsiaalmeediaplatvorme osutatavad digiteenused, sealhulgas rakenduste poed, tehisarukaaslased ning mõningad riskantsete funktsioonidega videomängud ja videojagamisplatvormid.

2025. aasta oktoobris allkirjastatud Jüütimaa deklaratsioonis kutsusid 25 liikmesriiki üles kehtestama vanusekontrolli ja looma alaealistele turvalisema internetikeskkonna. Euroopa Ülemkogu rõhutas oma 2026. aasta märtsi ja 2025. aasta oktoobri järeldustes ka seda, kui oluline on kaitsta alaealisi internetis, sealhulgas digitaalse miinimumea nõudega. Oma 2025. aasta novembri raportis alaealiste kaitse kohta internetis nõudis Euroopa Parlament, et sotsiaalmeediale, videojagamisplatvormidele ja tehisarukaaslastele juurdepääsul kehtestataks Euroopas ühtlustatud digitaalne vanusepiir 16 aastat, välja arvatud juhul, kui lapsevanemad või hooldajad annavad lapsele eraldi loa. Samuti nõuti raportis, et kehtestataks Euroopa ühtlustatud digitaalne vanusepiir 13 aastat ja mitte võimaldada sellest vanusest noorematele sotsiaalmeediaplatvormidele juurdepääsu. Euroopa Parlament tunnistas ka vajadust näha õigusaktidega ette digiplatvormide eakohane disain ja lõimitud ohutus. Lisaks kutsus parlament üles rakendama Euroopas vanusetuvastust nii, et oleks tagatud õiguskindlus.

Kõikjal Euroopa Liidus arutavad liikmesriigid seadusandlikke ettepanekuid, millega parandada alaealiste turvalisust internetis. 2025. ja 2026. aastal on seaduseelnõudest, millega soovitakse piirata alla teatavas vanuses alaealiste juurdepääsu teatavatele digiteenustele, andnud teada Itaalia, Prantsusmaa, Norra, Kreeka, Austria, Poola ja Belgia. Oma õigusaktist teatas 2026. aasta mais ka Norra. Peaaegu kõigis teistes liikmesriikides on käimas konsultatsioonid või on valitsus esitanud vastava seaduseelnõu, mida mõnel pool on hakatud parlamendis arutama. Riikide õigusaktide eelnõud erinevad kohaldamisala, vanusepiiri ja kehtestatavate piirangute iseloomu poolest, mis võib killustada ühtset turgu, vähendada

õiguskindlust ja suurendada nõuete täitmisega seotud kulusid, jättes samas alaealiste kaitse Euroopa Liidus ebaühtlaseks.

Praegune internetikeskkond ei ole loodud alaealiste jaoks. Kuigi turvalisema internetikeskkonna loomiseks on õiguslikke meetmeid juba olemas, ei ole üheski neist võetud lähtekohaks laste turvalisust ja võimestamist. Tuginedes peamistele määruses (EL) 2022/2065 ja määruses (EL) 2024/1689 sätestatud põhimõtetele, soovitakse käesoleva ettepanekuga kaitsta alaealisi riskantsete digiteenuste ja tehisintellektisüsteemide eest, kindlustada digitaalset ühtset turgu ning tagada alaealiste kaitsmiseks internetis sidus õigusraamistik ja täitmise tagamise struktuur.

Võttes arvesse riske, millega alaealised teatavate internetipõhiste sotsiaalvõrguteenuste tarbimisel ja videojagamisplatvormidel kokku puutuvad, keelatakse ettepanekuga alla 15 aastastel lastel sellistel platvormidel ja süsteemides iseseisvalt kontot luua. Ettepanekuga ühtlustatakse lahknevad riiklikud normid ja kehtestatakse kõikjal Euroopa Liidus ühtne vanusepiir, mis aitab kõrvaldada takistused digitaalse ühtse turu rakendamisel ning tagab õiguskindluse ja kõigi Euroopa Liidu laste ühtse kaitsetaseme. Sellega koos nähakse ette normid, millega volitatakse lapsevanemaid ja hooldajaid toetama alaealiste turvalist arengut internetis, võimaldades alates 13. eluaastast luua alaealistele piiratud funktsiooniga konto, ning kujundatakse väga väikestele lastele range vanemliku järelevalve all toimiv turvaliste teenuste ja süsteemide keskkond, mis võtab arvesse nende arengut. Kooskõlas laste internetiturvalisuse töörühma kaasesimeeste soovitatud arengupõhise lähenemisviisiga ei tohiks alla 13aastastel alaealistel olla juurdepääsu kahjulikele sotsiaalvõrguteenustele ega videojagamisplatvormide teenustele.

Ettepanekuga kehtestatakse sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormide teenuste, internetimängude, tehisarukaaslaste, üldiste vestlusrobotite ning tarkvararakenduste poodide suhtes selged ohutuslõime nõuded. Töörühma kaasesimeeste soovituste najal ühtlustatakse ja laiendatakse ettepanekuga asjaomaseid nõudeid, et tagada kogu digitaalsel ühtsel turul õiguskindlus ja digikeskkonnas alaealiste kõrgetasemeline kaitse, võttes arvesse, et selles dünaamilises valdkonnas on ärimudelid pidevas muutumises, mistõttu on vaja ära hoida õiguslünki.

Et võimaldada edasilükatud juurdepääsu ja ohutuslõime nõuete rakendamist, kehtestatakse ettepanekuga selge vanusetuvastuse raamistik koos selgete kriteeriumitega selliste süsteemide kasutamiseks ja kasutuselevõtuks ja asjaomaste kaitsemeetmetega. Ettepanekuga kehtestatavad vanusetuvastusmeetodite kasutamise nõuded on proportsionaalsed, tõhusad ja usaldusväärsed ning nende puhul on tagatud eraelu puutumatus. Samuti sätestatakse selles ühised vanusetuvastuse kriteeriumid, mis võimaldavad ühtse turu toimimist.

Alaealiste internetis kaitsmise ja ühtse turu toimimise seisukohast on oluline ka kiire, tõhus ja jõuline täitmise tagamise süsteem. Seepärast sätestatakse ettepanekus olemasolevatele täitmise tagamise struktuuridele tuginev täitmise tagamise raamistik, mille puhul on täitmise tagamise menetlus kiirendatud.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek tugineb alaealiste kaitset internetis ja ühtse turu toimimist reguleerivale kehtivale õigusraamistikule. Ettepaneku aluseks on määrused (EL) 2022/2065 ja (EL) 2024/1689, mis tagab järjepidevuse ja sidususe ELi digiteenuseid ja tehisintellektisüsteeme reguleeriva õigusraamistikuga, ning sellega nähakse eraldi ette alaealiste internetis kaitsmist käsitlevad

nõuded, mille puhul on lähtepunktiks laste ajas arenevad võimed ja turvalisus ning nende võimestamine.

Käesolev määruse ettepanek ei piira digiteenuste määruse kohaldamist ja tugineb selle sätetele, eelkõige artiklile 28, mis käsitleb teatavate digiplatvormide pakkujate kohustust võtta asjakohaseid meetmeid, et tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase. Kavandatava õigusakti ja eelkõige selle lõimitud ohutust käsitlevate sätetega kehtestatakse õigusnormina põhimõtted, mille komisjon on juba esitanud määruse (EL) 2022/2065 alusel koostatud alaealiste kaitset käsitlevates suunistes. Seejuures täpsustatakse määruse (EL) 2022/2065 artiklis 28 sätestatud kohustusi, kui need on seotud ohutuslõime ja vanusetuvastuse nõuetega. Seetõttu ei mõjuta see määruse (EL) 2022/2065 ja selle artiklis 28 sätestatud kohustustega seotud pooleliolevaid juhtumeid. Kavandatav määrus ei piira ka määruse (EL) 2024/1689 kohaldamist ja tugineb selles kehtestatud raamistikule, eelkõige selle põhjalikele riskipõhistele normidele. Kavandatav määrus täiendab ega mõjuta määruses (EL) 2024/1689 tehisintellektisüsteemide ja üldotstarbeliste tehisintellektimudelite suhtes juba kehtestatud keelde ning muid kohustusi ja nõudeid.

Sellele õigusraamistikule, eelkõige määrusele (EL) 2022/2065, tugineb ka lastele parema interneti loomise strateegia. Lastele parema interneti loomise strateegia raames pakub ELi kaasrahastatud turvalisema interneti keskuste võrgustik koolitusi, abi- ja vihjeliine ning korraldab teadlikkuse suurendamise tegevusi Keskused konsulteerivad korrapäraselt laste ja noortega nende vajaduste ja seisukohtade üle internetiturvalisuse vallas. 2026. aasta veebruaris võttis komisjon vastu küberkiusamise vastase tegevuskava, millega ennetatakse küberkiusamist, suurendatakse teadlikkust ning lihtsustatakse teatamist ja tagatakse ohvritele piisav tugi. Ettepanek on nimetatud mitteseadusandlike meetmetega kooskõlas ja tugineb neile, et võimaldada Euroopa lastele internetikeskkonna kasutamisel parimat võimalikku tuge.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kavandatava määrusega kehtestatakse alaealiste internetis kaitsmise horisontaalne raamistik. Käesolev määrus ei piira õigusnorme, mis on sätestatud teiste liidu õigusaktidega, millega reguleeritakse siseturul vahendusteenuste osutamise muid aspekte, eelkõige audiovisuaalmeedia teenuste, tarbijakaitse ja tooteohutuse ning isikuandmete kaitse vallas.

Käesolevale ettepanekule järgnevad täiendavad tegevused, mis on käesoleva määrusega täielikult kooskõlas, sealhulgas audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi käimasolev hindamine ja eelseisev läbivaatamine, mille puhul samuti käsitletakse alaealiste vaatajate kaitset ja tagatakse, et alaealised on audiovisuaalse sisu vaatamisel piisavalt kaitstud. Hindamise ja läbivaatamise käigus võetakse arvesse uusi ohte ja riske ning kaalutakse vajadust täpsustada kahjuliku audiovisuaalse sisu mõistet ning seda, milliseid meetmeid on vaja tagamaks, et alaealised sellise sisuga kokku ei puutuks.

Lisaks on täielikus kooskõlas käesolevas määruses sätestatud kohustustega kavas tugevdada tarbijakaitsealaseid õigusnorme digitaalse õigluse aktiga, muutes need eesmärgipäraseks, sealhulgas digikeskkonnas. Tarbijaõiguse oluline ülesanne on tagada, et tarbijad, sealhulgas lapsed kui tarbijad, ei puutuks kokku ebaausate ega eksitavate tavadega. Ebaausate kaubandustavade direktiivis on määratletud lapsed kui haavatavad tarbijad, kes vajavad tõhusamat kaitset; samuti on sellega keelatud kallutada lapsi reklaamitud toodet ostma või veenma seda ostma oma vanemaid või teisi täiskasvanuid. Lisaks vaadatakse kehtiva tarbijakaitseõiguse läbivaatamise raames läbi ka tarbijakaitsealase koostöö määrus, et tugevdada olemasolevat riiklike ametiasutuste täitmise tagamise koordineerimise süsteemi ning anda komisjonile teatavatel juhtudel otsesed uurimis- ja täitmise tagamise volitused.

Lisaks tugevdavad ELi laste seksuaalse väärkohtlemise ja ärakasutamise tõkestamise raamistikku nii internetis kui ka väljaspool internetti määruse (EL) 2024/1689 hiljutised muudatused, millega keelatakse kujutada tehisintellektisüsteemidega laste seksuaalset väärkohtlemist, laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamist ja tõkestamist käsitlev määrus, mis on praegu vastuvõtmisel, ning samuti laste seksuaalset väärkohtlemist käsitleva direktiivi uuesti sõnastamine. Nendega parandatakse ennetust, uurimist ja toetust ohvritele.

Käesolev ettepanek on ka täielikult kooskõlas ja täiendavas suhtes praeguste ja tulevaste algatustega, millega võimestatakse ja toetatakse alaealisi ning tagatakse nende heaolu internetis, sealhulgas olgu nimetatud ELi lapse õiguste strateegia, komisjoni soovitus integreeritud lastekaitsesüsteemide arendamise ja tugevdamise kohta lapse parimates huvides, digiõppe tegevuskava (2021–2027) ning eesseisev digiõppe ja -oskuste tuleviku tegevuskava.

Laste internetiturvalisus on ülemaailmne probleem, mis nõuab rahvusvahelist koostööd. Ettepanek on kooskõlas liidu välispoliitika algatustega, millega EL laiendab ja süvendab kahepoolset, piirkondlikku ja mitmepoolset koostööd, sealhulgas rahvusvahelise digistrateegiaga (2025). Ettepanekuga ühtlustatakse õigusakte kogu ELis, mis parendab ELi väliskoostöö tulemuslikkust ja suurendab ülemaailmset mõju laste internetiturvalisusele.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114, milles on ette nähtud meetmete kehtestamine, millega tagada siseturu toimimine. Käesoleva ettepanekuga ühtlustatakse õigusnorme, et rajada toimiv siseturg ja tagada kooskõlas artikli 114 lõikega 3 laste tervise ja ohutuse kõrgetasemeline kaitse Euroopa Liidu kõigis osades, võttes arvesse viimase aja tehnoloogiaarengut.

Käesoleva ettepaneku peamine eesmärk on kehtestada ühtlustatud sätted alaealiste kaitsmiseks internetis. See, et liikmesriigid arutavad ja võtavad vastu uusi meetmeid, millega piirata juurdepääsu teatavatele digiplatvormidele, mida nad peavad teatavast vanusest nooremate laste jaoks ohtlikuks, võib ELi turgu üha rohkem killustada. Käesoleva ettepanekuga püütakse tagada siseturu nõuetekohane toimimine, eelkõige seoses piiriüleste sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormide teenuste, tarkvararakenduste poodide, tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite ning internetipõhiste mängude pakkumisega. Selline ühtlustatud lähenemisviis tagab ka alaealiste võrdselt kõrgetasemelise kaitse kogu ELis.

Lisaks täpsustatakse ja täiendatakse käesoleva ettepanekuga määruse (EL) 2022/2065 asjakohaseid sätteid alaealiste kaitse kohta ning täiendatakse määrust (EL) 2024/1689 tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite lapsi puudutavate ohutusnõuete osas. Kuna Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114 on nii määruse (EL) 2022/2065 kui ka määruse (EL) 2024/1689 õiguslik alus, järgitakse sama lähenemisviisi ka käesoleva ettepaneku puhul.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Kuna digiteenused ja tehisintellektisüsteemid on oma olemuselt piiriülesed, takistavad eespool nimetatud alaealiste edasilükatud juurdepääsuga seotud riigi tasandi seadusandlikud jõupingutused digiteenuste ja -süsteemide piiriülest pakkumist, tekitavad õiguskindlusetust ja takistavad ühtse turu rakendamist, toovad suuri nõuete täitmisega seotud kulusid ning jätavad alaealiste kaitse Euroopas ebaühtlaseks.

Ka meetmete võtmata jätmise võimalikud tagajärjed nõuaksid kiiret tegutsemist. Liikmesriigid on juba asunud omi õigusakte vastu võtma. 2025. ja 2026. aastal saadi tehniliste eeskirjade infosüsteemi kaudu mitmesuguste digiteenuste vanusepiirangute kohta mitu teadet (Itaalia, Prantsusmaa, Norra, Kreeka, Poola, Austria, Belgia). Peaaegu kõigis teistes liikmesriikides on käimas konsultatsioonid või on valitsus esitanud vastava seaduseelnõu, mida mõnel pool on hakatud parlamendis arutama. Liikmesriikide õigusaktid erinevad kohaldamisala, vanusepiiri ja kehtestatud piirangute iseloomu poolest. Nendes on pakutud välja piiratud juurdepääsuga digiteenuste liikide jaoks erinevad määratlused ja kriteeriumid ning erinev vanusepiir (13–16aastased), mis võib mõnel juhul sõltuda lapsevanemate nõusolekust. Mõnes liikmesriigis sisaldavad arutluse all olevad õigusaktid lõimitud ohutuse vallas lisakohustusi. See, kui igas riigis on erisugused õiguslikud kohustused, võib märkimisväärselt killustada ühtset turgu, vähendada õiguskindlust ja suurendada digiteenuste pakkujate jaoks nõuete täitmisega seotud kulusid, jättes samas alaealiste kaitse Euroopa Liidus ebaühtlaseks.

Alaealiste kaitset ja neile turvalise internetikeskkonna tagamist käsitlevaid norme tuleks ühtlustada liidu tasandil, mis annaks prognoositavuse ja kindlustunde, vähendaks nõuete täitmisega seotud kulusid ning võimaldaks kohelda kõiki alaealisi elukohast olenemata internetis nii, et tagatud oleks eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanekuga luuakse internetis alaealiste kaitsmiseks tugev ja sidus raamistik. Selleks kehtestatakse alla 13aastastele kogu ELi hõlmav juurdepääsupiirang sotsiaalmeediale ja muudele digiteenustele. Lastele vanuses 13–15aastat on võimalik luua vanemakonto. Ettepanekuga nähakse lastele alates 15. eluaastast ette ühtlustatud juurdepääs turvalistele sotsiaalvõrguteenustele ja videojagamisplatvormidele ning sellega kaasnevad lõimitud ohutuse kohustused ning selged nõuded ja kriteeriumid vanusetuvastuse vallas.

Ettepaneku lähtepunktiks on laste internetiturvalisuse töörühma kaasesimeeste aruanne, milles on selgelt nimetatud riskid, millega alaealised internetis kokku puutuvad. Seepärast kehtestatakse ettepanekuga raamistik, millega võtta käsile aruandes nimetatud teenustega seotud riskid viisil, mis ei mõjuta ebaproportsionaalselt põhiõigusi (vt asjaomane punkt allpool).

Määruse ettepanek on peajoontes koostatud nii, et selle kohaldamisala piirdub sellega, mis on rangelt vajalik ettepaneku eesmärkide saavutamiseks. Eelkõige on ettepanekus kehtestatud eri liiki digiteenuste ja -süsteemide suhtes kohustused, mis lähtuvad asjaomase teenuse või süsteemi laadist, tagades sihitatuse ja proportsionaalsuse. Selline lähenemisviis võimaldab käsitleda tuvastatud probleeme, koormamata liigselt pakkujaid, keda sellised probleemid ei puuduta. Sisulised kohustused kehtestatakse üksnes sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, internetimängude ja tarkvararakenduste poodide suhtes. Kaasreguleerimise põhimõtete kohaselt tuginevad need käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenuste, sealhulgas tarkvararakenduste poodide ja internetimängude kaasreguleerimise algatustele. Tehisintellektisüsteemide puhul piirdub ettepanek tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotitega, mis võivad tekitada alaealiste jaoks tervise, turvalisuse ja heaoluga seotud suuri riske, mille leevendamiseks ei ole määruses (EL) 2024/1689 alaealiste jaoks eraldi ohutuslõime nõudeid ette nähtud.

Samas ei ole käesoleva määruse kohaldamisalast jäetud välja väikeseid ega mikroettevõtjaid, sest need võivad ka alaealisi kahjustada. Nende väljajätmine käesoleva määruse kohaldamisalast kahjustaks käesoleva ettepaneku eesmärke.

Käesoleva määruse kohaldamisalast on välja jäetud mittetulunduslikud internetipõhised entsüklopeediad, mittetulunduslikud haridus- ja teadushoidlad, teenused ja süsteemid, mis on kavandatud üksnes hariduslikel eesmärkidel ja mida käitatakse haridusasutustes või -organisatsioonides, avatud lähtekoodiga tarkvara arendus- ja jagamisplatvormid, välja arvatud juhul, kui selline platvorm ise on käesoleva määruse ja määruse (EL) 2024/1689 kohaldamisalasse kuuluv tehisintellektisüsteem, teenused ja süsteemid, mis on spetsiaalselt välja töötatud ja mida kasutatakse üksnes teadusliku uurimis- ja arendustegevuse eesmärgil, ning teenused ja süsteemid, mis on kavandatud, välja töötatud ja mida käitavad avaliku sektori asutused ning mida kasutatakse üksnes nimetatud avaliku sektori asutuste poolt või nende nimel, sest need alaealisi tõenäoliselt ei kahjusta.

Käesoleva määrusega luuakse selge raamistik, millega kaasneb liikmesriikidevaheline koostöö ja kaasreguleerimine, et suurendada õiguskindlust, tagada ühtse turu toimimine ja suurendada usaldust.

- **Vahendi valik**

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114 annab liidu seadusandjale õiguse võtta vastu määrusi ja direktiive.

Komisjon on otsustanud esitada määruse ettepaneku, et tagada alaealiste kaitse ühtlane tase kogu liidus ning vältida erinevusi, mis takistavad asjaomaste teenuste ja süsteemide vaba pakkumist siseturul. See on vajalik õiguskindluse ja läbipaistvuse tagamiseks nii ettevõtjatele kui ka lastele ja lapsevanematele.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ettepanek lähtub otseselt laste internetiturvalisuse töörühma kaasesimeeste soovitustest. Muudest tegevustest sõltumatult uuris laste internetiturvalisuse töörühm lastele digiteenustega seoses avalduvaid riske ja avanevaid võimalusi ning olemasolevat õigusraamistikku ja selle lünki. Selleks koguti suur hulk andmeid ja omandati eksperditeadmisi. Töös osalesid eri valdkondade, sealhulgas tervishoiu, lastepsühholoogia ja -psühhiaatria, arvutiteaduste, digitehnoloogia ja meedia, sotsiaalteaduste ja laste õiguste valdkonna eksperdid Euroopa Liidu eri osadest. Kohtumistel osalesid ka noorte, lapsevanemate ja laste õiguste organisatsioonide esindajad. Protsessi käigus andsid oma panuse ka muud sidusrühmad, nagu ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo, spetsialiseerunud mõttekojad, tööstusharu esindajad ja Euroopa Andmekaitsenõukogu.

Ettepaneku ettevalmistamisel konsulteeriti ka noortega. Presidendi noorte nõuandekogu, mille kaudu saavad oma vaateid esitada lapsed kõigist ELi 27 liikmesriigist, arutas laste internetiturvalisust ja heaolu oma 2026. aasta detsembri koosolekul. Nõuandekogusse kuulub enam kui 30 liiget (üks esindaja iga ELi liikmesriigi noortenõukogust, üks Euroopa Noortefoorumi esindaja ning kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatide vaatlejad). 2025. aasta detsembris arutati turvalisema interneti foorumil, kus osales üle 200 lapse ja noore ning kodanikuühiskonna, tööstusharu ja riiklike ametiasutuste esindaja, teemat „Miks vanus loeb: noorte kaitsmine ja võimestamine digiajastul“. Töörühma tegevusse on aktiivselt kaasatud olnud ka lastele parema interneti loomise strateegia noortesaadikud ja laste osalusplatvormide noorte esindajad. Kõigil foorumitel rõhutasid noorte esindajad digiteenuste pakkujate vastutust ohutute ja eakohaste teenuste osutamise eest. Nad tõid välja vajaduse nõuete järele,

millega reguleerida lõimitud ohutust ja käsitleda muu hulgas eakohaseid vaikeseadeid, eakohaseid soovitussüsteeme ja eakohast kasutajaliidese disaini.

Konsultatsiooniprotsessi täiendamiseks on komisjon kaasanud laste internetiturvalisuse valdkonna laiemad sidusrühmad. Konsultatsioonid on leidnud aset digiteenuste määruse rakendamise ja täitmise tagamise käigus, samuti lastele parema interneti loomise strateegia ning selle turvalisema interneti keskuste ja lastele parema interneti loomise strateegia noortesaadikute võrgustiku raames. Määruse (EL) 2022/2065 kohaste alaealiste kaitse suuniste üle toimus 2024. aastal tagasisidekorje, millega saadi rohkem kui 170 vastust, ja 2025. aastal avalik konsultatsioon, millega saadi üle 300 vastuse, võimaldades koguda mitmesugustelt sidusrühmadelt, sealhulgas teadlastelt, kodanikuühiskonna esindajatelt, tööstusharult ja avaliku sektori asutustelt, laste jaoks turvaliste internetiteenuste kujundamisel digiplatvormide suhtes rakendatavate heade tavade ja meetmete kohta üksikasjalikku teavet. Enamik vastajaid suhtus suunistega ettenähtud meetmetesse soosivalt ning käesoleva ettepanekuga on suur osa nendest meetmetest kodifitseeritud Vastajad soovisid ka suuremat selgust suuniste õigusliku seisundi ja selle kohta, millal on vanuse kontrollimine ja vanuse hindamine asjakohane.

2026. aasta märtsist aprillini korraldas komisjon Eurobaromeetri uuringu liigse ekraaniaja ja sotsiaalmeedia mõju kohta noorte vaimsele tervisele, küsitledes rohkem kui 26 000 13–18aastast last ja rohkem kui 12 000 lapsevanemat kõigist 27 liikmesriigist. Küsitluse tulemustest selgub, et ekraaniaeg moodustab noorukite igapäevaelust suure osa ning sellega kaasnevad suured riskid, arvestades, et üheksa noorukit kümnest on viimase kolme kuu jooksul puutunud vähemalt ühe korra kokku kahjuliku või murettekitava internetisisuga, ning samuti tekitab muret kasutajate vastastikune kahjustamine ja küberkius. 54 % lapsevanematest ja 45 % 13–18aastastest leiab, et vanusepõhine juurdepääsu edasilükkamine on tõhus lahendus, ning 47 % lapsevanematest ja 48 % noorukitest kutsub digiteenuste pakkujaid üles kehtivaid reegleid paremini rakendama.

Lisaks saab komisjon pidevalt täiendavatest allikatest uusi tõendeid, mille edastavad Euroopa digiteenuste nõukoda ja riiklikud digiteenuste koordinaatorid, kes vastutavad väiksemate digiplatvormide järelevalve eest ja tagavad, et selliste platvormide pakutav internetikeskkond on alaealiste jaoks turvaline, jälgides tähelepanelikult valdkonna arengut kohapeal.

Täiendavaid konsultatsiooniprotsesse viiakse läbi ka seotud ELi algatuste, näiteks digitaalse õigluse akti ja audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi raames. 17. juulil 2025 avati digitaalse õigluse akti kohta 12 nädalaks konsultatsioon ja tagasisidekorje, millega küsitleti kodanikke, avaliku sektori asutusi ja muid sidusrühmi, saades suurel hulgal asjakohaseid tõendeid digitoodete sõltuvusttekitava disaini ja liideste eksitava või manipuleeriva disaini kohta, aga ka mõju kohta, mida sellised tavad alaealistele avaldavad. Näiteks küsitleti ELi lapse õiguste strateegia raames ELi laste osalusplatvormi kaudu digitaalse õigluse teemal 5 000 last. Lisaks algatas komisjon 10. veebruaril 2026 avaliku konsultatsiooni audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi mõju hindamiseks, kogudes samuti tagasisidet suurelt hulgalt sidusrühmadelt ja käsitledes muu hulgas seda, kuidas alaealiste kaitset internetis parimal viisil parandada. Mõlemad konsultatsiooniprotsessid andsid käesoleva ettepaneku jaoks asjakohaseid tõendeid.

- **Mõjuhinnang**

Käesoleva ettepaneku kõige olulisemad elemendid tuginevad suurele hulgale tõenditele, mis on pärit mitmetest eri allikatest, sealhulgas muude vastuvõetud ja menetletavate seadusandlike algatuste mõjuhinnangutest.

Seetõttu võib öelda, et kavandatav määrus ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokument ettepaneku mõju kohta põhinevad kindlal tõendusbaasil.

Esiteks tõi laste internetiturvalisuse töörühm kokku üle 60 eri valdkonna eksperdi, sealhulgas tervishoiu, lastepsühholoogia ja -psühhiaatria, arvuti- ja sotsiaalteaduste valdkonnast, samuti osalesid noorte, lapsevanemate ja laste õiguste organisatsioonide esindajad, aga kaaseesistujad kohtusid ka ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo, asjaomases valdkonnas tegutsevate mõttekodade, tööstusharu esindajate ja Euroopa Andmekaitsenõukogu.

Teiseks tugineb komisjoni talituste töödokumendis esitatud spetsiaalne mõjuanalüüs olemasolevatele mõjuhinnangutele, sealhulgas neile, mis on tehtud digiteenuste määruse, digiturgude määruse, tehisintellektimääruse, laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamist ja tõkestamist käsitleva määruse ettepaneku ning laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali vastast võitlust käsitleva direktiivi uuesti sõnastatud versiooni, samuti tulevase digitaalse õigluse määruse ja audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi kohta.

Kolmandaks kogutakse tõendeid ja andmeid digiteenuste määruse rakendamise ja täitmise tagamise raames, mille puhul tuleb esile tõsta kümmet esialgset alaealiste kaitse kohta tehtud tähelepanekut, sealhulgas digiplatvormide sõltuvusttekitava disaini, turvaliste kontode ja vanusetuvastuse kohta, aga samuti uuringuid, riskihindamisaruandeid ja sidusrühmade kaasamist, mida muu hulgas on tehtud alaealiste kaitset käsitlevate suuniste väljatöötamise käigus, mille puhul viidi läbi tagasisidekorje ja avalik konsultatsioon ning kohtuti laste ja noorte ning Euroopa digiteenuste nõukojaga. Samuti toimub digiteenuste määruse järelevalve- ja täitmise tagamise raamistikus sellesisuline koostöö riikide ametiasutustega. Sel viisil on saadud väärtuslikke uuringuandmeid, kuna paljud liikmesriigid, näiteks Rootsi ja Saksamaa, on viinud alaealiste kaitset käsitlevate riiklike seaduseelnõude jaoks läbi uurimisi ja konsultatsioone.

Neljandaks on tõendeid saadud rahvusvahelise suhtluse ja koostöö kaudu nii teiste riikide avaliku sektori kui ka reguleerivate asutuste käest. Komisjon teeb tihedat koostööd teiste reguleerivate asutustega, sealhulgas Austraaliast ja Ühendkuningriigist, kus on koostatud mõjuhinnangud ja tehtud uuringud, ning Brasiiliast ja Jaapanist.

Viiendaks on kasutada veel täiendavaid uuringud, sealhulgas suur hulk akadeemilist teadustööd, 2026. aastal tehtud Eurobaromeetri uuring liigse ekraaniaja ja sotsiaalmeedia mõju kohta noorte vaimsele tervisele ning komisjoni tellitud uuring vanusetuvastuse mõju kohta põhiõigustele ja selle majanduslikele kuludele.

Ettepaneku kõrval koostasid komisjoni talitused analüütilise töödokumendi, mis sisaldab i) probleemi määratlust, ii) järgitud lähenemisviisi selgitust ja iii) mõju hindamist. Komisjoni talituste töödokument tugineb töörühma kaasesimeeste aruandele, samuti digiteenuste määruse rakendamise ja täitmise tagamise käigus kogutud tõenditele ja andmetele ning digitaalse õigluse määruse, audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi läbivaatamise ja muude õigusaktide jaoks.

Komisjoni talituste töödokumendis kirjeldatakse ettepaneku peamist sotsiaalset ja majanduslikku mõju. Sotsiaalses plaanis on eelkõige vaja parandada alaealiste tervist, seda nii ettepaneku otsese kui ka kaudse mõju kaudu. See, kui kohaldada teatavate teenuste suhtes edasilükatud juurdepääsu ja rakendada digiteenuste suhtes eakohaseid kaitsemeetmeid, aitab muuta internetikeskkonna alaealiste jaoks turvalisemaks, piirates riske, millega nad internetis

kokku puutuvad, ja selliste riskide mõju nende kognitiivsele arengule ning füüsilisele ja vaimsele tervisele.

Majandusliku mõju seisukohast jäävad käesoleva ettepanekuga kehtestatud piirkulud enamiku ohutuslõime nõuete rakendamisel suhteliselt piiratuks, kuna need olid juba ette nähtud digiteenuste määruse artikli 28 kohaste alaealiste kaitse suunistega. Nõuetele vastavuse kavade koostamine ja audititele tuginemine sisaldub suures osas juba digiteenuste määruse riskihindamist ja auditeid käsitlevates sätetes. Need puudutavad ka väga suure kasutajaskonnaga pakkujaid (45 miljonit aktiivset kasutajat kuus), mis peaks piirama mõju VKEdele, sest need ei saa põhimõtteliselt jõuda sama suure kasutajaskonnani kui väga suured digiplatvormid. Vanusetuvastusmeetmete ja vanemliku kontrolli vahendite rakendamine toob digiteenuste pakkujatele kaasa lisakulusid. Muudatustega seotud kulusid ja nende sagedust ei ole võimalik lõplikult kindlaks määrata, eriti sotsiaalvõrguteenuseid, videojagamisplatvormi teenuseid ja videomänge pakkuvate väikeste ja mikroettevõtjate puhul, sest viimaseid võib olla üsna palju ja nende suhtes varem digiteenuste määruse artiklit 28 ei kohaldatud. Neid kulusid leevendab aga ELi vanusekontrollilahenduse väljatöötamine, lõimitud ohutuse lahenduste eeldatav kiire areng ning asjaolu, et sarnased nõuded on juba olemas ELi õiguses ja üha enam ka kolmandates riikides. Samuti tuleks arvesse võtta, et paljud digiteenuste pakkujad peaksid juhul, kui valdkonda reguleeritaks liikmesriikide õigusaktide alusel, kandma selliseid kulusid korduvalt, mistõttu on normide ühtlustamine nende huvides.

- **Põhiõigused**

Ettepanekuga soovitakse parandada, edendada ja toetada Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „ELi põhiõiguste harta“) sätestatud lapse õiguste järgimist internetis. Juurdepääsu edasilükkamisega tagatakse lapse terviklikud õigused internetis, sealhulgas õigus saada heaolu, tervise ja turvalisuse, eraelu puutumatuse ja osalemisvõimaluste jaoks vajalikku kaitset ning õigus väljendada vastavalt oma vanusele ja küpsusele vabalt oma seisukohti, seades esikohale lapse parimad huvid ja tagades tema arengu- ja enesemääramisõiguse, nii et teda ei mõjutaks teatavatest internetipõhistest teenustest ja süsteemidest tulenevad riskid ja kahjud. Kuigi käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvad teenused kujutavad endast laste tervisele ja turvalisusele märkimisväärset ohtu, võimaldavad need lastel vabalt väljendada oma seisukohti ning saada ja levitada ideid, nagu on sätestatud ELi põhiõiguste harta artikli 24 lõikes 1 ja artikli 11 lõikes 1. Seetõttu rakendatakse edasilükatud juurdepääsu üksnes konto loomisel piiratud hulga täpselt määratletud digiteenuste ja -süsteemide puhul, mille juures on kasutatud teatavaid disainielemente ja mis teevad alaealistele kättesaadavaks teatavad funktsioonid, mille puhul on tõestatud, et need kahjustavad alaealiste tervist ja turvalisust. Selle meetmega tagatakse, et lapse väljendusvabaduse piiramine jääb proportsionaalseks ja ELi põhiõiguste hartas nõutud üldise huvi eesmärgiga kooskõlaliseks. Juurdepääsu teenustele, mis on turvalised, eakohased, ette nähtud lastele ning võimaldavad asjakohast vanemlikku kontrolli ja järelevalvet, ei tohiks piirata. Lisaks on ette nähtud edasilükatud juurdepääsu erandid, et säiliks juurdepääs teabele, õppematerjalidele ja avalikele teenustele.

Kooskõlas ÜRO Lapse Õiguste Komitee üldise märkusega nr 25 nähakse ette ohutuslõime nõuded, millega tagada lapse õiguste austamine internetis. Turvalised seaded võimaldavad lastele täiendavat eraelu puutumatuse kaitset, samas kui võõrastega kokkupuutumise piiramine vähendab küberkiusamise ja seksuaalsuhte eesmärgil kontakti loomise ohtu.

Lapsevanematel ja hooldajatel on oluline osa oma laste kasvatamisel ja arendamisel, nagu on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 24 lõikes 3. ELi põhiõiguste harta artikliga 7 on tagatud era- ja perekonnaelu, kodu ja edastatavate sõnumite saladuse austamine. ELi põhiõiguste harta artikli 14 lõikega 3 on tagatud see, et austatakse vabadust asutada

demokraatia põhimõtetest lähtudes haridusasutusi ja vanemate õigust tagada lastele oma usuliste, filosoofiliste ja pedagoogiliste veendumuste kohane haridus ja õpetamine nimetatud vabaduse ja õiguse kasutamist reguleerivate siseriiklike õigusaktide kohaselt; samuti on tagatud muude ELi põhiõiguste hartas sätestatud põhiõiguste, sealhulgas artikli 21 kohase diskrimineerimiskeelu ja artikkel 24 kohaste lapse õiguste austamine, võttes eelkõige arvesse lapse parimaid huve.

Tunnustades lapsevanemate ja hooldajate olulist osa, nähakse ettepanekuga ette tööriistad hooldajatele ja antakse lapsevanematele võimalus luua 13–15aastastele alaealistele kontod turvalises internetikeskkonnas. Nende tööriistade puhul tuleb tagada kooskõla laste arenevate võimetega ja austada laste õigust eraelu puutumatusele.

Samuti tagatakse käesoleva määrusega laste õiguste austamine nende sõltumatuse suurendamise teel. Määruse kohaselt peavad määruse kohaldamisalasse kuuluvate digiteenuste ja -süsteemide pakkujad tagama kergesti juurdepääsetavad ja lapsesõbralikud teatamissüsteemid. Nad peavad tagama, et alaealiste ja hooldajate teateid käsitletakse esmajärjekorras. Määrus võimaldab ka täiendavat kontrolli alaealiste konto seadete üle. Lisaks aitab ettepanek lastel omandada digiharidust, arendada digikirjaoskust ja saada lapsevanematelt, hooldajatelt, õpetajatelt ja haridustöötajatelt tuge, kohustades liikmesriike töötama välja laste internetis kaitsmise eesmärke toetava riikliku strateegia.

Vanusetuvastussüsteemid ja kasutajate vanuse kontrollimise nõue võivad mõjutada märgatavalt kasutajate õigust eraelu puutumatusele, nende väljendus- ja osalemisvabandust ning nende suhtes kehtivat diskrimineerimise keeldu. Ettepanekuga kehtestatakse selged nõuded, mille alusel vanusetuvastussüsteeme kasutada ja kasutusele võtta, ning kaitsemeetmed ja üleminekumeetmed, millega piirata mõju nimetatud põhiõigustele sellega, mis on alaealiste tervise ja turvalisuse kaitsmiseks internetis rangelt vajalik. Rakendatavate kriteeriumite hulka kuuluvad suur täpsus, usaldusväärsus, stabiilsus, turvalisus ning diskrimineerimise ja sekkumise keeld. Riskipõhist lähenemisviisi järgides ja proportsionaalsuse tagamiseks on vanuse kontrollimine vajalik üksnes edasilükatud juurdepääsu rakendamise jaoks ning seda rakendatakse nii uute kui ka olemasolevate kontode suhtes, kuid viimaste suhtes üksnes siis, kui pakkuja ei saa suure kindlusega eeldada, et konto omanik ületab vanusepiiri. Ettepanekuga muudetakse nimetatud kriteeriumid õigusnormideks, nähes vanusetuvastussüsteemide kasutamiseks ja kasutuselevõtuks ette selged õiguslikud standardid ja tagades nende kasutamisel andmekaitse kõrge taseme. Sel viisil edendatakse digitaalsel ühtsel turul innovatiivsete ja põhiõigusi järgivate vanusetuvastuslahenduste kasutuselevõttu.

4. MÕJU EELARVELE

Komisjonil on vaja käesoleva määruse kohasteks tegevusteks piisavalt töötajaid. See on eriti oluline seetõttu, et komisjon peab oma ülesannete täitmisel tegema järelevalvet mõnede majanduslikult maailma tugevaimate ja tehnoloogiliselt kõige arenenumate ettevõtete üle. Nende ettevõtete järelevalveks on vaja kõrgelt kvalifitseeritud ja spetsialiseerunud töötajaid. Piisavate vahendite puudumine tekitaks komisjoni jaoks suure poliitilise riski. Üha enam nõutakse kiireid meetmeid Euroopa laste kaitsmiseks internetis, aga selleks, et tagada järgmise põlvkonna tõhus kaitse, on vaja piisavalt töötajaid, et viia ellu käesoleva määruse jaoks vajalikud kiired täitmise tagamise menetlused.

Seda tehes tugineb komisjon digiteenuste määruse artiklis 43 sätestatud järelevalvetasule. Kuna käesoleva ettepanekuga täpsustatakse digiteenuste õigusakti, peaksid selle vahendid põhinema samuti samal järelevalvetasul. Täiendavad üksikasjad eelarvemõju kohta on esitatud finants- ja digiselgituses.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ettepanekut hinnatakse põhjalikult, eelkõige edasilükatud juurdepääsu tulemuslikkuse, edasilükatud juurdepääsu isikulise kohaldamisala ja selle proportsionaalsuse ning ohutuslõime nõuete seisukohast. Hindamisel võetakse arvesse ettepaneku rakendamisel saadud kogemusi ning tehnoloogia ja turu arengut ning õiguslikke muutusi.

See täiendab digiteenuste määruse kohast pidevat järelevalvet.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

I peatükis on esitatud üldsätted, sealhulgas reguleerimisese ja määruse kohaldamisala (artiklid 1 ja 2) ning määruses kasutatud põhimõistete määratlused (artikkel 3). Selles osas kehtestatakse ka käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenuste pakkujate suhtes kõrvalehoidmise vältimist reguleerivad normid (artikkel 4) ning kindlaksmääratud pakkujate kohustus esitada vastavuskava ja teha sellele sõltumatu audit (artikkel 5).

II peatükk sisaldab sätteid alaealiste jaoks sotsiaalmeediale juurdepääsu edasilükkamise kohta, nähes teenuste puhul, millel on eriomadused ja mis kujutavad endast sotsiaalvõrguteenuseid või videojagamisplatvormi teenuseid või mõlemat, ette pakkuja kohustuse mitte lubada alla 15aastastel alaealistel luua iseseisvat kontot. Selliste teenuste pakkujad võivad lubada hooldajatel luua üle 13aastastele alaealistele teenusele juurdepääsuks piiratud eakohaste funktsioonidega konto (artikkel 6). Kui videote jagamise platvormi teenuste pakkujad suudavad tõendada, et tegu on eakohase teenusega, võivad nad erandkorras lubada hooldajatel võimaldada juurdepääsu ka alla 13aastastele alaealistele nii, et hooldajad loovad selleks ise konto ja teevad selle üle järelevalvet (artikkel 7).

III peatükk sisaldab sätteid lõimitud ohutuse kohta, mida kohaldatakse sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, tehisarukaaslaste, üldiste vestlusrobotite ja internetimängude pakkujate suhtes.

I jaos sätestatakse üldsätted, mida kohaldatakse sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, tehisarukaaslaste, üldiste vestlusrobotite, internetimängude ja tarkvararakenduste poodide pakkujate suhtes. Selles jaos on täpsustatud, et asjaomases peatükis sätestatud nõudeid kohaldatakse ka registreerimata teenusesaajate ja süsteemi kasutajate suhtes ning et nendest nõuetest on võimalik teha erandeid üksnes juhul, kui on kindlaks tehtud, et teenusesaaja või süsteemi kasutaja on täiskasvanu, kasutades V peatüki kohast vanusetuvastust (artikkel 8).

II jaos on esitatud sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste suhtes kohaldatavad sätted. Eelkõige on keelatud kavandada, korraldada või käitada selliseid teenuseid viisil, mis soodustab või mille puhul võib mõistlikult eeldada, et see soodustab sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste sund- või ülemäärast kasutamist alaealiste poolt, ning ette tuleb näha tööriistad, millega kaitsta alaealiste pideva ööune aega ja koolis viibimise aega (artikkel 9). Soovitussüsteeme kasutavad pakkujad on kohustatud kavandama soovitatud teabe ja optimeerima oma soovitussüsteeme alaealistele viisil, mis tagab alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme (artikkel 10). Lisaks peavad pakkujad nägema ette asjakohased ja proportsionaalsed meetmed, millega tagada, et vaikeseaded kaitsevad alaealiste eraelu puutumatuse, turvalisuse ja ohutuse kõrget taset ning neid saab muuta vaid juhul, kui alaealised on selliste muudatustega sõnaselgelt nõustunud. Pakkujad peavad tagama, et funktsioonid ja seaded, millel on tegelik või prognoositav

negatiivne mõju alaealiste eraelu puutumatusele, ohutusele ja turvalisusele, ei ole alaealistele kättesaadavad (artikkel 11). Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad peavad ühtlasi kehtestama meetmed, millega tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase seoses alaealiste ja teiste teenusesaajate vaheliste kontaktidega (artikkel 12). Samuti peavad pakkujad tagama, et enne majandustehingu toimumist teavitatakse alaealist sellest, et tegemist on majandustehinguga, ning et nende väljakujunevat kaubanduspädevust ei kasutata teenuste kavandamise, korraldamise või käitamise valikutega ära viisil, mis võib viia ülemääraste, impulsiivsete või soovimatute kulutusteni või mille raames puutuvad alaealised kokku muutuva preemiaga süsteemidega (artikkel 13).

III jaos sätestatakse tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite suhtes kohaldatavad sätted. Eelkõige kohustatakse selles jaos pakkujaid rakendama II jao artiklites 9, 11 ja 13 sätestatud sõltuvusttekitava disaini, ohutute seadete ja majandustehingute läbipaistvusega seoses lõimitud ohutuse nõudeid ning nende süsteemide jaoks kohandatud erinorme (artikkel 14). Nende normide kohaselt peavad tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujad kehtestama laste internetiturvalisuse kõrgetasemelise kaitse, kujundades süsteemid nii, et alaealised ei puutuks kokku funktsioonidega, mis tõenäoliselt tekitavad emotsionaalset sõltuvust, hoidma ära kahjulikku suhtlust ning viima läbi teste ja turustamisjärgset järelevalvet, mille abil teha kindlaks ja leevendada kahju alaealiste turvalisusele, tervisele, põhiõigustele ning heaolule ja arengule. Kui selliseid süsteeme kasutatakse sotsiaalvõrguteenuse, videojagamisplatvormi teenuse või internetimängu osana, peaksid selliste teenuste pakkujad tagama, et tehisarukaaslasi ja üldisi vestlusroboteid ei aktiveerita automaatselt, et alaealistel on võimalus loobuda nende kasutamisest, kui see funktsioon on kasutusel, ja neid ei julgustata neid süsteeme kasutama.

IV jaos on sätestatud internetimängude suhtes kohaldatavad sätted. Eelkõige kohustatakse selles jaos pakkujaid rakendama II jao artiklites 9, 11 ja 12 sätestatud sõltuvusttekitava disaini ja ohutute seadete suhtes lõimitud ohutuse nõudeid ning internetimängude jaoks kohandatud erinorme (artikkel 15). Erinormide kohaselt peavad internetimängude pakkujad kehtestama kaitsemeetmed, et vältida internetimängu kasutamist selleks, et ahvatleda alaealisi võtma ühendust muude teenustega, mis võivad ohustada nende eraelu puutumatust, ohutust ja turvalisust. Kui videomänguplatvormide pakkujad lubavad teenusesaajatel luua videomänge, peab pakkuja võtma kasutusele vajaliku tarkvara ja korralduslikud nõuded, mis tagavad kõnealuste videomängude vastavuse artikli 15 lõigetes 1 ja 2 ning artiklites 18 ja 20 sätestatud kohustustega.

V jaos on sätestatud tarkvararakenduste poodide pakkujate suhtes kohaldatavad eakohase juurdepääsu sätted. Selles jaos kohustatakse pakkujaid kehtestama vanusepiirangute süsteemi, mille abil teha kindlaks tarkvararakenduste eakohasus ja hinnata vanusetuvastuse kaudu teenusesaaja vanust. Kui mõnda tarkvararakendust ei peeta eakohaseks, ei tohi tarkvararakenduste poe pakkuja võimaldada alaealistele neile juurdepääsu (artikkel 16). Samuti julgustatakse selles jaos koostama vanusepiirangute määramise süsteemide ühtlustatud kehtestamisele ja kohaldamisele kaasaaitamiseks tegevusjuhendit (artikkel 17).

VI jaos on kehtestatud alaealiste tegevusvõimekuse ning alaealiste ja hooldajate võimestamise tööriistade suhtes üldised kohustused, mida kohaldatakse sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormide teenuste, tehisarukaaslaste, üldiste vestlusrobotite ning videomänguplatvormide ja -mängude pakkujate suhtes. Selles jaos on kehtestatud pakkujatele kohustus tagada, et III peatükis osutatud funktsioonid, teabevahetus, teave, kasutajakontrolli tööriistad ja mehhanismid, hoiatused ja muu teave on kõigile alaealistele kergesti

kättesaadavad ja esitatud alaealistele arusaadaval viisil. Määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 lõike 1 kohaste väga suurte digiplatvormide pakkujad on kohustatud esitama sellise teabe selle liikmesriigi ametlikus keeles (nende liikmesriikide ametlikes keeltes), kus teenust pakutakse. Lisaks on sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormide teenuste, tehisarukaaslaste, üldiste vestlusrobotite ja videomänguplatvormide pakkujad kohustatud pakkuma tööriistu, mis võimaldavad alaealistel kontrollida sisu ja oma seadeid ning anda tagasisidet, millel peaks olema soovitatud sisule püsiv mõju (artikkel 18). Selles jaos on kehtestatud ka pakkujate kohustus kehtestada alaealiste jaoks lapsesõbralikud teatamismehhanismid ja tugivahendid (artikkel 19) ning tõhusad ja kergesti kasutatavad tööriistad hooldajate jaoks. Lisaks kohustatakse selles jaos sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormide teenuste, tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite ning internetimängude pakkujaid soodustama selliste tööriistade kasutuselevõttu ning nõutakse, et määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 lõike 1 kohased väga suurte digiplatvormide pakkujad tagaksid, et hooldajate tööriistad on koostalitlusvõimelised tööriistadega, mis on eraldatud hooldajatele määruse (EL) 2022/1925 artiklis 6 (artikkel 20) sätestatud tingimustel kolmandate isikute poolt. Samuti on selles jaos sätestatud alaealiste ja hooldajate õigus esitada pädevale asutusele sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite ning internetimängude pakkujate vastu käesoleva määruse väidetava rikkumise kohta kaebus ning alaealiste ja hooldajate õigus volitada asutust, organisatsiooni või ühendust kasutama käesoleva määrusega antud õigusi alaealise või tema hooldaja nimel (artikkel 21).

VII jaos sisalduvad sätted, mis käsitlevad hoolsuskohustust turvalise internetikeskkonna tagamiseks. Selles sätestatakse väga suurte digiplatvormide pakkujate järelevalvekohustused (artikkel 22), tegevusjuhendi koostamine (artikkel 23) ja pakkujate kohustus omada seaduslikke esindajaid (artikkel 24). Lisaks on selles sätestatud, et komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendada käesolevas peatükis loetletud meetmeid, et alaealistele oleks tagatud teenuste kasutamisel eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase (artikkel 25).

IV peatükk sisaldab kohustust kontrollida vanemlikku vastutust (artikkel 26).

V peatükk sisaldab vanusetuvastust käsitlevaid sätteid.

I jaos on sätestatud vanusetuvastuse üldpõhimõtted. Selles jaos on täpsustatud, et kui II ja III peatüki kohaldamisalasse kuuluvad pakkujad peavad rakendama vanusetuvastuslahendusi, peavad nad tagama täpsuse, usaldusväärsuse, stabiilsuse, mittesekkumise, eraelu puutumatuse ja mittediskrimineerimise kõrge taseme , samuti see, et teenusesaaja enda kinnitus ei ole käesoleva määruse nõuete tagamiseks piisav (artikkel 27), samuti on selles sätestatud vanusetuvastuse valdkonnas kohaldatavad andmekaitsereeglid (artikkel 28).

II jaos täiendatakse seda vanusetuvastuse erikohustustega, mille kohaselt peaksid pakkujad kehtestama artiklite 5 ja 6 järgimiseks vanusekontrolli ning võivad III peatüki järgimiseks kasutada teatavatel tingimustel nii vanusekontrolli kui ka muid vanusetuvastuslahendusi (artikkel 29), ning antakse komisjonile õigus täpsustada vanusetuvastuse peatükis sätestatud üksikasju (artikkel 30). Lisaks nõutakse selles jaos, et liikmesriigid võtaksid vajalikud meetmed, millega tagada vahendid vanusetõendi saamiseks, et kontrollida käesoleva määrusega kehtestatud vanuse alampiiri, ning teeksid kättesaadavaks vähemalt ühe vanuse kontrollimise lahenduse (artikkel 31). Lisaks sisaldab see jagu olemasolevate kontode vanusekontrollimeetmeid (artikkel 32).

VI peatükk sisaldab sätet meetmete kohta, mida liikmesriigid peavad võtma, et valmistada alaealisi ette ja toetada neid käesoleva määruse jõustumisel (artikkel 33).

VII peatükk sisaldab sätteid käesoleva ettepaneku nende sätete pädevuse, järelevalve ja täitmise tagamise kohta, mis tuginevad määruse (EL) 2022/2065 ja määruse (EL) 2024/1689 kohastele olemasolevatele täitmise tagamise struktuuridele ja raamistikele, et vältida dubleerimist ning tagada kooskõla vahendusteenuste ja tehisintellektisüsteemide suhtes kohaldatavate õigusnormidega (artikkel 34). Kui komisjon algatab oma teenuste ja süsteemide suhtes oma ainupädevusse kuuluva menetluse, püüab ta võtta lõpliku otsuse vastu 90 päeva jooksul ja edastada 30 päeva jooksul alates menetluse algatamisest asjaomasele pakkujale esialgsed järeldused (artikkel 35). Lisaks sisaldab see sätet käesoleva määruse kohase komisjoni järelevalve ja täitmise tagamise rahastamise kohta (artikkel 36) ning sätteid eksperditeadmiste arendamise ja intsidentidele reageerimise mehhanismide kohta (artiklid 37 ja 38).

VIII peatükk sisaldab sätteid rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktide kohta (artiklid 39 ja 40) ning **IX peatükk** sisaldab lõppsätteid, sealhulgas määruse läbivaatamise kohta, käesoleva määruse lisamise kohta esindushagide direktiivi lisasse (artikkel 41) ning jõustumise ja kohaldamise kohta (artiklid 42 ja 43).

2026/0286 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

„EU KIDS ACT - digiplatvormide vastutus ja usaldusväärsus ELis“

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,[1]

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,[2]

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

1) Sotsiaalvõrguteenustest, videojagamisplatvormi teenustest, tehisarukaaslastest, üldistest vestlusrobotitest, internetimängudest ja tarkvararakenduste poodidest on saanud alaealiste igapäevaelu oluline osa. Sellised infoühiskonnateenused ja tehisintellektisüsteemid pakuvad alaealistele identiteedi kujundamise, õppimise, hariduse, kodanikuosaluse, suhete loomise, teabevahetuse, ühenduste ja loovuse vallas uusi võimalusi. Samas võivad mõned sellised teenused ja süsteemid tekitada juba oma disaini poolest alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisusega seotud riske. Näiteks võivad need võimaldada kokkupuudet ebaseadusliku internetisisuga, küberkiusamist või kontakte isikutega, kes püüavad alaealisi kahjustada. Samuti võivad alaealised kui haavatavad tarbijad puutuda kokku kaubandustavadega, mis tekitavad soovimatuid kulutusi või sund- ja sõltuvuskäitumist. Riskid võivad tuleneda alaealise enda kogemusest sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, tehisarukaaslase, üldise vestlusroboti, internetimängude või tarkvararakenduste poega või selliste platvormide või süsteemide teiste kasutajate tegevusest.

2) Et anda komisjonile nõu, kuidas Euroopas laste internetiturvalisust edendada, loodi laste internetiturvalisuse töörühm (edaspidi „töörühm“). 2026. aasta juulis esitasid töörühm kaasesimehed aruande, milles nimetati kuus juhtpõhimõtet: arengupõhine lähenemisviis, võrdsus ja mitmekesisus, alaealiste kaitse, digiteenuste pakkujate vastutus ja tarbijaõigused, võimestamine ja meediaharidus ning laste õigused ja osalus. Eelkõige soovitatakse aruandes kehtestada sotsiaalmeediale kogu ELi hõlmavad juurdepääsupiirangud, ühtlustada sotsiaalmeedia, muude digiteenuste, internetimängude ja teatavate alaealistele kättesaadavate tehisintellektisüsteemide lõimitud ohutuse norme ning näha ette proportsionaalsed vanusetuvastussüsteemid, mille puhul on tagatud eraelu puutumatus. Et tagada alaealistele internetis tõhus ja

[1] ELT C , , lk .
[2] ELT C , , lk .

terviklik kaitse, peaksid meetmed hõlmama kogu digikeskkonda (sotsiaalmeediat ja muid digiteenuseid).

3) Liikmesriigid on hakanud üksteise järel kehtestama omaenda õigusakte, millega nähakse alaealistele teatavatele internetipõhistele teenustele juurdepääsul ette vanuse alampiir, või on võtnud selliste õigusaktide kehtestamise kavva. Need lahknevad riigisisesed õigusaktid mõjutavad negatiivselt siseturgu, mis Euroopa Liidu asutamislepingu artikli 26 kohaselt hõlmab sisepiirideta ala, mille ulatuses tagatakse kaupade ja teenuste vaba liikumine ja asutamisvabadus, võttes arvesse interneti ning internetiteenuste ja -süsteemide piiriülest olemust. Et luua liidus alaealistele kättesaadavate teenuste ja süsteemide pakkujate jaoks õiguskindlus ning tagada alaealistele kõikjal liidus ühtlustatud tasemel kaitse, on vaja ühtlustada tingimused, mille alusel hakkavad pakkujad piirama alaealiste juurdepääsu teatavatele teenustele ja süsteemidele, ning kohustused, mis on seotud nende teenuste ja süsteemide kavandamisega.

4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2022/2065[3] on kehtestatud vahendusteenuste osutajate hoolsuskohustuste horisontaalne raamistik, sealhulgas alaealiste kaitsega internetis seotud erikohustused. Muu hulgas on kõnealuse määruse artiklis 28 nähtud alaealistele ligipääsetavate digiplatvormide pakkujatele ette kohustus kehtestada asjakohased ja proportsionaalsed meetmed, millega tagada oma teenuse suhtes alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase. Komisjoni suunistes meetmete kohta, millega tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase internetis,[4] on esitatud mittetäielik loetelu meetmetest, mille alaealistele juurdepääsetavate digiplatvormide pakkujad peaksid kehtestama, et täita määruse (EL) 2022/2065 artikli 28 lõikest 1 tulenevat kohustust.

5) Käesolevas määruses täpsustatakse ja täiendatakse määruse (EL) 2022/2065 alaealiste kaitset käsitlevaid sätteid, et tagada muu hulgas alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase, võttes arvesse suuniseid ja töörühma kaasesimeeste koostatud aruannet. Seepärast sätestatakse käesolevas määruses sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste konto loomise ühtlustatud vanuse alampiir ning ühtlustatud nõuded selliste teenuste disaini ja neis rakendatava vanusetuvastuse kohta.

6) Seega täpsustatakse käesoleva määruse sätetega, millega on ette nähtud sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste konto loomise ühtlustatud vanuse alampiir, sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, videomänguplatvormi teenuste ja tarkvararakenduste poodide ühtlustatud ohutusnõuded ning internetis rakendatava vanusetuvastuse ja vanemliku vastutuse ühtlustatud reeglid, kuivõrd nendega rakendatakse kohustust tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase, määruse (EL) 2022/2065 artikli 28 sätteid.

7) Ühtegi käesoleva määruse sätet ei tohiks tõlgendada selliselt, et sellega kehtestatakse vahendusteenuste osutajatele üldine jälgimiskohustus või üldine aktiivse andmekogumise kohustus või üldine kohustus võtta ebaseadusliku sisuga seoses ennetavaid meetmeid.

---

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

[4] Komisjoni teatis – Suunised meetmete kohta, millega tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase internetis vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artikli 28 lõikele 4, (ELT C, C/2025/5519, 10.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5519/oj).

8) Käesolev määrus täiendab ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2024/1689,[5] millega on nähtud tehisintellekti reguleerimiseks liidus ette terviklik riskipõhine raamistik. Määrusega (EL) 2024/1689 on keelatud teatavad tehisintellekti kasutusviisid, sealhulgas alaealiste haavatavuse kahjustav ärakasutamine ja nendega manipuleerimine. Peale selle on selles sätesatud suure riskiga tehisintellektisüsteemidele kehtivad nõuded, interaktiivsete ja generatiivsete tehisintellektisüsteemide läbipaistvusnõuded ning kõige võimekamate üldotstarbeliste tehisintellektimudelite pakkujate kohustus hinnata ja maandada süsteemseid riske, sealhulgas riske, mis on seotud alaealiste ohutuse ja heaoluga. Ilma et see piiraks määruses (EL) 2024/1689 sätestatud nõuete ja kohustuste kohaldamist, käsitletakse käesolevas määruses teatud riske, mida põhjustavad alaealistele tehisarukaaslased ja üldised vestlusrobotid, ning määratakse kindlaks ühtlustatud meetmed, mida nende tehisintellektisüsteemide pakkujad peaksid võtma, et tagada alaealiste tervise ja ohutuse kõrgetasemeline kaitse ning toetada nende füüsilist, vaimset ja emotsionaalset heaolu ja arengut.

9) Käesolevat määrust tuleks käsitada osana ELi üldistest jõupingutustest kaitsta kasutajaid, sealhulgas lapsi ja muid haavatavaid rühmi, ebaseadusliku internetisisuga kokkupuutumise eest. Nende jõupingutuste hulka kuulub ka direktiiv (EL) 2024/1385, mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist ja millega kriminaliseeritakse intiimpiltide ja manipuleeritud materjali nõusolekuta jagamine, soopõhine vaenukõne, küberahistamine ja küberjälitamine, sealhulgas juhul, kui see on suunatud alaealiste vastu.

10) Käesolev määrus ei piira võimalust kohaldada direktiivis 2010/13/EL sätestatud norme, millega reguleeritakse käesoleva määrusega hõlmatud teenuste osutamise muid aspekte, eelkõige norme, mis käsitlevad audiovisuaalse sisu alaealiste vaatajate kaitset. Kui muude liidu õigusaktidega reguleeritakse käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenuste osutamise samalaadseid, kuid mitte konkreetsemaid aspekte, peaks käesolev määrus olema ülimuslik.

11) Tuginedes digikeskkonda hõlmavatele määratlustele, tuleks käesolevat määrust kohaldada teatavate Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/1535 kohaste infoühiskonna teenuste suhtes, st teenuste suhtes, mida osutatakse vahemaa tagant elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel ning tavaliselt tasu eest. Konkreetsemalt tuleks käesolevat määrust kohaldada sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste osutajate suhtes. Käesolevat määrust tuleks kohaldada ka teatavate määruse (EL) 2024/1689 artikli 3 lõike 1 kohaste tehisintellektisüsteemide suhtes, mis on alaealistele kättesaadavad ja mida võib liigitada tehisarukaaslaseks või üldiseks vestlusrobotiks. Lisaks tuleks käesolevat määrust kohaldada määruses (EL) 2022/1925 määratletud operatsioonisüsteemide pakkujate ning määruses 2022/1925 määratletud tarkvararakenduste poodide pakkujate suhtes, arvestades, et viimase näol on tegu internetipõhise vahendusteenuse liigiga, mille puhul keskendutakse tarkvararakendustele kui vahendatud tootele või teenusele. Kahtluste vältimiseks olgu märgitud, et käesolevat määrust kohaldatakse ka selliste sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormide ja tarkvararakenduste poodide suhtes,

[5] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1689, millega nähakse ette tehisintellekti käsitlevad ühtlustatud õigusnormid ja muudetakse määrusi (EÜ) nr 300/2008, (EL) nr 167/2013, (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1139 ja (EL) 2019/2144 ja direktiivid 2014/90/EL, (EL) 2016/797 ja (EL) 2020/1828 (tehisintellektimäärus) (ELT L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

mis on määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt määratletud väga suurte digiplatvormidena.

12) Videomängudest, mis võimaldavad alaealiste osalemist ja suhtlemist teistega mängulisel, eesmärgipärasel ja meelelahutuslikul viisil, on saanud digikeskkonna oluline osa. Teatavad videomänguplatvormid võimaldavad kasutajatel levitada enda loodud sisu määramata arvule teenusesaajatele ja vahetada nendega sellist sisu ning hõlbustavad kasutajatevahelisi kontakte. Sellised internetimängud kuuluvad määruses (EL) 2022/2065 osutatud digiplatvormide määratluse alla ja peaksid kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse. Samas peaksid käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluma ka mõned sellised internetimängud, mis ei võimalda levitada teavet määramata arvule teenusesaajatele. See puudutab kõiki mänge, mida saab mängida arvutis, mobiilseadmes või mängukonsoolis, olenemata sellest, kas mängu aluseks olev tarkvara täidetakse kohapeal või kaugjuhtimise teel, näiteks püsiva andmekandja abil, ja olenemata sellest, kas teenust osutatakse tasuta, tasu eest või hübriidtasu eest, mis hõlmab teenuse kasutamise ajal tehtavaid (või rakendusesiseseid) oste. Internetimänge, millele pääseb ligi või mida on võimalik osta üksnes füüsilise meedia kaudu ning millel ei ole ühtegi internetikomponenti, mis võimaldaks neile juurdepääsu, neid levitada või neid osta, ei käsitata käesoleva määruse kohaldamisel internetimänguna. Kahtluste vältimiseks olgu märgitud, et kui internetimängul on ka teatavad videojagamisplatvormi iseloomustavad omadused, käsitatakse seda käesoleva määruse kohaldamisel internetimänguna.

13) Määruse proportsionaalsuse tagamiseks ei tuleks käesolevat määrust kohaldada teenuste ega süsteemide suhtes, mis kujutavad oma mitteärilise, haridusliku, teadusliku või avalikku huvi pakkuva olemuse tõttu endast alaealistele olemuslikult väga väikest ohtu. See erand peaks hõlmama mittetulunduslikke internetipõhiseid entsüklopeediaid, mittetulunduslikke haridus- ja teadushoidlaid, teenuseid ja süsteeme, mis on ette nähtud kasutamiseks peamiselt hariduslikel eesmärkidel ja mida käitavad haridusasutused või -organisatsioonid või mida käitatakse nende jaoks; avatud lähtekoodiga tarkvara arendus- ja jagamisplatvorme, teenuseid ja süsteeme, mis on spetsiaalselt välja töötatud ja mida kasutatakse üksnes teaduslikuks uurimis- ja arendustegevuseks, ning teenuseid ja süsteeme, mille on kavandanud ja välja töötanud ja mida käitavad avaliku sektori asutused ning mis on mõeldud kasutamiseks üksnes sellistele avaliku sektori asutustele või nende nimel.

(14) Kui käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenuste pakkujad on kohustatud tagama ka eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artikli 28 lõikele 1, täpsustatakse need kohustused käesoleva määrusega hõlmatud teemade puhul. Käesolevas määruses sätestatud kohustuste täitmist ei tohiks siiski iseenesest käsitada piisava tõendina selle kohta, et sellised teenusepakkujad järgivad määruse 2022/2065 artikli 28 lõiget 1, ning seetõttu ei tohiks see piirata täiendavaid riskimaandamismeetmeid, mida sellistelt teenusepakkujatelt võidakse nõuda käesoleva määrusega hõlmamata teemade, näiteks turvalisuse tagamisega seotud teemade puhul. Samuti tuleks määruse (EL) 2022/2065 artikli 28 lõiget 1 jätkuvalt kohaldada digiplatvormide suhtes, mis käesoleva määruse kohaldamisalasse ei kuulu.

(15) Käesoleva määruse kohaldamisel on asjakohane kehtestada ühine alaealise või lapse määratlus. „Alaealise“ või „lapse“ all tuleks mõista iga alla 18aastast füüsilist isikut, olenemata mis tahes riigisisese õiguse sätetest, mille kohaselt saadakse õigusjärgselt täisealiseks sellest varem või hiljem. Kuigi alaealiste kasutajate puhul lasub peamine vastutus oma teenuste ja süsteemide ohutuse eest jätkuvalt sotsiaalvõrguteenuste,

videojagamisplatvormi teenuste, internetipõhiste mängude, tarkvararakenduste poodide ja tehisintellektisüsteemide pakkujatel, saavad alaealiste internetikogemust suunata ka vanemad ja seaduslikud hooldajad. Käesolevas määruses kasutatav hooldaja mõiste peaks põhinema nõukogu määruses (EL) 2019/1111[6] esitatud vanemliku vastutuse määratlusel.

(16) Käesoleva määruse kohaldamisel tuleks kasutada määruse (EL) 2024/1689 artikli 3 punktis 1 esitatud mõiste „tehisintellektisüsteem“ määratlust. Lisaks on asjakohane määratleda teatavat liiki tehisintellektisüsteemid, mis kvalifitseeruvad tehisarukaaslasteks või üldisteks vestlusrobotiteks ja mille suhtes kehtivad käesolevast määrusest tulenevad täiendavad kohused. Kui käesolevas määruses viidatakse tehisarukaaslase või üldise vestlusroboti pakkujale, tuleks pakkuja mõistet mõista nii, nagu see on määratletud määruse (EL) 2024/1689 artikli 3 punktis 3.

(17) Vanusetuvastusega seotud määratlusi, sealhulgas „vanusekontroll“, „vanusetuvastus“, „ELi vanusetõendite pakkujate ELi loetelu“, „ELi vanusekontrollilahenduste pakkujate ELi loetelu“, „ELi vanusekontrollisüsteem“ ja „vanusetõend“, tuleks tõlgendada kookõlas liidu raamistikuga, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 910/2014 (mida on muudetud määrusega (EL) 2024/1183) ning komisjoni 29. aprilli 2026. aasta soovitusega (EL) 2026/1035 kogu ELi hõlmava vanusekontrolli tehnoloogia ühise raamistiku loomise kohta ja sellega seotud komisjoni suunistega alaealiste kaitse kohta internetis.

(18) Selleks et tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase, on oluline, et kohustusi täidetaks tõhusalt ja neist ei hoitaks kõrvale. Pakkujad ei tohiks tegutseda viisil, mis kahjustab käesolevas määruses sätestatud kohustuste tõhusust. Selline tegevus hõlmab teenuse või süsteemi ülesehitust, teenusesaaja või süsteemikasutaja valikute mitteneutraalset esitamist või kasutajaliidese või selle osa struktuuri, funktsiooni või toimimisviisi kasutamist viisil, mis võib vähendada või kahjustada kasutajate sõltumatust, otsuste tegemist või valikut. Näiteks ei tohiks alaealistelt nõuda tundlike seadete taseme alandamist konto loomise ajal, näiteks juurdepääsu andmist asukohale või kaamerale. Samuti ei tohiks neid ahvatleda mööda hiilima juurdepääsu edasilükkamise kohustusest. Samuti peaksid pakkujad piirama alaealistel selliste lisakontode loomist, mille eesmärk on lõimitud ohutuse meetmetest mööda hiilida.

(19) Tagamaks, et teenused, millele alaealised juurde pääsevad, tagavad kõrgeimal tasemel eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse, peaksid määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt väga suurte digiplatvormidena käsitatavad sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad teavitama komisjoni meetmetest, mida nad kavatsevad võtta, et tulemuslikult täita sellised kohustusi, nagu edasilükatud juurdepääs teenusele ja lõimitud ohutus. See peaks võimaldama komisjonil pärast eriteadmistega sõltumatute audiitorite tehtud hindamist kontrollida, kas teenusepakkujad, kelle suhtes kohaldatakse käesoleva määruse II–V peatükis sätestatud kohustusi, on võtnud nende täitmiseks vajalikud meetmed. Komisjon peaks sellele vastavuskavale vastama, ilma et see piiraks tema järelevalve- ja täitmise tagamise volitusi, eelkõige õigust algatada käesoleva määruse artikli 34 kohaseid menetlusi. See teavitamismehhanism on sellega taotletavat eesmärki silmas pidades ja harta artiklis 16 sätestatud ettevõtlusvabaduse põhiõiguste ning harta artiklis 11

[6] Nõukogu 25. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1111, mis käsitleb kohtualluvust, abieluasjade ja vanemliku vastutusega seotud kohtuasjades tehtud lahendite tunnustamist ja täitmist ning rahvusvahelisi lapseröövе (ELT L 178, 2.7.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1111/oj).

sätestatud teabe saamise ja edastamise vabaduse järgimise seisukohast vajalik ja proportsionaalne.

(20) Eluaastad 0–15 on alaealise kognitiivse, emotsionaalse ja sotsiaalse arengu ning isiksuse, identiteedi ja väärtussüsteemide arengu jaoks eriti olulised. Teaduslikult on tõestatud, et teatavad sotsiaalvõrguteenused ja videojagamisplatvormi teenused kujutavad oma eriomaduste ja funktsioonide tõttu eriti tõsist ohtu alla 15aastaste alaealiste eraelu puutumatusele, ohutusele ja turvalisusele. Nii riskide puhul, mis ohustavad alla 3aastasi passiivseid internetikasutajaid, kelle elus võidakse suhtlus asendada ekraaniajaga, mis omakorda mõjutab laste tähelepanuulatust, keele omandamist ja sotsiaal-emotsionaalset arengut, kui ka riskide puhul, mis tulenevad pideva välise stimulatsiooni kokkusobimatusest laste arenevate võimete ja enesetaju tekkega, ning riskide puhul, mis tulenevad platvormide poolt võimendatud sisu ja suhtluse mõjust tundlikus eas lastele, näitavad uuringud mõju vaimsele tervisele ja seda, et eriti haavatavad on alla 13aastased lapsed. Vanuses 13–15aastat, mil noored hakkavad muutuma iseseisvaks ning hooldajate ja haridustöötajate järelevalve on nõrgem, on üha enam ohuks digiteenuste sotsiaalsed elemendid, mitte individuaalne käitumine, ning 13–15aastased noored on kõige haavatavamas eas. Seetõttu on äärmiselt oluline tagada, et nad saaksid oma arengu- ja enesemääramisõigust kasutada ilma selle märkimisväärse mõjuta, mida teatavate internetipõhiste teenuste põhjustatud riskid ja kahju võivad alaealistele avaldada. Selleks et alaealiste kaitse kogu liidus oleks võrdsel tasemel, tuleb alla 13aastastele kehtestada kogu ELis juurdepääsupiirang sotsiaalmeediale ja muudele digiteenustele. Selleks et vältida siseturu killustumist erinevate riigisiseste õigusaktide tõttu, tuleks kehtestada ühtlustatud vanuse alampiir 15 eluaastat, millest nooremana ei saa laps luua iseseisvat kontot selliste sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormide kasutamiseks, millel on nimetatud vanusest noorematele alaealistele eriti kahjulikku mõju avaldavad funktsioonid. See ei tohiks piirata liidu õigusaktide või liidu õigusega kooskõlas olevate riigisiseste õigusaktide kohaldamist, millega kehtestatakse kõrgem vanuse alampiir teatavatele sisukategooriatele, nagu pornograafiline või hasartmängusisu.

(21) Alla 15aastaste alaealiste eraelu puutumatust, ohutust ja turvalisust ohustavad omadusi ja funktsioone on kirjeldatud ülemaailmselt tunnustatud internetipõhiste riskide klassifikatsioonides ja need hõlmavad alaealiste kokkupuudet eakohatu sisu või kontaktidega, samuti teiste kasutajate kahjulikku käitumist või muid äritavadega seotud või valdkonnaüleseid riske, nagu ülemäärane kasutamine. Seetõttu hõlmavad need omadusi ja funktsioone, mis võimaldavad teatava kahjuliku sisu tarbimist ja levitamist ning kahjuliku mõjuga suhtlust või käitumist. Eelkõige ohustavad alaealiste eraelu puutumatust teenused, mis võimaldavad teenusesaajatel levitada sisu reaalajas määramata arvule inimestele, samuti sobimatu sisu, näiteks pornograafiline sisu; kui alaealistel on võimalik suhelda tundmatute kasutajatega, kaasneb sellega täiskasvanutega sobimatu kokkupuute oht, kuid ka oht, et teised kasutajad käituvad kuritahtlikult või muul viisil kahjulikult; sisu või kontaktide automaatne soovitamine seab alaealised ohtu puutuda kokku kahjuliku sisu või nn jäneseurgudega, samuti sattuda potentsiaalselt kahjulikesse kontaktidesse pahatahtlike kasutajatega; selliste funktsioonide, liideste kujunduse või omaduste kasutamine (nt tõuketeated või lõputud sisuvood), mis võivad viia kompulsiivse või ülemäärase kasutamiseni, tekitab alaealise puhul ohu, et areneb välja tema vaimset tervist ja heaolu kahjustav käitumine, sealhulgas sõltuvuskäitumine. Tavaliselt pakutakse neid funktsioone ainult konto kaudu teenusele juurdepääsu omavatele teenusesaajatele. Arvestades, et alaealisel on õigus sõnavabadusele, on seega proportsionaalne lükata kontode loomist ja kasutamist edasi, kuna sama teenuse kasutamine ilma kontota kujutab alaealistele väiksemat ohtu.

(22) Tunnistades vanemate ja hooldajate rolli alaealiste iseseisvuse ja turvalise arengu toetamisel internetis, on asjakohane lubada teenusepakkujatel erandkorras alandada käesolevas määruses sätestatud iseseisvaks juurdepääsuks nõutavat vanuse alampiiri 13aastani, et vanemliku vastutuse kandja saaks 13–15aastasele luua piiratud funktsioonidega konto. Selline konto peaks kuuluma vanemliku vastutuse kandjale, mitte asjaomasele alaealisele. Selle erandi kohaldamine peaks sõltuma vanemliku vastutuse kontrollimisest ja see ei tohiks kahjustada käesoleva määruse eesmärki, võttes arvesse laste õigust kaitsele ja eraelu puutumatusele ning pidades esmatähtsaks lapse parimaid huve. Lisaks ei tohiks see erand olla kohaldatav juhul, kui teenusepakkujad on oma teenusetingimustes kehtestanud noorematele kui 13aastastele oma teenustele juurde pääsemise ja nende kasutamise piirangu.

(23) Kui videojagamisplatvormi teenus on mõeldud spetsiaalselt alla 13aastastele alaealistele, võib hooldaja erandkorras võimaldada sellisele alaealisele juurdepääsu teenusele artiklis 7 sätestatud tingimustel üksnes hooldaja enda konto kaudu ning hooldaja kontrolli ja järelevalve all. Selline hooldaja kontrollitav juurdepääs ei tähenda, et konto on loonud või seda kasutab alaealine, ning seega ei ole tegemist artikli 6 lõike 1 tähenduses juurdepääsuga konto kaudu, mille on loonud või mida kasutab alaealine. Hooldaja kontrollitav juurdepääs võib olla korraldatud lapsepõhiste seadete või profiilide kaudu hooldaja kontol; sellised seaded või profiilid ei tähenda, et tegu on alaealise kontoga.

(24) Ükski käesoleva määruse säte ei kohusta teenusepakkujaid tegema oma teenust kättesaadavaks alla 13aastastele alaealistele ega mõjuta selles vanuses alaealiste juurdepääsu välistavate teenuste tingimusi; nende teenuste puhul kohaldatakse jätkuvalt täielikult käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi takistada kõnealuste alaealiste juurdepääsu. Videojagamisplatvormi teenuste eakohasusega seotud nõuded puudutavad üksnes neid teenuseid, mille pakkujad on teinud teadliku valiku pakkuda spetsiaalselt lastele mõeldud keskkonda, ning selle valiku suhtes kehtivad ranged tingimused.

(25) Üha internetikesksemaks muutuvas keskkonnas on alaealiste kaitsmiseks äärmiselt oluline, et nende internetikogemus oleks eakohane ja turvaline. Tagamaks, et alaealised saavad kasu turvalisest digikeskkonnast, peaksid sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, internetipõhiste mängude, tehisarukaaslaste, üldiste vestlusrobotite pakkujad ja tarkvararakenduste poed kehtestama asjakohased ja proportsionaalsed meetmed, et tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase nende teenuse või süsteemi kasutamisel. Selleks peaksid pakkujad oma teenused ja süsteemid üles ehitama alaealiste heaolu esikohale seadval viisil, integreerides algusest peale nende struktuuri ja toimimisse eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kaitse, võttes arvesse alaealiste arenevaid võimeid. Kui teenus või süsteem on juurdepääsetav ilma registreerimise või autentimiseta, peaksid pakkujad selle struktuuri ja seaded vaikimisi konfigureerima registreerimata või autentimata kasutaja jaoks viisil, mis tagab alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme. Pakkujad ei tohiks teha nendest nõuetest erandit enne, kui nad on käesoleva määruse kohast vanusetuvastust kasutades kindlaks teinud, et teenuse saaja või kasutaja on täiskasvanu.

(26) Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste puhul peaksid meetmed, mida nende teenuste pakkujad võtavad käesolevas määruses sätestatud kohustuste täitmiseks, tagama, et kui alaealised on loonud teenuse kasutamiseks oma konto, jääb digikeskkond neile jätkuvalt turvaliseks. Kuigi need meetmed maandavad selliste teenuste konkreetsetest funktsioonidest ja omadustest tulenevaid riske üle 15aastaste

alaealiste puhul, on sotsiaalvõrguteenused ja videojagamisplatvormid alla 15aastaste alaealiste jaoks sellest hoolimata sobimatud. Nende kohustuste täitmine ei tohiks seega mõjutada üldist piirangut, mille kohaselt sellest vanusest nooremad alaealised ei saa oma kontot luua.

(27) Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste teatavate disainielementide abil võidakse ära kasutada alaealiste haavatavust ning põhjustada teenuse liigset või ülemäärast kasutamist, sund- või sõltuvuslikku käitumist, millel on kahjulik mõju alaealiste vaimsele, emotsionaalsele ja füüsilisele heaolule. Sellised elemendid võivad hõlmata katkematut sisutarbimist ilma sobiva katkestusvõimaluseta, videosisu automaatesitust, automaatkerimist, automaatset taasesitust, lõputut kerimist, kunstlikult ajastatud teateid tähelepanu taashõivamiseks, korduvat sisutarbimist soodustavaid premeerimismehhanisme või mehhanisme, mis karistavad teenusesaajat, kui nad korrapäraste ajavahemike järel ei naase. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad ei tohiks seetõttu põhjustada alaealiste kokkupuudet manipuleerivate või meelitavate disainielementidega, mille peamine eesmärk on maksimaalne sisu tarbimine, kui need elemendid võivad kahjustada alaealiste eraelu puutumatust, ohutust või turvalisust või kahjustada nende sõltumatust. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad ei tohiks õõnestada alaealise otsust lõpetada teenuse kasutamine või kasutada ära teenuse kasutamise otsuse puudumist, näiteks saata teateid, mis ei ole tingitud alaealise teenusega seotud suhtlusest või tegevusest või ei ole sellega otseselt seotud. See peaks hõlmama olukordi, kus platvorm muudab oma käitumist kasutajate suhtes, kui kasutajad teenust ei kasuta. Seega hõlmaks see funktsioone, millega püütakse uuesti saada kasutajate tähelepanu selle kadumisel, näiteks teavituste saatmist teenuse jätkuva kasutamise eest saadavate preemiate kohta. Samuti ei tohiks teenusepakkujad ergutada teenust kasutama kindlatel aegadel või sagedamini, sealhulgas karistuste abil või preemiate äravõtmise kaudu juhul, kui teenust ei kasutata korrapäraselt või kindlaksmääratud ajavahemike järel. teenusepakkujad peaksid rakendama eakohaseid ajakasutuse haldamise ja tegevusvõimekuse suurendamise abivahendeid, sealhulgas visuaalseid märguandeid, meeldetuletusi ja muid meetmeid, mis toetavad teenuse teadlikku ja tahtlikku kasutamist ja võimaldavad teenuse kasutamist tulemuslikult katkestada. Kuna alaealised ise ajakasutuse haldamise abivahendeid sageli eiravad, peaksid teenusepakkujad tagama, et need meetmed vähendavad tõhusalt teenuse kasutamist alaealiste poolt ja et neid ei ole lihtne eirata. Lisaks peaksid sellised vahendid tagama, et teenuse kasutamine ei vähenda alaealise uneaega. See peaks muu hulgas tõhusalt takistama teenuse kasutamist alaealiste poolt koolis viibimise ajal ja pideva ööune ajal, mis peaks olema eakohane ja kooskõlas teaduslike soovitustega. Pideva ööune all tuleks mõista aega öösel, mil alaealised peaksid tavaliselt magama ja mis hõlmab vähemalt kaheksat järjestikust tundi ajavahemikus 22.00–8.00 kohaliku aja järgi. Koolis viibimise aega tuleks mõista ajavahemikuna, mille jooksul alaealiselt tavaliselt eeldatakse kooliskäimist või vastavalt kohaldatavale riigisisesele õigusele või tavale muul viisil kohustuslikus haridustegevuses osalemist ning mida hooldajad võivad kohandada.

(28) Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste ülesehituse ja toimimise juures on kõige olulisem viis, kuidas teavet teenuse internetipõhises kasutajaliideses prioriseeritakse ja esitatakse, sest see võib märkimisväärselt mõjutada alaealiste juurdepääsu teabele, selle kasutamist ja sellega kokkupuudet. Alaealiste tõhusa kaitse tagamiseks internetis peaksid soovitussüsteeme kasutavad sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad ehitama oma soovitussüsteemid üles nii, et oleks tagatud alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase. Selleks

peaksid teenusepakkujad kasutama hindamisnäitajaid, mis kajastavad alaealiste puhul kvaliteedi, ohutuse ja vaimse tervisega seotud tulemusi – näiteks näitajaid, millega mõõdetakse, kas soovitussüsteem valib ja seab esikohale alaealise vanusele ja arenguetapile sobivat sisu; hinnatakse süsteemi tõhusust ebaseadusliku, kahjuliku või ohtliku materjaliga kokkupuute ennetamisel ning jälgitakse psühholoogilist heaolu iseloomustavaid näitajaid, et hinnata mõju alaealiste vaimsele tervisele. Need näitajad peaksid olema aluseks optimeerimiskaalutlustele, mille põhjal kavandatakse digiplatvormide soovituseesmärke. Selleks et tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase, peaksid sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad sisu soovitamisel pidama esmatähtsaks ja kaalukaks kasutajate sõnaselgeid eelistusi, näiteks kasutajate tagasisidet ja suhtlust, millest ilmnevad selgesti kasutajate nii positiivsed kui ka negatiivsed eelistused ning mille hulka kuuluvad selgelt ja teadlikult valitud huvipakkuvad teemad, küsitlused, teated ja muud kvaliteedipõhised signaalid. Tagamaks, et alaealistele antakse suurem tegevusvõimekus seoses teabega, mida neile soovitatakse, peaksid sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad vaikimisi välja lülitama sellise teabe soovitamise, mis põhineb soovitussüsteemi poolt alaealiste interentikäitumisest tulenevate kaudsete tegevuspõhiste signaalide alusel tehtud valikutel. Väljend „kaudsed tegevuspõhised signaalid“ tähendab signaale ja andmeid, mille põhjal saab tuletada kasutaja tegevusest (platvormil brausimisest) tema eelistusi, mille määravad näiteks sisu vaatamisele kulutatud aeg ja klõpsamismismäär. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad peaksid tagama, et soovitussüsteemid ei kasuta väljastpoolt teenust kogutud isikuandmeid. Samuti peaksid sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad tagama, et alaealised ei puutuks kokku sisuga, mis korduval kokkupuutel on kahjulik, see tähendab, et sulgeda tuleb nn jäneseurud või filtrimullid, mis võivad ohustada nende ohutust ja turvalisust. Jäneseuruefekt tähendab sarnaste sisusoovituste järkjärgulist võimendumist, mis viib teenusesaajad lõputute sisuteedeni, mis võivad olla äärmuslikud ja alaealistele kahjulikud. Filtrimulliefekt tähendab sisu sellist järkjärgulist võimendumist, mille puhul alaealine puutub kokku peamiselt sellise sisu või teabega, mis vähendab alaealiste kokkupuudet mitmekesise sisu või teabega. Lisaks tuleks alaealistele anda võimalus muuta soovitussüsteeme ja neil peaks olema võimalik sisusoovitusi spetsiaalsete vahendite abil kontrollida. Alaealistele tuleks anda lihtne viis soovitussüsteemide lähtestamiseks, nii et nad saavad kustutada kõik varasemad tuvastatud eelistused ning olenemata sellest, kas nad on registreeritud või mitte, valida vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artiklile 38 ühe võimaluse, mis ei põhine profiilianalüüsil, olenemata sellest, kas asjaomane pakkuja on määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt väga suure digiplatvormi pakkuja või mitte. Sellise meetme tõhususe tagamiseks peaksid need pakkujad alaealistele korrapäraselt meelde tuletama võimalust oma sisuvoog lähtestada ja tagama, et see võimalus ei ole projekteeritud viisil, mis ahvatleks alaealisi valima profiilianalüüsil põhinevat võimalust.

(29) Seaded tuleb kindlaks määrata nii, et tagatud oleks eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase, et minimeerida alaealiste internetiriske, vähendades tõenäosust, et alaealised puutuvad kokku sisu, suhtluse või funktsioonidega, mis võivad olla kahjulikud, sealhulgas olukorras, kus lapsed kasutavad teenust registreerimata. Selleks peaksid sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad tagama, et seaded, näiteks need, mis võimaldavad jälgida teenusesaajaid või teha kindlaks nende asukoha, võimaldavad juurdepääsu mikrofonile, kontaktidele ja kaamerale või soovitavad alaealistele muid kontosid, on alaealiste jaoks vaikimisi välistatud. Kui

kasutatakse mõnd eraelu puutumatuse seisukohast eriti tundlikku seadet, näiteks juurdepääsu asukohale, tuleks see pärast seansi lõppu välja lülitada ning igal juhul tuleks alaealisi selle aktiveerimisest alati teavitada. Lisaks peaksid tõuketeated olema vaikimisi välja lülitatud ja need tuleks kavandada nii, et nad ei avaldaks kahjulikku mõju alaealiste une- ega koolis viibimise ajale. Selleks ei tohiks tõuketeateid kunagi saata lastele nende koolis viibimise ajal ja pideva ööune ajal, välja arvatud juhul, kui selliste teadete näol on tegemist kiireloomuliste turvahoiatustega – näiteks seoses konto turvalisusega – või hooldajatega suhtlemisega. Tõuketeated on seadmel kuvatavad teated, millega teavitatakse teenusesaajat teenusega seotud käimasolevast tegevusest, olenemata sellest, kas teenust aktiivselt kasutatakse, ja julgustatakse seeläbi kasutajaid teenuse kasutamist jätkama. Lisaks peaksid teenusepakkujad juhul, kui mõned seaded ja omadused võivad olla alaealistele eriti kahjulikud, muutma need alaealistele kättesaamatuks. Sellisteks kahjulikeks omadusteks võivad olla filtrid, mis kahjustavad alaealiste vaimset heaolu, näiteks lapse pildi ebaproportsionaalne ilustamine, moonutamine või idealiseerimine (välja arvatud ohutud, näiteks loomi jäljendavad filtrid), ning teistega võrdlema õhutavad omadused, näiteks need, mis võimaldavad lastel näha, mitu korda nende sisule reageeritud on.

(30) Alaealisi tuleks kaitsta suhtlemisest tulenevate ohtude eest, sealhulgas küberkiusamise, ahistamise, alaealiste peibutamise, seksuaalse väärkohtlemise või väljapressimise, inimkaubitsejate ja nende eest, kes püüavad värvata alaealisi kuritegelikesse jõukudesse või edendada vägivalda, radikaliseerumist, vägivaldset äärmuslust ja terrorismi, kuna kurjategijad kasutavad lasteni jõudmiseks sageli digiruumi. Sellest tulenevalt peaksid alaealiste ja registreerimata ning tundmatute teenusesaajate, eelkõige täiskasvanute vahelist suhtlust reguleerima usaldusväärsed kaitsemeetmed. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad peaksid tagama, et teave alaealise kohta, näiteks profiiliteave, elulugu, tegevus, sõprade ja jälgijate nimekiri ning muu sarnane teave, ei ole vaikimisi kättesaadav teenusesaajatele ja igal juhul mitte neile, kellel ei ole kontot. Alaealistel peaks olema õigus tõhusalt kontrollida oma isikuandmete, näiteks nende profiilifoto, profiiliteabe, jagatud sisu, kontaktide, tegevuse ja ajaloo või mis tahes muude kontol või profiilis jagatud andmete nähtavust. Alaealiste kontaktandmeid, sealhulgas aadressi, e-posti aadressi ja telefoninumbrit, ei tohiks teiste teenusesaajatega jagada. Alaealistel peaks olema võimalik blokeerida mis tahes teine teenusesaaja, hallata jagatud sisu ning reguleerida suhtlust ja sellega seotud parameetreid, nagu meeldimised ja jälgijate arv. Vaikimisi peaks olema välja lülitatud otseülekannete või muude reaalajas toimuvate ülekannete tegemine, samuti tuleks blokeerida juurdepääs alaealise kontoga seotud teabele nende teenusesaajate puhul, keda ei ole sõnaselgelt vastu võetud. Tagamaks, et nende seadete kasutamise võimalus oleks proportsionaalne, peaks see sõltuma alaealise vanusest ja tema arenevatest võimetest, näiteks nii, et avalikud kontod ja võimalus teha otseülekandeid oleks kättesaadavad ainult vanusepiiri ületanud lastele ja nende hooldaja sõnaselgel nõusolekul.

(31) Digiteenuste puhul on levinud erinevad äritavad, millel võib olla eriti tugev mõju alaealistele, kes peavad toime tulema mitmekesise, dünaamilise ja isikustatud taktikaga, mida kasutatakse reklaamide, tootepaigutuse, virtuaalvääringute kasutamise, mõjuturunduse, sponsorluse või tehisintellektipõhise suunamise puhul. Käesolev määrus on kooskõlas kehtiva horisontaalse õigusraamistikuga, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2005/29/EÜ[7], mida kohaldatakse täies mahus

[7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse

kõigi, ka alaealisi tarbijaid puudutavate äritavade suhtes, ning määruses (EL) 2022/2065 sätestatud reklaami (artikkel 26, artikli 28 lõige 2 ja artikkel 39) ja petuelemente (artikkel 25) käsitlevate normidega, ega piira nende kohaldamist. Petuelementide puhul toimib määrus (EL) 2022/2065 direktiivi 2005/29/EÜ täiendava turvavõrguna. Majandustehingud võivad ohustada teenust kasutava alaealiste ohutust ja turvalisust, eriti kui nad ei mõista teostatava tehingu tagajärgi. Seetõttu tuleks alaealisi internetis toimuvatest majandustehingutest selgelt teavitada. Selleks tuleks teenuse raames tehtud ostud märgistada majandustehinguna lihtsal ja arusaadaval viisil ning reaalajas. Virtuaalvääringud ja muud tokenid võivad samuti põhjustada soovimatut kulutamist, mistõttu tuleks kõik ostud esitada alaealise hariliku viibimiskoha riigi omavääringus. Lisaks peaksid sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad tagama, et alaealisi kui haavatavaid kasutajaid ära ei kasutataks, ning ei tohiks oma platvormi üles ehitada viisil, mis võib viia liigsete, impulsiivsete või soovimatute kulutusteni. See peaks eelkõige hõlmama sisu ja seotud toodete ostmise eraldamist või lahushoidmist ning tagamist, et alaealised ei puutu kokku aardelaegaste ja muude toodetega, mis pakuvad juhuslikke või prognoosimatuid tulemusi või hasartmängulaadseid funktsioone.

(32) Arvestades alaealiste erilist haavatavust ning ohte, mida tehisarukaaslased ja üldised vestlusrobotid võivad kujutada nende tervisele, ohutusele, põhiõigustele ja heaolule, peaksid selliste tehisintellektisüsteemide pakkujad rakendama lõimitud ohutuse meetmeid, mis arvestavad nendest süsteemidest tulenevaid eriomadusi ja riske, et pakkuda alaealistele eakohast kogemust. Kaitsemeetmed peaksid hõlmama turvalisi seadeid ja sõltuvusttekitava disaini keelamist. Lisaks ei tohiks alaealised kokku puutuda süsteemi funktsioonidega, mis näitavad käitumist või simuleerivad emotsioone või inimestevahelisi suhteid, mis tõenäoliselt tekitavad emotsionaalseid ja muid sõltuvusi, sealhulgas juhul, kui sellised sõltuvused võivad negatiivselt mõjutada suhteid teiste inimestega ja alaealise arengut. Selleks et sellised süsteemid ei koguks alaealiste kohta tundlikke andmeid ega saaks aja jooksul kahjulikke suhtlusmustreid kinnistada, peaks alaealisi hõlmava suhtluse puhul püsiv vestlusmälu olema vaikimisi välja lülitatud, välja arvatud juhul, kui see on vajalik nende turvalisuse kaitsmiseks. Samuti tuleks alaealistele kättesaadavaid tehisarukaaslasi ja üldisi vestlusroboteid enne turule laskmist või kasutusele võtmist ning seejärel korrapäraste ajavahemike järel asjakohaselt testida ja hinnata.

(33) Tehisarukaaslaste ja alaealistele kättesaadavate üldiste vestlusrobotite pakkujad peaksid rakendama ka turustamisjärgset järelevalvet, et teha kindlaks ja maandada riske alaealiste tervisele, ohutusele ja põhiõigustele ning nende füüsilisele, vaimsele ja emotsionaalsele heaolule ja arengule ning hinnata kehtestatud meetmete tõhusust, välja arvatud juhul, kui pakkuja on mikro- või väikeettevõtja. Sellega seoses tuleks meeles pidada, et kui tehisarukaaslane või üldine vestlusrobot põhineb süsteemse riskiga üldotstarbelisel tehisintellektimudelil, kohaldatakse nende mudelite suhtes juba määruse (EL) 2024/1689 kohaseid konkreetseid riskijuhtimiskohustusi. Nende mudelite pakkujate poolt tehtav süsteemne riskijuhtimine peaks hõlmama alaealiste ohutuse ja heaoluga seotud riskide hindamist ja vajaduse korral maandamist, sealhulgas alaealisi ohustavaid riske, mis tulenevad mudeli õiguspärasest kasutamisest ja mudeli kasutamisest teiste isikute poolt, kes võivad alaealisi kahjustada. Seepärast on asjakohane, et tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujad tugineksid

---

nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2005/29/oj).

käesoleva määruse nõuete täitmiseks tehtavate jõupingutuste raames asjakohastele riskimaandamismeetmetele, mida rakendatakse määruse (EL) 2024/1689 artikli 55 kohase süsteemse riskijuhtimise raames. Samamoodi võib määruse (EL) 2022/2065 artiklite 34 ja 35 kohaselt rakendatud riskihindamisi ja riskimaandamismeetmeid arvesse võtta ka siis, kui neid rakendab sellise tehisarukaaslase või üldise vestlusroboti pakkuja, mida kasutatakse sotsiaalvõrguteenuse või videojagamisplatvormi teenuse funktsioonina selle teenuse osutamisel. Selliseid riskimaandamismeetmeid ei tohiks siiski pidada käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmiseks piisavaks.

(34) Kui tehisarukaaslane või üldine vestlusrobot toimib digiplatvormi või internetipõhise otsingumootori funktsioonina, tuleks määruses (EL) 2022/2065 sätestatud kohustusi jätkuvalt kohaldada nende vahendusteenuste pakkuja suhtes, kui nende kohaldamise tingimused on täidetud. Eelkõige ei tohiks selliste funktsioonide kasutamine mõjutada süsteemsete riskide hindamist ja maandamist käsitlevate eeskirjade kohaldamist – sealhulgas riskide puhul, mis tulenevad nende funktsioonide ülesehitusest, toimimisest või kasutamisest –, kuivõrd need on osa digiplatvormi või internetipõhise otsingumootori pakutavast teenusest. Selleks et tagada läbipaistvus selliste süsteemidega suhtlemisel, peaksid selliste sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste ja internetipõhiste mängude pakkujad, mille puhul teenuse osutamisel kasutatakse funktsioonina tehisarukaaslasi või üldisi vestlusroboteid, rakendama ka meetmeid, mis võimaldavad alaealistel teha teadlikke valikuid selliste kaaslaste või juturobotite kasutamise kohta ning neil peaks olema võimalik nende kasutamisest loobuda. Need pakkujad peaksid olema kohustatud tagama, et alaealisi ei kallutata neid süsteeme kasutama ülesehituslike elementide abil, nagu tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite kuvamine alaealise kontaktide loetelu ülaosas. Lisaks tuleks tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite suhtes kohaldada kaitsemeetmeid juhul, kui neid kasutatakse funktsioonina sellise internetipõhise mängu juures, kus võivad toimuda mängusisesed ostud.

(35) Internetipõhised mängud võivad esineda väga erinevates vormides ja need võib jagada sellistesse kategooriatesse nagu tegevus-, seiklus-, rollimängud, strateegia-, spordi-, simulatsioon- või mosaiikmängud ning neid mängitakse tavaliselt arvutis, mobiilseadmes või konsooli abil. Internetipõhised mängud võivad pakkuda alaealistele, sealhulgas puuetega alaealistele, mitte ainult meelelahutust, vaid ka internetikeskkonda suhtlemiseks ja sotsiaalseks läbikäimiseks. Mitme mängijaga internetipõhised mängud võimaldavad alaealistel teistega suhelda ning luua sotsiaalseid sidemeid kasutajatega eri vanuserühmadest ja geograafilistest asukohtadest. Samuti võivad internetipõhised mängud parandada alaealiste koordinatsiooni, õpetada koostööd ja selliseid teemasid nagu loodusteadused, matemaatika ja keeled. Videomänguplatvormid võimaldavad kasutajatel mängida ja luua oma sisu või mänge ning neid laiemalt levitada. Nii videomängud kui ka videomänguplatvormid võivad olla alaealiste jaoks ohtlikud mitmel viisil. Seda märgiti ka laste internetiturvalisuse töörühma kaasesimeeste aruandes, milles rõhutati, et videomängude kaudu võivad lapsed kokku puutuda kahjulike äritavadega või luua ohtlikke kontakte ning et vanuseklassidesse jaotamise süsteemid võivad anda vanematele ja hooldajatele suuniseid ja teavet mängude eakohasuse kohta.

(36) Arvestades alaealiste erilist haavatavust ning ohte, mida internetipõhised mängud võivad kujutada nende eraelu puutumatusele, ohutusele ja turvalisusele, on oluline, et internetipõhiste mängude pakkujad rakendaksid alaealistele eakohase kogemuse võimaldamiseks lõimitud ohutuse meetmeid, mis arvestavad nende internetipõhiste mängude eriomadusi ja sellistest mängudest tulenevaid riske. Eelkõige on sellised

ohud seotud soovimatu suhtlusega videomängudes, eakohatu sisuga ja ülesehituslike elementidega, mis võivad põhjustada sõltuvusttekitavat käitumist ja liigset kasutamist. Avatud suhtlusvõimalusega internetipõhised mängud võimaldavad alaealistel kokku puutuda suhtlemisest tulenevate ohtudega, sealhulgas küberkiusamise, ahistamise, alaealiste peibutamise, seksuaalse väärkohtlemise või väljapressimise ja inimkaubitsejatega ning nendega, kes püüavad värvata alaealisi kuritegelikesse jõukudesse või edendada vägivalda, radikaliseerumist, vägivaldset äärmuslust ja terrorismi, kuna kurjategijad kasutavad lasteni jõudmiseks sageli digiruumi. Samamoodi võivad teatavad seaded põhjustada alaealiste kokkupuute sisu, suhtluse või funktsioonidega, mis võivad olla kahjulikud, sealhulgas olukorras, kus lapsed kasutavad teenust ilma kontota. Internetipõhiste mängude pakkujad peaksid seetõttu kehtestama kaitsemeetmed, mis takistaksid teenuse kasutamist selleks, et ahvatleda alaealisi looma kontakte muude teenuste kaudu, mis võivad ohustada nende eraelu puutumatust, ohutust ja turvalisust. Selleks võiks piirata väljalinkimist, kui see võib alaealisi ohustada, ning rakendada alaealistele suunatud hoiatussõnumeid. Ka videomänguplatvormidel võib tekkida oht, et alaealised puutuvad kokku nende vanuse jaoks sobimatu sisuga. Kui videomänguplatvormid võimaldavad teenusesaajatel luua oma videomänge, peaks videomänguplatvormi pakkuja võtma kasutusele vajaliku tarkvara ja korralduslikud meetmed, mis aitavad vastloodud videomängu pakkujal kohaldatavaid eeskirju järgida.

(37) Internetipõhiste mängude teatavate disainielementide abil võidakse ära kasutada alaealiste haavatavust ning põhjustada teenuse liigset või ülemäärast kasutamist, sund- või sõltuvuslikku käitumist, millel on kahjulik mõju alaealiste vaimsele, emotsionaalsele ja füüsilisele heaolule. Seepärast ei tohiks internetipõhised mängud võimaldada alaealistel kasutada funktsioone, mis õõnestavad alaealise otsust lõpetada internetipõhise mängu kasutamine või kasutavad ära mängimise alustamise otsuse puudumist, ega funktsioone või hüvesid, mis ergutavad neid mängima korrapäraselt või sagedamini, sealhulgas karistuste abil või hüvede äravõtmise kaudu juhul, kui nad ei mängi korrapäraselt või kindlaksmääratud ajavahemike järel.

(38) Mis puutub viisidesse, kuidas alaealistele ohtu kujutavaid teenuseid võidakse teenusesaajatele pakkuda, on tarkvararakenduste poed ainulaadses olukorras.. Selleks et tagada internetikeskkonnas alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase, peaksid tarkvararakenduste poodide pakkujad kehtestama vanusepiirangute süsteemi, mis võimaldab kindlaks määrata nende teenuse kaudu levitatavate tarkvararakenduste eakohasuse. Sellist vanusepiirangute süsteemi tuleks kohaldada iga tarkvararakenduse puhul ning selles tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta lapse õigusi ja parimaid huve, sealhulgas alaealiste arenevaid võimeid ja erinevaid küpsusastmeid. Tarkvararakenduste poodide pakkujad peaksid takistama alaealiste juurdepääsu rakendustele, mida peetakse eakohatuks, või selliste rakenduste ostmist. Selleks et tagada vastavus kohaldatavale liidu õigusele ja liidu õiguse alusel vastu võetud riigisisestele õigusaktidele, ei tohiks tarkvararakenduste poe pakkuja, kui ta saab teada, et tema teenuse kaudu levitatakse tarkvararakendusi, mis kujutavad endast sisu või koosnevad peamiselt sisust, mille puhul kehtib kohaldatava liidu õiguse või riigisisese õiguse alusel kõrgem vanuse alampiir, lubada kõnealusest liikmesriigist pärit alaealistel oma teenuse kaudu nendele tarkvararakendustele juurde pääseda ega neid osta. Selleks peaksid tarkvararakenduste poodide pakkujad hindama teenusesaaja vanust käesoleva määruse V peatüki alusel. Läbipaistvuse ja vastutuse tagamiseks peaksid tarkvararakenduste poodide pakkujad tegema üldsusele selgel ja kättesaadaval viisil kättesaadavaks teabe oma vanusepiirangute süsteemi aluseks oleva metoodika, kriteeriumide ja allikate kohta.

(39) Tegevusjuhendid võivad olla oluliseks vahendiks alaealiste kaitsmiseks internetikeskkonnas. Sellega seoses peaks komisjon julgustama koostama või edasi arendama liidu tasandi vabatahtlikke tegevusjuhendeid, millega kehtestatakse ühised meetodid ja kriteeriumid vanusepiirangute süsteemidele, et aidata kaasa selliste süsteemide ühtlustatud toimimisele käesoleva määruse kohaldamisel, sealhulgas tarkvararakenduste poodide pakkujate poolt. Tegevusjuhendid peaksid eelkõige hõlbustama vanusepiirangute vastastikust tunnustamist ja järjepidevat kohaldamist kõigis liikmesriikides, määrama kindlaks asjakohased kriteeriumid, meetodid ja teabeallikad, mida tuleb kasutada, hinnates kõige olulisemat liiki sisu, sealhulgas vägivaldse, seksuaalse, hasartmängualase ja enesevigastamisega seotud sisu, samuti rakendusesiseste ostude, suhtlusest tulenevate riskide ja sõltuvusttekitavate disainielementide eakohasust, ning kehtestama vajalikud õiguskaitsevahendid ja -mehhanismid ning tagama läbipaistvuse koos seatud eesmärkide saavutamise korrapärase, läbipaistva ja sõltumatu järelevalve ja hindamisega. Kui teenusepakkuja komisjoni kutsest hoolimata keeldub (piisavaid põhjendusi andmata) osalemast sellise käitumisjuhendi kohaldamises, võidakse seda arvesse võtta, kui otsustatakse selle üle, kas teenusepakkuja on käesolevas määruses sätestatud kohustusi rikkunud. Pelgalt asjaolust, et teatavat tegevusjuhendit järgitakse ja rakendatakse, ei tohiks iseenesest järeldada, et käesolevat määrust täidetakse. Üleeuroopalise mänguteabesüsteemi (PEGI) ja PEGI tegevusjuhendiga kehtestati osalevatele äriühingutele vanuseklassidesse jaotamise, reklaami ja turustamise juhised ning need näitavad, et videomängutööstus on võtnud endale kohustuse vastutustundlikul viisil üldsust teavitada. Käesolevast määrusest tulenevad tegevusjuhendeid käsitlevad eeskirjad võiksid olla aluseks liidu tasandil juba algatatud kaasreguleerimisalaste jõupingutuste integreerimisele tegevusjuhendi koostamisse. See hõlmab PEGI vanusepiirangute süsteemi (kuid mitte ainult seda), tingimusel et see tagab alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme, nagu on nõutud käesolevas määruses.

(40) Internetipõhiseid mänge mängivatel alaealistel peaks olema majandustehingute puhul samasugune kaitse nagu sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisteenuste puhul, sealhulgas seoses virtuaalvääringute kaudu tehtavate tehingute tegeliku rahalise väärtuse läbipaistvusega, ja kaitse kokkupuute eest muutuvate preemiasüsteemidega, mille seos mänguhasardi ja sundkäitumisega on hästi dokumenteeritud. Internetipõhiste mängude valdkonna tegevusjuhendid peaksid tuginema olemasolevatele üleeuroopalistele klassifitseerimis- ja eneseregulatsiooniraamistikele või liikmesriikide vanuseklassidesse jaotamise süsteemidele, sealhulgas nende hiljutisele laiendamisele interaktiivsetele riskikategooriatele ja monetiseerimistavadele, ning neid raamistikke tuleks ajakohastada, võttes arvesse teaduse ja tehnoloogia arengut ning alaealistele tekkivaid riske. Komisjoni poolt sobivaks loetud tegevusjuhendi järgimine võib olla tõendiks käesolevas määruses sätestatud meetmepõhiste kohustuste täitmisest, kuid see ei tähenda, et saaks teha erandeid määruse keeldudest.

(41) Selleks et tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase digikeskkonnas, peaksid sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, tehisarukaaslaste ning üldiste vestlusrobotite ja internetipõhiste mängude pakkujad võtma kogu oma teenuse kavandamise, arendamise ja toimimise ajal arvesse laste arenevaid võimeid, huve ja haavatavust. Seepärast peaksid kehtestatud meetmed olema vähemalt lapsesõbralikud, kergesti mõistetavad ja kõigile alaealistele, sealhulgas puuetega või täiendavate ligipääsetavusvajadustega alaealistele kergesti kättesaadavad. Väga suured digiplatvormid määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 tähenduses peavad

tagama, et selline teave esitatakse selle liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes, kus teenust osutatakse. Sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, tehisarukaaslaste ning üldiste vestlusrobotite ja internetipõhiste mängude pakkujad peaksid samuti võimaldama alaealistel anda tagasisidet teenuse sisu, otsingutulemuste ja neile soovitatud promptide kohta. Sellist tagasisidet tuleks arvesse võtta ning sellel peaks olema vahetu ja püsiv mõju laste kogemustele teenuse kasutamisel. Lisaks tuleks alaealistele anda järk-järgult võimalus mõista ja hallata oma vaikeseadeid. Kui alaealine kaitseseadistust muudab, peaks pakkuja esitama selged hoiatused ja pakkuma lihtsat tagasipööratavust, sealhulgas võimalust seadistust ajutiselt muuta ja pöörduda ühe hiireklõpsuga tagasi vaikeseadete juurde. Alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme tagamiseks ei tohiks pakkujad alaealisi korduvalt julgustada ega ahvatleda nende kaitsetaset alandama.

(42) Selleks et tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase, on vaja kehtestada tõhusad, nähtavad ja lapsesõbralikud teavitusmehhanismid ning mehhanismid, mis aitavad alaealistel teatada sisust, kontodest, rühmadest, omadustest ja käitumisest, mis võivad teenuse kasutamisel kahjustada nende eraelu puutumatust ja turvalisust. See hõlmab käesoleva määruse kohast teavitamist kontodest, mis kuuluvad vanuse alampiirist noorematele kasutajatele. Sellised mehhanismid ei tohiks mõjutada määruse (EL) 2022/2065 artikli 16 kohaldamist. Selleks et tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase, peaksid sellised mehhanismid asjakohasel juhul võimaldama alaealistel esitada teate oma sõnadega ning tagama, et alaealise identiteet jääb vaikimisi teiste teenusesaajate ja süsteemi kasutajate jaoks konfidentsiaalseks. Alaealiste esitatud teateid tuleks käsitleda esmajärjekorras. Lisaks peaksid alaealised saama kättesaamiskinnituse koos eakohase teabega järelmeetmete, esialgse ajakava ja võimalike tulemuste kohta. Kõiki piiranguid, mille teenusepakkujad on kehtestanud pärast selliseid alaealistelt saadud teateid, tuleks asjakohasel juhul käsitada nähtavuse piiramisena vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artikli 17 lõike 1 punktile a. Lisaks peaks alaealistel olema võimalik ebaseadusliku ja kahjuliku sisu ja tegevusega kokku puutudes saada igakülgset ja asjakohast tuge. Selleks peaksid sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite ning videomänguplatvormiteenuste pakkujad tegema kättesaadavaks toetamisvahendid, mis on kergesti juurdepääsetavad ja kohandatud alaealiste vajadustele ning mis võimaldavad suunamist riiklike tugiteenuste juurde või ühenduse võtmist nendega, sealhulgas turvalisema interneti keskused, lasteabi ja muud tugitelefonid, lastekaitseteenused ja vajaduse korral õiguskaitseasutuste kontaktandmed Need toetamisvahendid tuleks ühendada ka riiklike netiturvarakendustega, näiteks e-Enfance'i pakutava rakendusega 3018, kui sellised rakendused on olemas, ning võimalusel Euroopa netiturvarakendusega. Tagamaks, et alaealised on teadlikud internetikeskkonna ohtudest, tuleks neid teavitada konkreetsetest ohtudest enne sisu postitamist või teatava sisu nähtavuse suurendamist, näiteks enne teiste teenusesaajate postitatud sisu uuesti postitamist. Selleks peaksid sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, tehisarukaaslaste, üldiste vestlusrobotite ja internetipõhiste mängude pakkujad vajaduse korral kasutama hoiatussõnumeid või muid sobivaid meetmeid, mille eesmärk on teavitada alaealisi enne mis tahes tegevuse sooritamist.

(43) Hooldajatel on alaealiste elus oluline roll, mis hõlmab ka nende turvalise ja teadliku internetikasutuse toetamist. Seepärast tuleks hooldajate jaoks teha sellise toe pakkumine lihtsamaks, andes neile selleks tööriistad. Hooldajate tööriistad on tarkvara, omadused, funktsioonid ja rakendused, mis on loodud selleks, et aidata alaealise hooldajatel jälgida oma alaealise tegevust internetis, tema eraelu

puutumatust, ohutust ja heaolu, austades lapse tegevusvõimekust ja eraelu puutumatust. Hooldajate tööriistu tuleks käsitada muude lõimitud ohutusega seotud meetmete täiendusena, kuid need ei tohiks kunagi asendada teenusepakkujate endi kohustust tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase. Kuna vanemlik järelevalve ei ole laste tegeliku elukorralduse tõttu alati võimalik ja hooldajad võivad puududa või mitte olla kaasatud, ei tohiks nõuete täitmine sõltuda üksnes hooldajatest. Hooldajate tööriistad peaksid hõlmama vähemalt neid funktsioone, mis võimaldavad teatada sisust lapse nimel, seada ekraaniajale piiranguid, näha kontosid, mille kaudu alaealine suhtleb, ja saada nende kohta teavet, hallata kontoseadeid ning muid funktsioone, mille abil jälgida käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenuste kasutamist, mis võivad kahjustada alaealise eraelu puutumatust, ohutust ja turvalisust. Sellised funktsioonid võivad hõlmata hooldajatele saadetavaid hoiatusi, et nad oleksid teadlikud alaealiste võimalikest korduvatest internetipäringutest, mis on seotud enesetapu, enesevigastamise või söömishäiretega, või nende algatatud kontaktidest või lisatud sõpradest, sealhulgas juhul, kui sellised kontod kuuluvad täiskasvanule. Alaealise seadete haldamisel peaks hooldajal olema võimalik valida, kui pikaks ajaks nad kavatsevad seadeid muuta. Need tööriistad peaksid olema kohandatud alaealise vanusele, võttes asjakohaselt arvesse nende järkjärgulist arengut. Hooldajate tööriistad peaksid olema eakohased, kergesti juurdepääsetavad ja aktiveeritavad, tõhusad ja neist ei tohiks saada kergesti mööda hiilida; samal ajal peaksid need austama alaealiste õigust eraelu puutumatusele, teabele juurdepääsule ja kasvavale autonoomiale vastavalt nende arenevatele võimetele. Näiteks peaks hooldaja saama sellist tööriista kasutada ilma teenuses kontot loomata ning need peaksid tagama, et muudatuste tegemiseks on vaja samasuguseid õigusi, nagu on nõutud vahendi algseks aktiveerimiseks. Alaealisi tuleks selliste tööriistade aktiveerimisest selgelt teavitada ning nad peaksid saama selle kohta reaalajas selget teavet, eelkõige juhul, kui kasutatakse seirefunktsioone. Väga suurte digiplatvormide puhul määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 lõike 1 tähenduses peaks koostalitlusvõime kolmandate isikute pakutavate hooldaja tööriistadega veelgi suurendama kasutatavust ja tulemuslikkust kooskõlas määruse (EL) 2022/1925 artiklis 6 sätestatud tingimustega. Komisjonile tuleks anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades hooldajate tööriistade kohta vajalikud eeskirjad ja tehnilised kriteeriumid.

(44) Teatavatel asutustel, organisatsioonidel ja ühendustel on eriteadmised ja pädevus käesoleva määruse võimaliku rikkumise tuvastamiseks ja sellest teatamiseks ning nende kaebustel võib olla positiivne mõju väljendusvabadusele ja teabevabadusele üldiselt. Seepärast peaks hooldajatel ja alaealistel olema õigus volitada sellist asutust, organisatsiooni või ühendust kooskõlas määruse (EL) 2022/2065 artiklis 86 sätestatud tingimustega kasutama alaealise nimel käesoleva määrusega antud õigusi. Lisaks õigusele esitada kaebus kooskõlas määruse (EL) 2022/2065 artikliga 53 peaks teenusesaajatest ja süsteemide kasutajatest alaealistel ja hooldajatel ning mis tahes asutusel, organisatsioonil või ühendusel olema õigus esitada käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate pakkujate vastu kaebus. Sellised kaebused tuleks riigisiseseid hea halduse põhimõtteid järgides esitada vastavalt artiklile 27 kindlaks määratud pädevale asutusele selles liikmesriigis, kus teenusesaaja asub või on asutatud. Tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite suhtes tuleks kohaldada määruse (EL) 2024/1689 artiklit 85. Võimalused digiplatvormide pakkujate otsuseid vaidlustada ei tohiks üheski aspektis mõjutada asjaomase liikmesriigi õigusaktidega ette nähtud võimalust pöörduda kohtu poole ega tohiks seetõttu mõjutada harta artiklis 47 sätestatud tõhusa õiguskaitsevahendi õiguse kasutamist.

(45) Alaealiste kõrgetasemelise kaitse tagamine ei sõltu mitte ainult pakkujate kehtestatud meetmetest, vaid väga suurte digiplatvormide pakkujate puhul ka nende suutlikkusest tõendada III peatüki kohaselt rakendatud meetmete tõhusust asjakohase seire, testimise ja hindamise kaudu, mis peaks olema osa määruse (EL) 2022/2065 artikli 34 kohaselt tehtavatest riskihindamistest. Pakkujad peaksid hindamisel arvesse võtma kõige ajakohasemat kättesaadavat teavet ning teaduslikest ja akadeemilistest allikatest saadud teavet. Selleks et jälgida ja hinnata meetmete tõhusust aja jooksul, peaksid pakkujad säilitama kõiki hindamisega seotud tõendavaid dokumente vähemalt kolm aastat.

(46) Käesoleva määruse nõuetekohase kohaldamise toetamiseks peaks komisjon julgustama ja hõlbustama vabatahtlike liidu tasandi tegevusjuhendite väljatöötamist, rakendamist, korrapärast läbivaatamist ja kohandamist, kaasates vajadusel sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, internetipõhiste mängude, tehisarukaaslaste, üldiste vestlusrobotite pakkujad ning pädevad asutused, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja muud asjaomased sidusrühmad. Kõnealustes tegevusjuhendites tuleks sätestada selged eesmärgid, need peaksid sisaldama konkreetseid kohustusi ja teavituskorda, mis on proportsionaalsed pakkujate suuruse ja suutlikkusega, ning kajastama tõeselt asjaomaste teenuste eripära ning kõigi osaliste, eelkõige alaealiste vajadusi ja huve. Pärast konsulteerimist Euroopa digiteenuste nõukoja ja Euroopa tehisintellekti nõukojaga peaks komisjon nende vastavat pädevust arvestades hindama, jälgima ja hindama, kas sellised tegevusjuhendid on piisavad, et aidata kaasa käesoleva määruse täitmisele.

(47) Selguse, lihtsuse ja tõhususe huvides ning käesoleva määruse tõhusa kohaldamise ja täitmise tagamiseks peaksid sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, internetipõhiste mängude, tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujad, kellel ei ole liidus tegevuskohta, määrama omale õigusliku esindaja liikmesriigis, kus nad oma teenuseid või süsteeme pakuvad. Lihtsustamise eesmärgil peaks sellistel pakkujatel, kes on juba määranud esindaja määruse (EL) 2022/2065 või määruse (EL) 2024/1689 alusel, olema võimalik seda kohustust täita, laiendades kõnealuse esindaja volitusi, et need hõlmaksid kõiki käesoleva määruse alusel tehtud otsuste vastuvõtmise, täitmise ja täitmise tagamisega seotud küsimusi.

(48) Võttes arvesse alaealisi internetis varitsevate valdkonnaüleste riskide muutuvat laadi, mida tingib pidev innovatsioon, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et muuta keelde seoses tavadega, mille eesmärk on ergutada või mille puhul võib eeldada, et need ergutavad alaealisi kasutama teenust sõltuvuslikul viisil või ülemääraselt, meetmeid, mis tagavad soovitussüsteemide sellise ülesehituse, mis tagab alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme; vaikeseadeid, mis tagavad alaealiste kontode privaatsuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme; meetmeid, mis tagavad alaealiste privaatsuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme alaealiste ja muude teenusesaajate vaheliste kontaktide puhul, meetmeid, millega piiratakse alaealiste jagatud teabe nähtavust ja nende suhtlust teiste teenusesaajatega, meetmeid, millega tagatakse tehisarukaaslastele ja üldistele vestlusrobotitele juurdepääsu omavate alaealiste tervise, ohutuse, põhiõiguste ja heaolu kõrgetasemeline kaitse, meetmeid, millega tagatakse alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase internetipõhistes mängudes, ning alaealiste tegevusvõimekuse tagamise meetmeid. Selle eesmärk on tagada, et lõimitud ohutuse meetmed on jätkuvalt tõhusad ja peavad tavadega sammu. Sellised muudatused peaksid piirduma alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse tagamiseks vajalikuga.

(49) Selleks, et kontrollida vanemlikku vastutust olukorras, kus hooldaja loob alaealise huvides konto, peaksid pakkujad saama kasutada liikmesriikide tasandil avalikult kättesaadavatest andmebaasidest – näiteks haridusega seotud andmebaasidest või rahvastikuregistrist – pärinevaid signaale, mis kinnitaksid, et vastav täiskasvanu on kõnealuse alaealise hooldaja. Lisaks võivad pakkujad teatavatel juhtudel juba olla saanud signaali, et täiskasvanu on alaealise hooldaja, näiteks kui asjaomane alaealine ja vastav täiskasvanu on varem teenust kasutanud. Lisaks peaks täiskasvanutel olema võimalik ise kinnitada, et nad teostavad vanemlikku vastutust. Kui selline kinnitus on esitatud, peaksid pakkujad tegema mõistlikke jõupingutusi, et kontrollida, kas täiskasvanu on asjaomase alaealise hooldaja. Sellist kontrolli tuleks teha viisil, mis järgib andmekaitse põhimõtteid, eelkõige võimalikult väheste andmete kogumist nn teabetu tõestuse kasutamise kaudu, ning see ei tohiks kaasa tuua isikuandmete täiendavat töötlemist, mis võimaldab teha kindlaks asjaomase täiskasvanu või alaealise isiku või teda jälgida. See ei piira meetmeid, mida pakkuja peaks saama võtta, et täita oma määruse (EL) 2022/2065 artiklist 18 tulenevat kohustust. Komisjonile tuleks anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte käesoleva määruse muutmiseks, et täpsustada, missugused tõendid ja signaalid kinnitaksid vanemlikku vastutust. Komisjonil peaks olema võimalik täiendavalt uurida tehnilisi ja tegevusnõudeid seoses võimalusega lisada ELi vanusekontroll vanemliku vastutuse kontrollimise vahendite hulka.

(50) Kasutaja vanuse hindamine on vajalik selleks, et tulemuslikult täita käesolevas määruses sätestatud kohustusi, mis on seotud sotsiaalvõrguteenuste kasutajaks registreerimisega, vanusepiiri kehtestanud videojagamisplatvormidega, juurdepääsuga eakohatutele tarkvararakendustele ning alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme tagamisega lõimitud ohutuse meetmete abil. Kasutatavad meetodid peaksid olema täpsed (täpsust tuleks korrapäraselt hinnata asjakohaste, selgete ja avalikult kättesaadavate parameetrite alusel tegelikes tingimustes ning see peaks võimaldama õigesti kindlaks määrata, kas kasutaja on vanusekünnise ületanud), usaldusväärsed (et meetod oleks usaldusväärne, see peaks pärinema usaldusväärsest allikast, olema igal ajal pidevalt kättesaadav ja töötama erinevates tegelikes tingimustes), usaldusväärsed (neist ei tohiks olla lihtne kõrvale hoida) ning ei tohiks olla sekkuvad (ei tohiks nõuda teenusesaajatelt oma identiteedi, täpse vanuse või muude isikuandmete avalikustamist, kui on kindlaks tehtud, et asjakohane vanusekünnis on saavutatud) ega diskrimineerivad (valitud meetod peaks olema asjakohane ja kättesaadav kõigile kasutajatele, olenemata puudest, keelest, etnilisest kuuluvusest, soost, usulisest kuuluvusest või vähemusse kuulumisest). Kui vanusetuvastuslahendused ei vasta nendele nõuetele, ei tohiks neid pidada käesoleva määruse nõuetele vastavaks. Teenusesaajate endi kinnitus ei ole käesoleva määruse järgimiseks piisav vanusetuvastuslahendus ning seda ei tohiks iseenesest pidada asjakohaseks ega tõhusaks meetmeks vanuse usaldusväärsel kindlaksmääramisel alaealiste kaitse eesmärki silmas pidades.

(51) Käesoleva määruse nõuded vanusetuvastuse kohta ei tohiks piirata määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, eelkõige selle artikli 5 lõike 1 punktides b ja c sätestatud eesmärgi piiramise ja võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtete ning lõimitud ja vaikimisi andmekaitse nõuete kohaldamist. Eelkõige ei tohiks käesoleva määruse nõuded viia selleni, et kohaldamisalasse kuuluvad teenusepakkujad säilitavad, omandavad või töötlevad rohkem isikuandmeid, kui on rangelt tehniliselt vajalik selleks, et hinnata, kas teenusesaaja on alaealine. Lisaks ei tohiks kohaldamisalasse kuuluvad teenusepakkujad seda teavet edasi töödelda ega kombineerida seda lisaandmetega ühelgi muul eesmärgil. Andmekaitsekohustusi tuleks kohaldada nii

kohaldamisalasse kuuluvate teenusepakkujate kui ka vanusetuvastusega seotud kolmandate isikute, näiteks vanusetuvastuslahenduste pakkujate suhtes. Eraelu puutumatuse ja andmekaitse kõrgeima taseme tagamiseks peaksid kasutatavad vanusetuvastuslahendused põhinema tipptasemel tehnoloogial ja teabetu tõestuse meetodil.

(52) Selleks et vältida tarbetuid pingeid kasutajate jaoks ja piirata vanuse hindamist nõudvaid juhtumeid, peaks tarkvararakenduste poodide pakkujatel ning teenuste ja süsteemide pakkujatel, kelle suhtes kohaldatakse III peatükis sätestatud kohustusi, olema võimalik salvestada kontoga seoses vanusesignaal, mis kinnitab, et kasutaja on teatava vanusekünnise juba ületanud. Tarkvararakenduste pakkujate puhul tähendab see, et vanusetuvastust ei ole vaja kasutajate puhul, kes on sama või madalama künnisega tarkvararakendustele juurdepääsul või nende ostmisel juba tõestanud, et nad on vanusepiiri ületanud. Selliste vanusesignaalide kaudu töödeldavad isikuandmed peaksid piirduma sellega, mis on rangelt vajalik selle eesmärgi saavutamiseks, ning neid ei tohiks kasutada ühelgi muul eesmärgil.

(53) Vanusetuvastus on üldmõiste, mis hõlmab erinevaid vanusetuvastusmeetodeid, sealhulgas nii vanuse kontrollimist kui ka vanuse hindamist. Tagamaks, et teenusesaajad on saavutanud miinimumvanuse, või kui tegemist on lapsesõbraliku teenusega, peaksid sotsiaalvõrguteenuste või videojagamisplatvormi teenuste pakkujad, kes peavad kohaldama juurdepääsu edasilükkamist, võtma konto loomise hetkeks kasutusele asjakohased vanusekontrollilahendused. Selleks et hõlbustada nõuete täitmist ning edendada kogu liidus usaldusväärset, koostalitlusvõimelist ja eraelu puutumatust säilitavat lähenemisviisi vanusekontrollile, peaksid teenusepakkujad kasutama üksnes ELi vanusekontrollilahendusi, mis põhinevad ELi vanusetõendil, mille vastavus komisjoni soovitusega (EL) 2026/1035 loodud ELi vanusekontrollisüsteemi nõuetele on tõendatud ja mis on loetletud ELi vanusekontrollilahenduste ELi loetelus ja ELi vanusetõendite pakkujate ELi loetelus. ELi vanusekontrollilahendust, millele teenusepakkujad tuginevad, peaks pakkuma sõltumatu kolmas isik. Tõhusaks vanusekontrolliks vajalikud standardid ja kriteeriumid on sätestatud ELi vanusekontrollisüsteemis ning kõiki kolmandaid isikuid, kelle vastavus selle süsteemi nõuetele on tõendatud, tuleks käsitada kehtiva vanusetõendi pakkujana. Selleks et tagada eraelu puutumatuse, turvalisuse, täpsuse, usaldusväärsuse ja mittesekkumise kõrgeim tase, loetakse vanusetõendite ja vanusekontrolli lahenduste pakkujate puhul määruses sätestatud vanuse hindamise kohustuse täitmiseks ainult ELi vanusekontrollilahenduste ja ELi vanusetõendite kasutamine. Need ELi vanusekontrollilahendused ja ELi vanusetõendid peaksid vastama ELi vanusekontrollisüsteemi nõuetele, näiteks teabetu tõestuse kasutamine, et vältida identiteedi jälgimist ja seostatavust internetis. Kui on kindlaks tehtud, et vanusetõendite ja vanusekontrollilahenduste pakkujad vastavad nendele nõuetele, ja liikmesriigid on neist teatanud, tuleks nad kanda ELi vanusetõendite pakkujate loetellu ja ELi vanusekontrollilahenduste pakkujate loetellu.

(54) III peatükis sätestatud lõimitud ohutuse nõuete täitmiseks peaks pakkujatel olema lubatud kasutada vanuse kontrollimise asemel ka alternatiivseid vanusetuvastuslahendusi, kui need tagavad täpsuse, usaldusväärsuse, turvalisuse, stabiilsuse, sekkumatuse, eraelu puutumatuse ja mittediskrimineerimise kõrge taseme.

(55) Kui lõigetes 1 ja 4 osutatud teenuste ja süsteemide saajad leiavad, et vanusetuvastuse tulemus ei ole õige, peaks neil olema kasutada tõhus ettevõttesisene kaebuste menetlemise mehhanism. See mehhanism peaks võimaldama esitada kaebusi elektrooniliselt ja tasuta ning olema kergesti kättesaadav ja kasutajasõbralik. Tõhusa

õiguskaitse tagamiseks peaksid pakkujad käsitlema selliseid kaebusi hoolikalt, erapooletult ja põhjendamatu viivituseta. Kui operatsioonisüsteemi pakkuja on kooskõlas käesoleva määrusega saanud kasutaja vanusesignaali, peaks pakkuja kasutaja nõusolekul võimaldama kõnealuse vanusesignaali jagamist kohaldamisalasse kuuluvate pakkujatega, kui seda on vaja käesoleva määruse järgimiseks. See ei tohiks kaasa tuua muude andmete töötlemist peale nende, mida on rangelt vaja käesoleva määruse järgimiseks. See operatsioonisüsteemide pakkujate kohustus ei tohiks piirata pakkujate kohustust hinnata ja kontrollida vanust, et teha kindlaks, kas vanusesignaal on saadud kooskõlas käesoleva määruse nõuetega.

(56) Selleks et tagada kogu liidus ühetaolised tingimused ELi vanusekontrollisüsteemi kohaldamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et kehtestada ELi vanusekontrollisüsteemi toimimiseks vajalikud spetsifikatsioonid, sealhulgas menetlused ELi vanusekontrollilahenduste ja avaliku sektori asutuste väljastatud ELi vanusetõendite vastavuse tõendamiseks ja hindamiseks.

(57) Selleks et tagada ühtsed tingimused alternatiivsete vanusetuvastuslahenduste kohaldamisel, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, määrates kindlaks nõuded ja spetsifikatsioonid, mida on vaja tagamaks, et vanusetuvastuslahendus saavutab täpsuse, usaldusväärsuse, turvalisuse, töökindluse, vähese sekkumise, eraelu puutumatuse ja mittediskrimineerimise kõrge taseme, ning kehtestades nõuded, mida on vaja, et tagada vanusesignaalide turvaline, privaatsust säilitav ja koostalitlusvõimeline jagamine.

(58) Selleks et kasutada tulemuslikult võimalust luua alaealise huvides vanemakonto ja kasutada tulemuslikult hooldajatele mõeldud tööriistu käesoleva määruse alusel, peavad vanemliku vastutusega täiskasvanutele olema kättesaadavad sellise vanemliku vastutuse tõendamiseks vajalikud vahendid. Seepärast tuleks liikmesriikidelt nõuda, et nad looksid vähemalt ühe eraelu puutumatust säilitava elektroonilise vahendi, mille abil hooldaja saab hankida ja esitada tõendi vanemliku vastutuse kohta alaealise suhtes. Seda tehes peaksid liikmesriigid tagama, et sellised vahendid põhinevad riigisisese õiguse alusel loodud autentsetel teabeallikatel, on hooldajale tasuta ega hõlma muu vanemlikku vastutust käsitleva teabe kättesaadavaks tegemist pakkujatele või üldsusele peale kinnituse vanemliku vastutuse olemasolu kohta. Sellised eraelu puutumatust tagavad elektroonilised vahendid peaksid olema reaalselt kättesaadavad kõigile nende territooriumil elavatele hooldajatele ja alaealistele, sealhulgas puuetega inimestele, piiratud digijuurdepääsu või -oskustega isikutele ning haavatavas olukorras olevatele isikutele, nagu pagulased ja ümberasustatud perekonnad.

(59) Ühtegi alaealist ei tohiks jätta ilma käesoleva määruse kohasest kaitsest ja ühtegi hooldajat selle kasutamise võimalusest perekonna halduslikku, sotsiaalse või elukohaga seotud olukorra tõttu. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et vanemliku vastutuse tõendeid võivad saada ka perekonnad, kelle olukord ei kajastu tavapärastes perekonnaseisukannetes, muu hulgas pagulased ja ümberasustatud perekonnad ning saatjata alaealiste seaduslikud hooldajad, tuginedes pädevate asutuste välja antud otsustele või tõenditele.

(60) Tulemuslikuks vanusekontrolliks kogu liidus on vaja, et teenusesaajatel oleks juurdepääs sobivatele vahenditele vanusetõendi saamiseks. Ilma vanusetõendita ei ole teenusesaajatel juurdepääsu teenustele üksnes seetõttu, et neil puudub juurdepääs vahenditele oma vanuse tõendamiseks. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et nende territooriumil on vanusetõendite saamiseks olemas erinevad vahendid, näiteks

biomeetrilised isikutunnistused ja passid, digiidentiteedisüsteemid, kolmandate isikute rakendused või kohapealne vanusekontroll. Liikmesriigid peaksid tagama, et need vanusetõendi saamise vahendid võimaldavad saajatel tõendada oma vastavust käesoleva määrusega kehtestatud vanusekünnistele. See peaks hõlmama ka nooremate laste vanusetõendit. Lisaks peaksid liikmesriigid tagama, et ELi vanusekontrollilahendus on kättesaadav tasuta. Liikmesriigid peaksid määrama avaliku sektori asutused, kes sertifitseerivad ELi vanusekontrollilahendusi ja ELi vanusetõendeid. Selleks peaksid liikmesriigid esitama komisjonile nende territooriumil määratud avaliku sektori asutuste nimed ja aadressid ning nende hilisemad muudatused ja komisjon peaks selle teabe üldsusele kättesaadavaks tegema. Samuti peaksid liikmesriigid põhjendamatu viivituseta teavitama komisjoni ELi vanusekontrollilahendustest ja ELi vanusetõenditest, mille vastavus ELi vanusekontrollisüsteemi nõuetele on sertifitseeritud, ning vastavast vastavussertifikaadist, samuti sellise sertifikaadi mis tahes hilisemast peatamisest või tühistamisest. Selleks et tagada käesoleva määruse tulemuslik ja ühetaoline kohaldamine kogu liidus, peaksid kõik liikmesriigid tunnustama artikli 30 lõikes 1 osutatud loeteludesse kantud ELi vanusekontrollilahendust või ELi sertifitseeritud vanusetõendit. Seepärast ei tohiks liikmesriigid piirata ega takistada oma territooriumil sellise ELi vanusekontrollilahenduse kasutamist, mille mõni muu liikmesriik on juba kõnealusesse loetellu kandnud.

(61) Käesoleva määrusega kehtestatud vanusenõudeid tuleks reaalselt kohaldada nii uute kui ka olemasolevate kontode suhtes. Selliste teenuste ja süsteemide pakkujad, mille puhul kohaldatakse vanuse alampiiri, peaksid seetõttu tegema asjakohase ajavahemiku jooksul kindlaks, kas teenuste saajad või süsteemide kasutajad, kellel on olemasolevad kontod, on jõudnud kohaldatava vanuse alampiirini. Pakkujatelt ei tohiks nõuda uue vanusekontrolli tegemist, kui nad suudavad suure kindlusega tuvastada, et kohaldatav vanuse alampiir on juba saavutatud, sealhulgas asjakohasel juhul olemasoleva konto loomise kuupäeva alusel. Sama põhimõtet tuleks kohaldada juhul, kui pakkujad peavad vanemliku vastutuse kindlaksmääramiseks hindama vanust, et eristada täiskasvanuid alaealistest, ning tarkvararakenduste poodide pakkujate puhul, et alaealised ei pääseks ligi rakendustele, mis on mitteeakohased või mille puhul kehtib kohaldatava liidu õiguse või liidu õiguse kohaselt vastu võetud riigisisese õiguse alusel vanusepiirang, ega saaks neid osta. Selle lähenemisviisi eesmärk on vältida olukorda, kus kõigilt teenusesaajatelt nõutakse vanusekontrolli või vanusetuvastuse läbimist, ehkki suure kindlusega võib eeldada, et kasutaja on täiskasvanu, näiteks sellise usaldusväärse teabe alusel nagu varem seaduslikult omandatud krediitkaardiandmed. Suur kindlus peaks põhinema eeldatavatel tegelikel tulemustel kogu kasutajaskonnas. Selleks et hõlbustada tulemuslikku järelevalvet selle üle, kuidas väga suurte digiplatvormide pakkujad neid nõudeid rakendavad, peaksid need pakkujad eelnevalt kindlaks määrama, kuidas nad kavatsevad neid nõudeid olemasolevate kontode puhul järgida ja kuidas nad kavatsevad asjakohastele eranditele tugineda.

(62) Selleks et tagada olemasolevate kontode vanuse alampiiriga seotud kohustustele vastavusse viimine, peaksid väga suurte digiplatvormide pakkujad esitama enne kuuekuulise ajavahemiku lõppu pädevale asutusele üksikasjaliku rakenduskava, mis kinnitab nõutavat suurt kindlust. Selleks tuleks kavas esitada olemasolevate kasutajate vanuse kindlaksmääramiseks kasutatava kogu protsessi skemaatiline kirjeldus koos selge ülevaatega igast tehnilisest vahendist või meetmest ja selle aluseks olevatest otsustuseeskirjadest. Asjakohasel juhul tuleks seda toetada usaldusväärsete tõenditega toimimise kohta tegelikes tingimustes, mis on saadud kogu kasutajabaasi statistiliselt

esindusliku valimi põhjal (valimi esinduslikkust asjaomaste vanusesignaalide puhul tuleks tõendada), ning see peaks näitama täpsust ja tagasivõtmist alaealiste saajate puhul, samuti täieliku eksimismaatriksiga koos granulaarsete vanuserühmadega ning koos kirjeldusega selle kohta, kuidas valim ja vanusemärgised saadi. Kui erandkorras tuginetakse konto loomise aastale, tuleks kavas esitada ka empiirilised tõendid ja anda statistiline kindlus, et see üks signaal on piisav järeldamaks, et kasutaja on jõudnud nõutavasse miinimumikka. Kavas tuleks kirjeldada ka seda, kuidas pakkuja jälgib eeldatava tulemuslikkuse saavutamist, näiteks rakendamisjärgse auditi abil. Lisaks sellele tuleks kavas näidata, et kavandatavad meetmed vastavad käesoleva määruse üldistele vanusetuvastuse põhimõtetele, mille hulka kuuluvad täpsus, usaldusväärsus, turvalisus, töökindlus, vähene sekkumine, eraelu puutumatus ja mittediskrimineerimine.

(63) Tunnistades, et alaealiste tõhus kaitse ei nõua mitte ainult reguleerivaid meetmeid, vaid ka teadlikkust, haridust ja võimestamist, peaksid liikmesriigid kehtestama riiklikud strateegiad, mis põhinevad komisjoni 11. mai 2022. aasta teatisel Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Laste ja noorte digikümnend: uus lastele parema interneti loomise Euroopa strateegia“ (BIK+) ja selle turvalisema interneti keskuste võrgustikul; see hõlmab teadlikkuse suurendamise meetmeid, lapsi, hooldajaid ja haridustöötajaid toetavaid abitelefone ning vihjeliine kahtlustatavast ebaseaduslikust sisust teatamiseks. Eelkõige peaksid liikmesriigid edendama alaealiste digikirjaoskust, et nad oleksid vanuse alampiirini jõudmise ajaks võimelised mõistma käesoleva määrusega reguleeritavaid internetikeskkonna riske, kasutama digiteenuseid ja -süsteeme ohutult ja kriitiliselt ning kasutama teadlikult kaitsevahendeid, seadistusi ja tööriistu, mille pakkujad peavad kättesaadavaks tegema. Kooskõlas komisjoni 10. veebruari 2026. aasta teatisega Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Küberkiusamise vastane tegevuskava „Turvalisem küberruum – tugevam liit““ peaksid alaealised ja nende hooldajad saama riiklikul tasandil lihtsalt, tasuta ja konfidentsiaalselt kasutada kanaleid, mille kaudu alaealised võivad taotleda abi seoses käesolevas määruses käsitletud kahjulike nähtustega (sh soovimatu kontakt ja küberkiusamine). Need kanalid peaksid täiendama käesoleva määruse kohaselt pakutavaid aruandlus- ja toetusvahendeid, suutma pakkuda kiiret abi ja suunama alaealisi riiklikul tasandil kättesaadavate täiendavate toetusallikate juurde. Neid tegevusi, sealhulgas turvalisema interneti keskuste tegevust, peaks olema võimalik toetada liidu rahaliste vahenditega, mis tehakse kättesaadavaks mitmeaastase finantsraamistiku alusel loodud asjaomaste liidu programmide ja vahendite, näiteks riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade raames. Tulemusliku rakendamise toetamiseks peaksid liikmesriigid teavitama võetud meetmetest komisjoni ja komisjon peaks hõlbustama parimate tavade vahetamist liikmesriikide vahel.

(64) Käesolevas määruses tuleks täpsustada määruse (EL) 2022/2065 teatavaid sätteid. Selleks et tagada käesoleva määruse tulemuslik järelevalve ja täitmise tagamine, tuleks määruse (EL) 2022/2065 IV peatükki kohaldada niivõrd, kui asjaomaste sätetega reguleeritakse kõnealuse määruse kohaldamisalasse kuuluvate vahendusteenuste osutajate tegevust. Komisjonil peaks olema ainupädevus teha järelevalvet selliste käesolevas määruses sätestatud kohustuste üle, mida kohaldatakse väga suurte digiplatvormide pakkujate suhtes määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 tähenduses, ning tagada nende kohustuste täitmine.

(65) Selleks et vältida kattuvusi ja tagada kooskõla kehtiva horisontaalse raamistikuga, mida kohaldatakse tehisintellektisüsteemide suhtes määruse (EL) 2024/1689 alusel, peaks käesolevas määruses sätestatud tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite konkreetsete ohutusnõuete täitmise tagamine põhinema määruses (EL) 2024/1689 sätestatud järelevalve- ja täitmise tagamise raamistikul ning menetlustel.

(66) Internetipõhiste mängude pakkujate suhtes, kes on videomänguplatvormid, kohaldatakse määruse (EL) 2022/2065 kohast järelevalvet ja täitmise tagamise struktuuri. Selleks et tagada kooskõla käesoleva määruse kohase täitmise tagamisega, peaks videomängudena käsitatavate internetipõhiste mängude pakkujate järelevalve eest vastutav pädev asutus olema selle liikmesriigi pädev asutus, kus on pakkuja peamine tegevuskoht.

(67) Selleks et tagada õiguskindlus ja normide järjepidev kohaldamine kogu liidus ning vältida siseturu killustumist erinevate riigisiseste tõlgenduste tõttu, ei tohiks liikmesriikide ametiasutused teha otsuseid, mis on vastuolus komisjoni poolt käesoleva määruse alusel tehtud otsustega. Komisjon, digiteenuste koordinaatorid ja asjakohasel juhul pädevad asutused peaksid tegema tihedat koostööd ja koordineerima oma meetmeid, millega tagada ühelt poolt käesoleva määruse ning teiselt poolt määruste (EL) 2022/2065 ja (EL) 2024/1689 sidus, tulemuslik ja üksteist täiendav täitmine, tuginedes muu hulgas määruse (EL) 2022/2065 IV peatükis sätestatud koostöö- ja järjepidevusmehhanismidele.

(68) Komisjon peaks eesmärgiks seadma, et lõplik otsus võetaks vastu 90 päeva jooksul alates sellest, kui algatatakse menetlus seoses käesoleva määruse kahtlustatava rikkumisega. Samuti peaks ta edastama oma esialgsed järeldused asjaomasele pakkujale 30 päeva jooksul alates menetluse algatamisest.

(69) Komisjoni käsutuses peaksid olema kõik käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks vajalikud vahendid, nii personal, oskusteave kui ka rahalised vahendid. Selleks et tagada käesoleva määruse alusel liidu tasandil piisavaks järelevalveks vajalike vahendite olemasolu, peaks komisjon nõudma iga-aastast järelevalvetasu – mille suurus tuleks kindlaks määrata igal aastal – sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, tarkvararakenduste poodide ja tehisarukaaslaste ning üldiste vestlusrobotite pakkujatelt, kelle üle tal on pädevus teha järelevalvet seoses käesoleva määruse II–V peatüki järgimisega ja keda määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt käsitatakse väga suurte digiplatvormidena. Iga-aastane järelevalvetasu, mida nõutakse käesoleva määruse täitmise tagamiseks nende pakkujate puhul, tuleks lisada järelevalvetasule, mida nõutakse sellistelt väga suurte digiplatvormide pakkujatelt vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artiklile 43. Sarnaselt viimati nimetatud järelevalvetasuga peaks käesoleva määruse kohasest iga-aastasest järelevalvetasust tulenev sihtotstarbeline välistulu katma komisjoni kulutused täiendavatele inimressurssidele, sealhulgas ametnikele, lepingulistele töötajatele ja riiklikele ekspertidele. Lisaks tuleks käesoleva määrusega kehtestatud järelevalvetasu ülemmäära käsitleda koos määruses (EL) 2022/2065 sätestatud ülemmääraga ning see peaks tagama, et komisjoni koguressursid on piisavad tema käesolevast määrusest ja määrusest (EL) 2022/2065 tulenevate ülesannete täitmiseks.

(70) Käesoleva määruse kohase iga-aastase järelevalvetasu kogusumma peaks hõlmama kulusid, mis on seotud komisjoni konkreetsete volituste ja ülesannetega järelevalve, seire, uurimise ja nõuete täitmise tagamise vallas seoses käesoleva määrusega hõlmatud väga suurte digiplatvormide ja otsingumootorite pakkujatega. Eelkõige peaks see hõlmama ELi vanusekontrollisüsteemi loomise, hooldamise ja käitamisega

seotud kulusid, sealhulgas rahastust, mis on seotud ELi vanusekontrollilahenduse kasutuselevõtuga kõikjal ELis ning eksperditeadmiste ja suutlikkuse arendamisega vastavalt artiklile 36. Individuaalne iga-aastane järelevalvetasu ei tohiks aga ületada väga suure digiplatvormi iga pakkuja puhul üldist ülemmäära, võttes arvesse asjaomas(t)e teenus(t)e pakkuja majanduslikku suutlikkust.

(71) Komisjon peaks käesoleva määruse alusel iga-aastase järelevalvetasu nõudmisel kohaldama määruse (EL) 2022/2065 artiklis 43 sätestatud norme ja põhimõtteid.

(72) Võttes arvesse lastekaitse tähtsust, peaks komisjon koostöös digiteenuste koordinaatorite ja nõukojaga arendama liidu eksperditeadmisi ja suutlikkust seoses käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenuste järelevalvega.

(73) Arvestades seda, kui oluline on käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenuste ja süsteemide mõju alaealiste kaitsele, võib olukord, kus pakkuja ei taga eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrget taset ega täida kiiresti tema suhtes kohaldatavaid erikohustusi, tõsiselt mõjutada suurt hulka alaealisi, kes kasutavad nende teenuseid või süsteeme eri liikmesriikides, ning põhjustada olulist kahju; lisaks võib sellise olukorra õigeaegne tuvastamine ja kõrvaldamine olla väga keeruline. Komisjon peaks koostöös pädevate asutustega arendama liidu eksperditeadmisi ja suutlikkust, muu hulgas looma teadmiste jagamise võrgustikud, et reageerida kiiresti sellistele alaealiste kaitset mõjutavatele intsidentidele. Selliseid intsidente tuleks käsitada ELis või väljaspool seda toimuvate kiiresti muutuvate olukordadena, millel on internetimõõde ja eeldatav seos käesoleva määruse kohaldamisalaga ning mis mõjutavad tõsiselt ja negatiivselt alaealiste eraelu puutumatust, ohutust, turvalisust või tervist ja heaolu liidus osutatava teenuse puhul ning nõuavad viivitamatut reageerimist – näiteks ohtlikud või kahjulikud väljakutsed, mis alaealiste seas levivad ja neid otseselt ohustavad. Seepärast peaks komisjonil olema võimalik koordineerida pädevate asutuste eksperditeadmisi ja ressursse ning neile tugineda, näiteks analüüsides alaliselt või ajutiselt konkreetseid suundumusi või küsimusi, mis kerkivad esile seoses nende kiiresti muutuvate olukordadega, mis mõjutavad alaealiste tervist, heaolu, eraelu puutumatust, ohutust ja turvalisust. Liikmesriigid peaksid tegema sellise suutlikkuse arendamisel komisjoniga koostööd, muu hulgas lähetama vajaduse korral töötajaid, ning aitama kaasa liidu ühise järelevalvesuutlikkuse loomisele, samuti halduskokkuleppele, milles sätestatakse menetlused kiire reageerimise hõlbustamiseks alaealiste kaitset mõjutava intsidendi korral. Liikmesriigid peaksid kehtestama riikide ametiasutustele valmisoleku miinimumtasemed, et tagada korrapärased sidekanalid asjaomaste riikide ametiasutuste ja kolmandate isikute vahel ning kaardistada ja vajaduse korral luua intsidentidele reageerimise protokollid riiklikul tasandil.

(74) Käesolevas määruses austatakse hartas tunnustatud põhiõigusi, sealhulgas lapse õigusi, ja liidu õiguse üldpõhimõteteks olevaid põhiõigusi. Seepärast tuleks käesolevat määrust tõlgendada ja kohaldada kooskõlas nende põhiõigustega, muu hulgas era- ja perekonnaelu austamisega, mis on sätestatud harta artiklis 7, isikuandmete kaitsega, mis on sätestatud harta artiklis 8, väljendus- ja teabevabadusega, sealhulgas meediavabaduse ja meedia mitmekesisusega, mis on sätestatud harta artiklis 11, diskrimineerimiskeeluga, mis on sätestatud harta artiklis 21, ning lapse õiguste austamisega, mis on sätestatud harta artiklis 24. Käesolevas määruses sätestatud volituste kasutamisel peaksid kõik asjaomased avaliku sektori asutused olukordades, kus on tekkinud asjakohaste põhiõiguste konflikt, tagama nende õiguste õiglase tasakaalu kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

(75) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele ning tagada lastele kõrgetasemeline eraelu puutumatus, turvalisus ja ohutus, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, sest üksi tegutsedes ei suuda nad saavutada vajalikku ühtlustamist ega koostööd, küll aga saab seda meetmete territoriaalse ja isikulise kohaldamisala tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(76) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikele 2 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse [KUUPÄEV],

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK. ÜLDSÄTTED

Artikkel 1. Reguleerimisese

Käesolev määrus aitab kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele ja tagab liidus alaealiste kõrgetasemelise kaitse internetis, kehtestades ühtlustatud normid alaealistele turvalise ja võimestava internetikeskkonna tagamiseks, sealhulgas tarbijakaitse põhimõtte. Sellega täpsustatakse ja täiendatakse määrust (EL) 2022/2065 ning täiendatakse määrust (EL) 2024/1689. Eelkõige kehtestatakse käesoleva määrusega:

a) ühtlustatud vanuse alampiir sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste konto loomiseks;

b) ühtlustatud ohutusnõuded sotsiaalvõrguteenustele, videojagamisplatvormi teenustele, videomänguplatvormidele ja tarkvararakenduste poodidele ning ühtlustatud ohutusnõuded alaealiste kaitseks internetis videomängude, tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite puhul;

c) ühtlustatud eeskirjad vanusetuvastuse kohta internetis.

Artikkel 2. Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse järgmiste alaealistele kättesaadavate teenuste või süsteemide pakkujate suhtes:

   a) sotsiaalvõrguteenused;

   b) videojagamisplatvormi teenused;

   c) tarkvararakenduste poed;

   d) internetipõhised mängud;

   e) operatsioonisüsteemid;

   f) tehisarukaaslased;

   g) üldised vestlusrobotid.

2. Lõike 1 punktides a–e osutatud teenuste puhul kohaldatakse käesolevat määrust teenusepakkujate suhtes olenemata nende asukohast, kui nad pakuvad neid teenuseid teenusesaajatele, kelle asukoht on liidus või kes asuvad liidus.

3. Lõike 1 punktides f ja g osutatud tehisintellektisüsteemide puhul kohaldatakse käesolevat määrust liidus selliseid tehisintellektisüsteeme turule laskvate või kasutusele võtvate pakkujate suhtes, olenemata sellest, kus need pakkujad on asutatud või asuvad.

4. Käesolevat määrust ei kohaldata järgmiste teenuste ja süsteemide pakkujate suhtes:

   a) mittetulunduslikud internetientsüklopeediad;

   b) mittetulunduslikud haridus- ja teadusteabehoidlad;

   c) teenused ja süsteemid, millel on peamiselt hariduslikud eesmärgid ning mida käitavad haridusasutused või -organisatsioonid või mida käitatakse nende nimel;

   d) avatud lähtekoodiga tarkvara arendamise ja jagamise platvormid, välja arvatud juhul, kui platvorm ise on käesoleva määruse või määruse (EL) 2024/1689 kohaldamisalasse kuuluv tehisintellektisüsteem;

   e) teenused ja süsteemid, mis on spetsiaalselt välja töötatud ja mida käitatakse üksnes teadusliku ja uurimis- ja arendustegevuse eesmärgil;

   f) teenused ja süsteemid, mille on välja töötanud ning mida arendavad ja käitavad avaliku sektori asutused ning mis on mõeldud kasutamiseks üksnes neile asutustele või nende nimel.

5. Kui see on põhjendatud teenusest või süsteemist tuleneva võimaliku ohuga alaealiste eraelu puutumatusele, ohutusele ja turvalisusele või kui teenus või süsteem kujutab endast sellist riski, mis on samaväärne või väiksem kui lõikes 4 juba osutatud teenustest või süsteemidest tulenev risk, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 40 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta käesoleva artikli lõiget 4, lisades erandiga hõlmatud teenuste ja süsteemide loetellu muud liiki teenuseid või süsteeme või eemaldades sellest loetelust teenuseid või süsteeme.

6. Sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste ja videomänguplatvormide pakkujad, kelle suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2022/2065 artikli 28 lõiget 1 ja kes täidavad käesolevas määruses sätestatud kohustusi, loetakse kõnealusele artiklile vastavaks käesoleva määrusega hõlmatud küsimustes, sealhulgas seoses tehisintellektisüsteemidega, mis võetakse kõnealuse teenuse osutamisel kasutusele määruse (EL) 2022/2065 artikli 28 lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvate digiplatvormide funktsioonina.

7. Käesolev määrus ei piira selliste normide kohaldamist, mis on sätestatud muude liidu õigusaktidega, mis reguleerivad siseturul vahendusteenuste osutamise muid aspekte, ning liidu õigusaktidega, mida kohaldatakse siseturul tehisintellektisüsteemide suhtes, muu hulgas järgmistega:

   a) direktiiv 2010/13/EL[8];

   b) tarbijakaitset ja tooteohutust käsitlev liidu õigus, sealhulgas direktiivid 2005/29/EÜ, 2011/83/EL, (EL) 2019/770, nõukogu direktiiv 93/13/EMÜ ning määrused (EL) 2019/1020, (EL) 2023/988 ja (EL) 2024/1689;

[8] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) (ELT L 95, 15.4.2010, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj).

c) isikuandmete kaitset käsitlev liidu õigus, eelkõige määrus (EL) 2016/679 ja direktiiv 2002/58/EÜ;

d) direktiiv (EL) 2024/1385[9].

Artikkel 3. Mõisted

1. Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse mõisteid „digiplatvorm“, „teenusesaaja“, „internetipõhine kasutajaliides“ ja „soovitussüsteem“ määruse (EL) 2022/2065 artiklis 3 määratletud tähenduses.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse mõisteid „sotsiaalvõrguteenus“, „videojagamisplatvormi teenus“ ja „tarkvararakenduste pood“ määruse (EL) 2022/1925 artiklis 2 määratletud tähenduses. Neid teenuseid käsitatakse käesoleva määruse kohaldamisel digiplatvormina määruse (EL) 2022/2065 artikli 3 punkti i tähenduses.

3. Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse mõisteid „tehisintellektisüsteem“ ja „üldotstarbeline tehisintellektisüsteem“ määruses (EL) 2024/1689 määratletud tähenduses; käesoleva määrusega reguleeritud tehisintellektisüsteemidega seoses kohaldatakse kõnealuse määruse artikli 3 punktis 3 määratletud mõistet „pakkuja“.

4. Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse mõistet „operatsioonisüsteem“ määruse (EL) 2022/1925 artikli 2 punktis 1 määratletud tähenduses.

5. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi täiendavaid mõisteid:

a) „alaealine“ või „laps“ – alla 18aastane füüsiline isik;

b) „hooldaja“ – isik, kellel on kohaldatava riigisisese õiguse kohaselt alaealise suhtes vanemlik vastutus;

c) „tehisarukaaslane“ – tehisintellektisüsteem, sealhulgas üldotstarbeline tehisintellektisüsteem, mis pakub püsivat ja personaliseeritud suhtlust või seltsi, mis simuleerib või hõlbustab sotsiaalset, emotsionaalset või isikutevahelist suhet kasutajaga;

d) „üldine vestlusrobot“ – üldotstarbeline tehisintellektisüsteem, millel on üldised vestlusfunktsioonid vahetuks suhtlemiseks kasutajatega ning mis on võimeline pakkuma abi mitmete valdkondade ja ülesannete puhul; see määratlus ei hõlma tehisintellektisüsteeme, mille vestlusfunktsioon piirdub eriteenuse või -ülesande või eelnevalt kindlaks määratud funktsioonide kogumiga, nagu spetsialiseeritud klienditeenindus, äritegevus, tehniline tugi või tehingu-, haridus-, teabeotsingu-, tööstus- või tootmisotstarbelised tehisintellektirakendused;

e) „internetipõhised mängud“ – videomäng või videomängude platvorm;

f) „videomäng“ – direktiivi (EL) 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punktis b määratletud infoühiskonna teenus, mis võimaldab teenusesaajatel osaleda koht- või kaugpääsuga rakenduse abil, sealhulgas kasutades püsivat andmekandjat, ja mis hõlmab suhtlust kasutajaliidese või sisendseadme abil, et saada simuleeritud keskkonnas mängimise või meelelahutuse eesmärgil kuvarilt visuaalset tagasisidet;

[9] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1385, mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist (ELT L, 24.5.2024, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj).

g) „videomänguplatvorm“ – määruse (EL) 2022/2065 artikli 3 punktis i määratletud digiplatvorm, mis hõlmab suhtlust kasutajaliidese või sisendseadme abil, et saada kuvarilt simuleeritud keskkonnas visuaalset tagasisidet [mängimise või meelelahutuse eesmärgil];

h) „vanusekontroll“ – protsess või süsteem, mille abil tehakse isikut tõendavast dokumendist või muust usaldusväärsest ja kontrollitud identifitseerimisallikast saadud teabe põhjal suure kindlusega kindlaks, kas teenuse saaja või süsteemi kasutaja on jõudnud teatavasse vanusesse või teatava vanusepiirini;

i) „vanusetuvastus“ – meetodite kogum, mida saab kasutada füüsilise isiku vanuse kindlaksmääramiseks, hindamiseks või kontrollimiseks ning mis hõlmab vanuse hindamist ja kontrolli ega hõlma teenusesaaja enda kinnitust;

j) „vanusesignaal“ – mis tahes andmed, atribuut, token, mandaat või muu teave, mis on esitatud, edastatud või loodud isiku vanuse, vanusepiiri või vanusevahemiku kindlakstegemiseks, kontrollimiseks või tõendamiseks;

k) „ELi vanusekontrollilahendus“ – vanusekontrollilahendus, mis vastab ELi vanusekontrollisüsteemi nõuetele ning mille on sertifitseerinud avaliku sektori asutus ja mis on kantud ELi vanusekontrollilahenduste loetellu pärast seda, kui liikmesriik on sellest teatanud;

l) „ELi vanusetõendite pakkujate ELi loetelu“ – komisjoni koostatud ja avaldatud loetelu pakkujatest, kes väljastavad ELi vanusetõendeid;

m) „ELi vanusekontrollilahenduste ELi loetelu“ – komisjoni koostatud ja avaldatud loetelu ELi vanusekontrollilahendustest, mis on tunnistatud ELi vanusekontrollisüsteemile vastavaks ja millest liikmesriigid on teatanud;

n) „ELi vanusekontrollisüsteem“ – komisjoni rakendusmääruse (EL) 2025/1569 artikli 2 lõikes 4 määratletud atribuutide tõendamise kava, mis hõlmab norme, mida kohaldatakse ELi vanusekontrollilahenduste ja ELi vanusetõendite pakkujate suhtes, nende heakskiitmine ja lisamine ELi vanusetõendite pakkujate ELi loetellu ning ELi vanusekontrollilahenduste sertifitseerimine nende lisamiseks ELi vanusekontrollilahenduste ELi loetellu;

o) „vanusetõend“ – määruse (EL) nr 910/2014 artikli 3 punktis 44 määratletud elektrooniline tõend, mis võimaldab autentida asjaolu, et selle omanik on teatavas vanuses, vastab teatavale vanusepiirile või kuulub teatavasse vanusevahemikku;

p) „hooldajatele mõeldud tööriistad“ – tarkvara, funktsioonid või rakendused, mille eesmärk on aidata hooldajatel jälgida alaealiste tegevust internetis, et tagada nende eraelu puutumatus, ohutus ja heaolu.

Artikkel 4. Kõrvalehoidmise vältimine

Sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, internetipõhiste mängude, tarkvararakenduste poodide, operatsioonisüsteemide, tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujatel ei ole lubatud:

a) tegeleda ühegi tegevusega, mis vähendab nende käesoleva määruse kohaste kohustuste täitmise tõhusust, olenemata sellest, kas selline tegevus on lepingulist, kaubanduslikku, tehnilist või muud laadi või seisneb tegevuspõhiste meetodite või liidese disaini kasutamises;

b) teha teadlikult ja tahtlikult mis tahes muid toiminguid, mille otsene või kaudne eesmärk või tagajärg on kõrvalehoidmine käesolevast määrusest tulenevatest kohustustest, et vältida nende kohustuste täitmist.

Artikkel 5. Vastavuskavast teatamine ja selle sõltumatu auditeerimine

1. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad, keda määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt käsitatakse väga suure digiplatvormina, teavitavad nelja kuu jooksul pärast seda, kui neile on teatatud otsusest käsitada neid määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt väga suure digiplatvormina, komisjonile vastavuskavast, milles kirjeldatakse üksikasjalikult käesoleva määruse II–V peatükis sätestatud kohustuste täitmist.

   Esimeses lõigus osutatud pakkujate puhul, keda määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt juba käsitatakse väga suure digiplatvormina, toimub selline teavitamine 30 päeva jooksul alates käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast.

   Kõnealuste teavituste tõendavate dokumentide suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EL) 2022/2065 artikli 34 lõiget 3.

2. Selleks et komisjon saaks hinnata, kas lõikes 1 osutatud pakkujad täidavad II–V peatükis sätestatud kohustusi, tellivad need pakkujad oma kulul ühe või mitme sõltumatu audiitori käest auditi vastavuskava kohta, millest on lõike 1 kohaselt teavitatud. Sõltumatutel audiitoritel peavad olema eksperdid, kellel on tõendatud teadmised järgmistes alaealiste kaitsega seotud valdkondades:

   a) lastekaitse ja lapse õiguste kaitse;

   b) pediaatria ja lapsepsühhiaatria;

   c) arenguteadus;

   d) vanusetuvastus;

   e) internetipõhiste kasutajaliideste ja soovitussüsteemide kavandamine;

   f) andmekaitse ja andmete turvalisus.

3. Käesoleva artikli kohaselt tehtavate auditite ning sõltumatute audiitorite ja nende palgatud ekspertide suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EL) 2022/2065 artikli 37 lõikeid 2 ja 3. Auditi kulud kannab asjaomane pakkuja. Need kulud ei tohi ületada turuhindu, mis on kehtestatud audiitorite tehtavate võrreldavate hindamiste jaoks.

   Lõikes 1 osutatud pakkujad teevad sõltumatute audiitoritega koostööd ja annavad neile täieliku juurdepääsu teabele, andmetele, dokumentidele ja personalile, mis on auditi seisukohast oluline.

   Pakkujad tagavad, et iga töötaja või töövõtja, kes on sõltumatu audiitoriga suhelnud, on kaitstud pakkuja mis tahes vaenuliku tegevuse eest.

4. Pakkuja poolt lõike 2 kohaselt tellitud sõltumatud audiitorid:

   a) hindavad pakkuja poolt lõike 1 kohaselt esitatud vastavuskavasid, pidades silmas II–V peatükis sätestatud kohustusi;

   b) edastavad aruande kavandi pakkujale, kes võib esitada märkusi 15 päeva jooksul alates selle kättesaamisest;

c) esitavad kahe kuu jooksul alates vastavuskava kättesaamisest üheaegselt nii komisjonile kui ka pakkujale lõpparuande, milles võetakse arvesse punkti b kohaselt saadud märkusi ja tehakse kindlaks selles kirjeldatud vastavusmeetmetes esinevad puudused.

5. Asjaomane pakkuja avaldab pärast lõike 4 punktis c osutatud lõpparuande kättesaamist põhjendamatu viivituseta selle kokkuvõtte, mis ei sisalda konfidentsiaalset teavet.

6. Kui komisjon jõuab lõike 4 punktis c osutatud lõpparuande põhjal tehtud otsuses järeldusele, et vastavuskava sisaldab puudusi, esitab asjaomane pakkuja komisjonile ja sõltumatule audiitorile 30 päeva jooksul alates komisjoni otsuse kättesaamisest parandusmeetmete kava, milles esitatakse üks või mitu parandusmeedet iga tuvastatud puuduse jaoks.

Pakkuja määrab iga parandusmeetmete kavas sisalduva parandusmeetme rakendamiseks kindlaks mõistliku ajavahemiku, mis ei tohi olla pikem kui 60 päeva.

Sõltumatu audiitor kontrollib parandusmeetmete rakendamist ning annab sellest komisjonile ja asjaomasele pakkujale aru.

7. Kui komisjon hindab, kas lõikes 1 osutatud pakkujad täidavad käesoleva määruse II–V peatükis sätestatud kohustusi, on tal õigus võtta arvesse lõikes 1 osutatud vastavuskava, lõike 4 punktis c osutatud lõpparuannet ja lõike 6 kohaselt edastatud parandusmeetmeid või muud teavet, mida komisjon võib asjakohaseks pidada.

8. Ei lõike 4 punktis c osutatud lõpparuanne ega ükski komisjoni meede või nende puudumine seoses kõnealuse lõpparuande või vastavuskavaga kujuta endast järeldust käesoleva määruse II–V peatükis sätestatud kohustuste täitmise kohta ega piira komisjonil käesoleva määruse või määruse (EL) 2022/2065 alusel olevaid volitusi.

9. Pakkujad esitavad pärast lõike 1 kohast esimest teavitamist määruse (EL) 2022/2065 artikli 34 kohaselt tehtava iga-aastase riskihindamise raames igal aastal aruande käesoleva määruse II–V peatükis sätestatud kohustuste täitmise kohta.

Käesoleva määruse II–V peatükis sätestatud kohustuste täitmist käsitletakse määruse (EL) 2022/2065 artikli 37 kohaselt tehtavates sõltumatutes auditites.

10. Käesolev artikkel ei piira käesolevast määrusest ja määrusest (EL) 2022/2065 tulenevaid komisjoni volitusi, muu hulgas õigust võtta ajutisi meetmeid.

11. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega määratakse kindlaks käesoleva artikli kohaselt tehtavate auditite vormid ja metoodika. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artiklis 39 osutatud menetluse kohaselt.

II PEATÜKK. ALAEALISTE SOTSIAALVÕRGUTEENUSTE JA VIDEOJAGAMISPLATVORMI TEENUSTE KONTODE LOOMISE JA KASUTAMISE EDASILÜKKAMINE

I JAGU. Alaealiste juurdepääsu edasilükkamine

Artikkel 6. Kontode loomise ja kasutamise edasilükkamine

1. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad ei luba alla 15aastasel füüsilisel isikul luua selle teenuse kontot ega kasutada seda teenust konto

kaudu, mis on selle isiku jaoks loodud või talle omistatud, kui teenus ohustab alla 15aastase alaealise eraelu puutumatust, ohutust või turvalisust.

Teenust käsitatakse alla 15aastaste eraelu puutumatust, ohutust või turvalisust ohustavana, kui see vastab mõnele järgmistest tingimustest:

d) võimaldab teenusesaajatel, kellel on juurdepääs teenusele konto kaudu, edastada sisu reaalajas määramata arvule teistele teenusesaajatele, muu hulgas audiovisuaalse sisu otseülekande abil;

e) võimaldab teenusesaajatel, kellel on juurdepääs teenusele konto kaudu, võtta ühendust, suhelda ja olla muul viisil kontaktis teiste teenusesaajatega, kes ei kuulu teenusesaaja olemasolevate kontaktide või tellimuste hulka;

f) kasutab soovitussüsteemi, mis põhineb määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 4 määratletud profiilianalüüsil;

g) kasutab soovitussüsteemi, mis soovitab või pakub eelisjärjekorras teenust kasutavale teenusesaajale, kellel on juurdepääs teenusele konto kaudu, kontakte või teavet, mida ei ole esitanud üks teenusesaaja olemasolevatest kontaktidest või tellimustest;

h) kasutab või pakub funktsioone, kasutajaliidese disaini või omadusi, mis on ette nähtud selleks või mille puhul võib mõistlikult eeldada, et need võimaldavad katkematut sisutarbimist, mis stimuleerivad suhtlust teenuse, sisu või teiste teenusesaajatega või edastavad automaatseid teateid, mille eesmärk on julgustada kasutajat teenuse kasutamist alustama või jätkama.

2. Erandina lõikest 1 võivad sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad lubada hooldajatel luua piiratud funktsioonidega kontod üle 13aastastele ja alla 15aastastele alaealistele, et võimaldada neile juurdepääsu teenusele sellise piiratud konto kaudu. Sellised kontod vastavad vähemalt järgmistele tingimustele:

a) artiklis 20 sätestatud hooldajate tööriistad on alati aktiveeritud;

b) hooldajatel on võimalik seada ajapiirang, mille jooksul saab teenusele või süsteemile selle konto kaudu juurde pääseda ning mis ei ületa ühte tundi päevas;

c) hooldajatel on võimalik potentsiaalseid uusi kontakte eelnevalt heaks kiita ja seada konto kontaktiks olevate teiste teenusesaajate või kasutajate arvule ülempiir.

3. Käesoleva artikli lõike 2 kohase alaealise konto loomisel võtab sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkuja meetmeid, et teha vastavalt artiklile 26 kindlaks, kas konto loonud isikul on kõnealuse alaealise suhtes vanemlik vastutus, ning kontrollida vastavalt artikli 28 lõikele 1, kas teenusesaaja on saanud 13aastaseks.

4. Käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvate teenuste pakkujad teevad kuue kuu jooksul pärast käesoleva määruse kohaldamise algust kindlaks, ega nende teenusele juurdepääsuks kasutatavate olemasolevate kontode omanike vanus ei ole alla 15 aasta. Kui selgub, et olemasolevate kontode omanikud on alla 15aastased, blokeerivad asjaomaste teenuste pakkujad nende teenusesaajate või -kasutajate kontod, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad on sellest vanusest nooremad, või kelle vanust ei ole võimalik kindlaks teha.

5. Kui lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvate teenuste pakkujad töötlevad isikuandmeid vastavalt määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõike 1 punktile a, tuleks käesoleva artikli sätteid kohaldada paralleelselt kõnealuse määruse artiklis 8 sätestatud vanusepiirangutega.

6. Komisjon võib kooskõlas artikliga 40 võtta käesoleva määruse muutmiseks vastu delegeeritud õigusakte, millega muuta ja täiendada käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimusi, et lisada uusi omadusi ja funktsioone või muuta olemasolevaid omadusi või funktsioone, mis kujutavad endast alaealise eraelu puutumatusele, ohutusele ja turvalisusele internetis ohtu, mis on samaväärne käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimustest tulenevate ohtudega.

II JAGU. Hooldaja kontrollitav juurdepääs alla 13aastaste alaealiste puhul

Artikkel 7. Hooldaja kontrollitav juurdepääs alla 13aastaste alaealiste puhul

1. Videojagamisplatvormi teenuse pakkujad, kelle teenus on mõeldud spetsiaalselt alla 13aastastele alaealistele, võivad erandkorras lubada alla 13aastase alaealise piiratud juurdepääsu teenusele hooldaja enda konto kaudu, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

   a) selline hooldaja kontrollitav juurdepääs toimub üksnes hooldaja enda konto kaudu ning alaealisele ei looda ega omistata kontot;

   b) sellist juurdepääsu võimaldatakse ja kontrollitakse artiklis 20 osutatud hooldajate tööriistade või hooldaja kontol või hooldaja seadmes olevate muude vanemliku kontrolli seadete abil;

   c) pakkuja annab oma tingimustes sõnaselgelt alla 13aastastele alaealistele loa juurdepääsuks, näidates selles selgelt ära selliste alaealiste vanusevahemiku, kes tohivad hooldaja nõusolekul teenusele juurde pääseda;

   d) pakkuja on koostanud ja avaldanud vähemalt ühes liikmesriigi ametlikus keeles ja oma internetipõhise kasutajaliidese avalikult kättesaadavas osas hinnangu teenuse või selle asjakohaste osade mõju kohta teatavasse vanusevahemikku kuuluvatele alaealistele, hinnanud riske ja asjakohasel juhul näidanud, kuidas selliseid riske on asjaomaseid vanuserühmi arvesse võttes tulemuslikult maandatud. III peatükis sätestatud nõuete täitmine ei tähenda automaatselt selliste riskide tulemuslikku maandamist;

   e) pakkuja on oma internetipõhise kasutajaliidese avalikult kättesaadavas osas selgelt ja läbipaistvalt ära näidanud, millist sisu või käitumist ei peeta teenuse puhul teatavas vanusevahemikus eakohaseks või peetakse alaealiste eraelu puutumatust, ohutust ja turvalisust kahjustavaks;

   f) juurdepääsu punkti e kohaselt kindlaks tehtud sisule ei anta alla 13aastastele alaealistele;

   g) olemasolevaid omadusi ja funktsioone kohandatakse järk-järgult vastavalt alaealise vanusele, mis on teatatud lõike 4 punkti b kohaselt;

   h) kõik isikupärastamisfunktsioonid ja soovitussüsteemid ning teiste teenusesaajate jagatud sisu otsimise funktsioonid on välja lülitatud ja neid ei saa aktiveerida, välja arvatud juhul, kui punktis d osutatud hindamine näitab, et nende aktiveerimine on alaealise huvides ega mõjuta mingil viisil negatiivselt alaealise eraelu puutumatust, ohutust ja turvalisust.

2. Ühtegi käesoleva artikli sätet ei saa mõista nii, nagu kohustaks see pakkujat lubama juurdepääsu alla 13aastastele alaealistele või annaks igale alaealisele või hooldajale õiguse kasutada teenust, mille tingimused sellist juurdepääsu ei luba või kui teenuse kasutamise suhtes kohaldatakse kõrgemat vanuse alampiiri vastavalt ELi õigusele või ELi õigusega kooskõlas olevale riigisisesele õigusele.

3. Konto, mille kaudu võimaldatakse lõike 1 kohaselt hooldaja kontrollitud juurdepääsu, loob, registreerib ja seda hoiab ainuisikuliselt hooldaja. Alaealine, kellel on juurdepääs teenusele hooldaja konto kaudu, ei tohi olla pakkujaga sõlmitud lepingu pool. Pakkuja võtab meetmeid, et teha kooskõlas artikliga 26 kindlaks, kas lõike 1 kohaselt juurdepääsu võimaldav hooldaja on asjaomase alaealise suhtes vanemliku vastutuse kandja.

4. Käesoleva artikli kohaselt ette nähtud hooldaja kontrollitava juurdepääsu ülesehitus ja toimimine ei piira ebaproportsionaalselt alaealise õigust eraelu puutumatusele ning toetab alaealise autonoomiat ja teovõimet vastavalt alaealise arenevatele võimetele. Käesoleva artikli kohaselt tagatud hooldaja kontrollitav juurdepääs peab vastama vähemalt järgmistele tingimustele:

   a) artikliga 20 ette nähtud tööriistad hooldajatele on vaikimisi aktiveeritud;

   b) hooldaja teatab selle alaealise vanuse, kellele juurdepääs võimaldatakse, ning alla 3aastasele alaealisele juurdepääsu ei võimaldata;

   c) hooldajal on võimalik määrata alaealisele maksimaalne päevane juurdepääsuaeg, mis ei tohi olla pikem kui üks tund;

   d) hooldajal peab olema võimalik teha järelevalvet alaealisele kuvatava või soovitatava sisu üle, võttes arvesse alaealise õigust eraelu puutumatusele ja pidades esmatähtsaks alaealise huve;

   e) hooldajal on võimalik heaks kiita, piirata ja eemaldada teisi teenusesaajaid, kellega alaealine võib hooldaja konto kaudu suhelda;

   f) hooldajal on igal ajal võimalik alaealise juurdepääs peatada.

5. Käesoleva artikli kohane hooldaja kontrollitav juurdepääs lõpetatakse, kui alaealine saab 13aastaseks; see määratakse kindlaks käesoleva artikli lõike 4 punkti b kohaselt teatatud vanuse alusel. See ei mõjuta konto loomist vastavalt artikli 5 lõikele 2, kui kõnealuse artikli tingimused on täidetud.

6. Komisjon võib kooskõlas artikliga 40 võtta käesoleva määruse muutmiseks vastu delegeeritud õigusakte, millega kohandada lõigetes 1 ja 4 sätestatud tingimusi vastavalt tehnika ja teaduse arengule, kui selliste muudatustega säilitatakse alaealise eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kaitse internetis tasemel, mis on samaväärne käesoleva artikli lõigetes 1 ja 4 sätestatud tingimustega tagatud tasemega.

III PEATÜKK. LÕIMITUD OHUTUS

I JAGU. Lõimitud ohutusega seotud üldine kohustus

Artikkel 8. Lõimitud ohutusega seotud üldine kohustus

1. Sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, internetipõhiste mängude, tehisarukaaslaste, üldiste vestlusrobotite ja tarkvararakenduste poodide pakkujad tagavad alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme,

olenemata sellest, kas need teenused või süsteemid on juurdepääsetavad konto kaudu, sealhulgas artikli 5 lõikes 3 ja artikli 6 lõikes 3 sätestatud kontode kaudu. Selliste teenuste või süsteemide pakkujad kavandavad need teenused ja süsteemid vaikimisi kooskõlas käesolevas peatükis sätestatud nõuetega ning kalduvad neist nõuetest kõrvale alles pärast seda, kui nad on V peatüki kohase vanusetuvastuse abil kindlaks teinud, et teenusesaaja või süsteemi kasutaja on täiskasvanu.

2. Käesolevas peatükis sätestatud kohustuste täitmine ei piira sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujate kohustust kontode loomine vastavalt artiklile 6 edasi lükata ega videojagamisplatvormi teenuste pakkujate kohustust tagada vajaduse korral alaealistele hooldaja kontrollitav juurdepääs vastavalt artiklile 7.

3. Kui sotsiaalvõrguteenuste või videojagamisplatvormi teenuste pakkujad kasutavad nende teenuste pakkumisel funktsioonina tehisarukaaslasi või üldisi vestlusroboteid, kohaldatakse selliste tehisintellektisüsteemide suhtes üksnes III, V ja VI jaos sätestatud kohustusi.

II JAGU. Sotsiaalvõrguteenustega ja videojagamisplatvormi teenustega seotud kohustused

Artikkel 9. Sõltuvust tekitav disain

1. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad ei kavanda, korralda ega käita oma teenuseid viisil, mis soodustab või mille puhul võib mõistlikult eeldada, et see soodustab sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste kompulsiivset või ülemäärast kasutamist alaealiste poolt.

2. Teenuse kompulsiivset või ülemäärast kasutamist alaealiste poolt lõike 1 tähenduses soodustavad järgmised omadused:

   a) see võimaldab sisu automaatset esitamist ja katkematut tarbimist ilma tegelike ja korrapäraste katkestusteta, mis laseksid alaealisel hinnata oma valmisolekut tarbida rohkem sisu;

   b) see paneb alaealise kahtlema oma otsuses lõpetada teenuse kasutamine või ei anna talle võimalust sellist otsust teha, näiteks teadete abil, mis ei ole tingitud alaealise suhtlusest või tegevusest teenuse kasutamisel või ei ole sellega otseselt seotud;

   c) see motiveerib alaealisi sisu jagama või sisu reaalajas määramata arvule teenusesaajatele edastama või premeerib neid sellise tegevuse eest;

   d) see motiveerib korrapärastel aegadel või sagedasemat kasutamist, muu hulgas karistamise või eeliste äravõtmise abil, kui teenust ei kasutata korrapäraselt või kindlaksmääratud ajavahemike järel.

3. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad kehtestavad tõhusad meetmed, et tagada:

   a) alaealiste ajaliselt piiratud juurdepääs teenustele;

   b) teenuse alaealiste poolse kasutamise katkestamine.

   Sellised meetmed kavandatakse viisil, mis kaitseb alaealiste koolis viibimise aega ja pideva ööune aega.

Artikkel 10. Soovitussüsteemid

1. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad, kes kasutavad soovitussüsteeme, kavandavad soovitatava teabe ja optimeerivad oma soovitussüsteeme alaealistele viisil, mis tagab alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kohustuste täitmiseks tagavad soovitussüsteeme kasutavad sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad, et soovitussüsteemi optimeerimisel ei kasutata ära alaealise haavatavust ega tähelepanu ning et see hõlmab hindamisparameetreid, mis kajastavad kvaliteedi ning alaealiste ohutuse ja vaimse tervisega seotud tulemusi; selleks võtavad nad vähemalt järgmisi meetmeid:

   a) tagavad, et soovitussüsteemid peavad teabe soovitamisel kõige tähtsamaks ja kaalukamaks kasutaja esitatud selgeid eelistusi;

   b) lülitavad vaikimisi välja soovitussüsteemi soovitatava teabe, mis põhineb kaudsetel kasutuspõhistel signaalidel alaealiste käitumise kohta internetis;

   c) tagavad, et soovitussüsteemid ei tugine alaealiste isikuandmetele, mis on kogutud väljastpoolt teenust;

   d) tagavad, et alaealised ei puutuks kokku soovitussüsteemide soovitatud teabega, mis võib ohustada nende eraelu puutumatust, ohutust ja turvalisust, sealhulgas juhul, kui sellega puututakse kokku korduvalt.

3. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamiseplatvormi teenuste pakkujad, kes kasutavad soovitussüsteeme, pakuvad ja kuvavad nähtaval kohal tööriistu, mis võimaldavad alaealistel:

   a) muuta või kontrollida soovitussüsteemi parameetreid, muu hulgas kustutada hõlpsasti kõik varem määratud eelistused;

   b) valida vähemalt ühe soovitussüsteemi suvandi, mis ei põhine määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 4 määratletud profiilianalüüsil.

   Esimeses lõigus osutatud tööriistad ei tohi olla kavandatud nii, et need ahvatleksid alaealisi valima profiilianalüüsil põhinevat suvandit, neid tuleb pakkuda konto loomise ajal ja need peavad jääma otse juurdepääsetavaks teenuse internetipõhise kasutajaliidese eraldi osas, kus teavet prioriseeritakse, muu hulgas ilma kontota teenusesaajatele.

Artikkel 11. Ohutusseaded

1. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad kehtestavad meetmed, millega tagatakse, et vaikeseaded kindlustavad alaealiste eraelu puutumatuse, turvalisuse ja ohutuse kõrge taseme. Käesoleva lõike järgimise tagamiseks peavad sellised pakkujad vaikimisi välja lülitama vähemalt järgmised seaded:

   a) asukohatuvastus ja muud jälgimisfunktsioonid;

   b) juurdepääs mikrofonile ja kaamerale;

   c) muude kontode soovitused ja kontaktide sünkroniseerimine;

   d) tõuketeated, mis tuleks igal juhul kavandada viisil, mis kaitseb alaealiste pideva ööune aega ja koolis viibimise aega.

2. Pakkuja võib lõikes 1 osutatud vaikeseadeid muuta üksnes juhul, kui alaealine on üle 15aastane, teda on sellistest muudatustest selgelt ja ühemõtteliselt teavitatud ning ta on selliste muudatustega sõnaselgelt nõustunud. Lõike 1 punktis a nimetatud vaikeseaded, mille alaealised on aktiveerinud, tuleb pärast teenuse kasutamise seansi lõppu uuesti välja lülitada.

3. Kui funktsioonid või seaded ohustavad alaealiste eraelu puutumatust, turvalisust või tervist ja heaolu, tagavad sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad, et sellised funktsioonid või seaded ei ole alaealistele kättesaadavad. Siia alla kuuluvad vähemalt funktsioonid, mis suurendavad enda teistega võrdlemist või moonutavad alaealise pilti, eelkõige seda ebaproportsionaalselt ilustades või idealiseerides.

Artikkel 12. Kontaktide ja suhtlusega seotud kaitsemeetmed

1. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad kehtestavad meetmed, millega tagatakse alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase seoses alaealiste ja teiste teenusesaajate vaheliste kontaktidega. Need meetmed tagavad vähemalt selle, et:

   a) teised teenusesaajad ei saa algatada otsekontakti alaealisega, kui alaealine ei ole sellist kontakti eelnevalt heaks kiitnud.

   b) alaealiste kontosid ei kuvata kontaktisoovitustes ega muudes sarnastes funktsioonides, mille eesmärk on võimaldada teistel teenusesaajatel, sealhulgas alaealistel, oma kontaktide arvu suurendada;

   c) alaealisi saab lisada rühma, kuhu kuulub piiratud või piiramatu arv teenusesaajaid, üksnes pärast nende sõnaselget nõusolekut;

   d) alaealised võivad hõlpsasti blokeerida kõik teised teenusesaajad, ilma et blokeeritud teenusesaajatele avaldataks nende isikut.

2. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad rakendavad kaitsemeetmeid, et takistada oma teenuse saajatel alaealisi ahvatlemast või nendega manipuleerimast eesmärgil, et alaealised kiidaksid heaks lõike 1 punktis a osutatud otsekontakti.

3. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad kehtestavad meetmed, millega piirata alaealiste jagatud teabe ja nende suhtluse nähtavust teiste teenusesaajate jaoks. Need meetmed sisaldavad vähemalt järgmist:

   a) teistel teenusesaajatel, keda alaealine ei ole eelnevalt heaks kiitnud, ei ole vaikimisi juurdepääsu alaealise kontoteabele ega alaealise poolt teenuse kaudu üles laaditud või jagatud sisule;

   b) ilma kontota teenusesaajatel ei ole juurdepääsu alaealise kontoteabele ega alaealise poolt teenuse kaudu üles laaditud või jagatud sisule;

   c) alaealiste kontaktandmeid, nagu nimi, telefoninumber, e-posti aadress ja aadress, ei avaldata teistele teenusesaajatele ega jagata nendega;

   d) alaealistel peab olema lihtne kontrollida teenuse kaudu jagatud sisu nähtavust, suhtlust ja vastavaid parameetreid;

   e) teistel teenusesaajatel ei ole võimalik alla laadida ega teha kuvatõmmiseid alaealiste kontakt- ega asukohaandmetest ega kontoteabest ega alaealiste poolt teenusesse üles laaditud või jagatud sisust;

f) alaealistel ei ole vaikimisi võimalik korraldada kasutajate loodud sisu reaalajas edastamist, muu hulgas audiovisuaalse sisu voogedastuse abil.

Artikkel 13. Majandustehingute ohutus ja turvalisus

1. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad tagavad, et enne majandustehingu toimumist teavitatakse alaealist selgel ja hõlpsasti arusaadaval viisil ning reaalajas sellest, et tegemist on majandustehinguga. Ostude puhul, mis tehakse teenuses virtuaalvääringus, mida saab osta rahaliste vahenditega direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punkti 25 tähenduses, tuleb kuvada vastav rahaline väärtus selle liikmesriigi ametlikus vääringus, kus teenuse saaja alaliselt elab.

2. Sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormi teenuste pakkujad ei kavanda, korralda ega käita oma teenuseid viisil, mis võib viia liigsete, impulsiivsete või soovimatute kulutusteni. See kohustus hõlmab ka selle tagamist, et alaealised ei puutu kokku muutuva preemiaga süsteemidega, sealhulgas juhul, kui ostud tehakse virtuaalvääringus, mida saab osta rahaliste vahenditega direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punkti 25 tähenduses.

III jagu. Kohustused tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite jaoks

Artikkel 14. Tehisarukaaslasi ja üldisi vestlusroboteid käsitlevad kohustused

1. Tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujad kehtestavad proportsionaalsed ja tõhusad meetmed, et tagada nende tehisintellektisüsteemile juurdepääsu omavate alaealiste tervise, ohutuse, põhiõiguste, heaolu ja arengu kõrgetasemeline kaitse. Kõnealused meetmed hõlmavad vähemalt järgmist:

   a) tagavad, et alaealised ei puutu kokku sõltuvusttekitava disainiga, kuna välditakse selliseid disainifunktsioone ja süsteemi toimimist, mis jäljendavad inimestevahelisi suhteid ning võivad tõenäoliselt tekitada emotsionaalset sõltuvust, ning kohaldatakse selliste süsteemide suhtes artikli 9 lõigetes 1 ja 3 sätestatud meetmeid;

   b) tagavad, et alaealistele luuakse turvalised seaded, kohaldades asjaomaste süsteemide suhtes artiklis 11 sätestatud meetmeid ja sealhulgas tagades, et süsteem ei kasuta järgnevas suhtluses vaikimisi teavet või analüüsi, mis on saadud alaealise varasemast suhtlusest, välja arvatud juhul, kui see on vajalik alaealise turvalisuse kaitsmiseks või artiklis 11 osutatud seadete rakendamiseks;

   c) tagavad, et majandustehingud on läbipaistvad, sest asjaomaste süsteemide suhtes kohaldatakse artiklis 13 sätestatud meetmeid;

   d) tagavad, et alla 13aastaste alaealistele võimaldatakse lõikes 1 osutatud teenustele ja süsteemidele juurdepääs üksnes artiklis 20 hooldajatele ette nähtud ja hooldajate kontrollitavate tööriistade abil;

   e) enne süsteemi turulelaskmist või kasutuselevõttu tehakse tipptasemel hindamised ja katsetused, et hinnata alaealiste ja süsteemi vahelise suhtluse tulemusena tõenäoliselt esile kerkida võivaid riske alaealiste tervisele, ohutusele ja põhiõigustele ning nende füüsilisele, vaimsele ja emotsionaalsele heaolule ja arengule, ning rakendatakse asjakohaseid kaitsemeetmeid nende riskide maandamiseks;

f) seatakse sisse turustamisjärgne järelevalve, et teha kindlaks käesoleva lõike punktis d osutatud kahju ja tekkivad riskid ning neid hinnata ja asjakohasel juhul leevendada, sealhulgas alaealistega seotud tõsiste intsidentide avastamise ja neile reageerimise kaudu, välja arvatud juhul, kui süsteemi pakub mikro- või väikeettevõtja soovituse 2003/361/EÜ tähenduses.

2. Kui tehisarukaaslast või üldist vestlusrobotit kasutatakse sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste või internetipõhise mängu funktsioonina mis tahes sellise teenuse pakkumisel, tagavad nende teenuste pakkujad, et:

a) tehisarukaaslast või üldist vestlusrobotit ei aktiveerita automaatselt ja seda funktsiooni ei kuvata teenuse internetipõhises kasutajaliideses nähtaval kohal;

b) alaealisi ei julgustata tehisarukaaslast või üldist vestlusrobotit kasutama;

c) kui see funktsioon on kasutusel, on alaealistel võimalus tehisarukaaslase või üldise vestlusroboti kasutamisest igal ajal hõlpsasti loobuda.

3. Tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujad, kes järgivad tegevusjuhendit, mille komisjon on kooskõlas artikliga 23 hinnanud piisavaks, võivad tegevusjuhendile tugineda, et tõendada käesolevas artiklis sätestatud kohustuste täitmist.

IV JAGU. Internetipõhiste mängude pakkujate kohustused

Artikkel 15. Internetipõhiste mängude pakkujate kohustused

1. Internetipõhiste mängude pakkujad kehtestavad meetmed, et tagada alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase. Kõnealuste meetmetega tagatakse vähemalt järgmine:

a) ei soodustata mängu kompulsiivset või ülemäärast kasutamist alaealiste poolt, kohaldades artikli 9 lõiget 1 ja artikli 9 lõike 2 punkte b ja d;

b) seaded tagavad alaealiste eraelu puutumatuse, turvalisuse ja ohutuse kõrge taseme, kohaldades artikli 11 lõiget 1;

c) alaealiste ja mängu teiste teenusesaajate vaheliste kontaktide suhtes kohaldatakse eraelu puutumatuse, turvalisuse ja ohutuse kõrget taset, kohaldades artikli 12 lõiget 1 ja lõike 3 punkti c;

d) hooldajatel on artiklis 20 ette nähtud tööriistadele kohustuslik juurdepääs ja alla 13aastastele alaealistele võimaldatakse lõikes 1 osutatud teenustele ja süsteemidele juurdepääs üksnes artiklis 20 hooldajatele ette nähtud ja hooldajate kontrollitavate tööriistade abil.

2. Internetipõhiste mängude pakkujad kehtestavad kaitsemeetmed, et vältida mängu kasutamist selleks, et ahvatleda alaealisi võtma ühendust muude teenustega, mis võivad ohustada nende eraelu puutumatust, ohutust ja turvalisust.

3. Kui videomänguplatvormide pakkujad pakuvad teenusesaajatele võimalust luua ja üles laadida videomänge otse teenuses, võtavad asjaomased videomänguplatvormid kasutusele vajaliku tarkvara ja korralduslikud meetmed, et sellised videomängud vastaksid lõigetele 1 ja 2 ning artiklitele 18 ja 20.

4. Internetipõhiste mängude pakkujad, kes järgivad tegevusjuhendit, mille komisjon on kooskõlas artikliga 17 hinnanud piisavaks, võivad sellele tugineda, et tõendada käesolevas artiklis sätestatud kohustuste täitmist.

V JAGU. Eakohase juurdepääsuga seonduvad kohustused

Artikkel 16. Tarkvararakenduste poodide pakkujate kohustused

1. Tarkvararakenduste poodide pakkujad kehtestavad vanusepiirangute süsteemi, mille abil määrata kindlaks nende teenuse kaudu levitatavate tarkvararakenduste eakohasus. Sellist vanusepiirangute süsteemi kohaldatakse iga tarkvararakenduste poes pakutava tarkvararakenduse suhtes ning selles võetakse nõuetekohaselt arvesse alaealise arenevaid võimeid.

2. Tarkvararakenduste poodide pakkujad ei võimalda alaealistel tarkvararakendustele juurde pääseda ega neid osta, kui need ei ole vastavalt käesoleva artikli lõike 1 kohaselt kehtestatud vanusepiirangute süsteemile alaealise vanusele sobivad. Kõnealune kohustus ei mõjuta artikli 6 kohaldamisalasse kuuluvate tarkvararakenduste kaudu pakutavate teenuste pakkujate kohustust.

3. Kui tarkvararakenduste poe pakkuja saab teada, et tema teenuse kaudu võidakse levitada tarkvararakendusi, mille suhtes või mille peamise sisu suhtes kehtib kohaldatava liidu õiguse või liidu õigusega kooskõlas oleva riigisisese õiguse kohaselt kõrgem vanuse alampiir kui see, mis on kehtestatud kooskõlas lõikega 1, ei võimalda pakkuja asjaomasest liikmesriigist või asjaomastest liikmesriikidest pärit alaealisel, kes on kõnealusest kõrgemast vanuse alampiirist nooremad, sellistele tarkvararakendustele juurde pääseda ega neid osta.

4. Lõigete 2 ja 3 järgimiseks hindavad tarkvararakenduste poodide pakkujad teenusesaaja vanust kooskõlas V peatükiga, sealhulgas artiklis 20 hooldajatele ette nähtud tööriistade abil. Tarkvararakenduste pakkujad tagavad, et alla 13aastastele alaealistele võimaldatakse juurdepääs lõikes 1 osutatud teenustele ja süsteemidele üksnes artiklis 20 hooldajatele ette nähtud ja hooldajate kontrollitavate tööriistade abil.

5. Tarkvararakenduste poodide pakkujad teevad üldsusele kättesaadavaks teabe, milles kirjeldatakse selgelt ja kättesaadavalt nende vanusepiirangute määramise süsteemide metoodikat, kriteeriume ja allikaid.

6. Tarkvararakenduste poodide pakkujad lubavad oma poes pakkuda ELi vanusetõendil põhinevat ELi vanusekontrollilahendust, mis on tunnistatud ELi vanusekontrollikavale vastavaks ja kantud artikli 30 lõikes 1 osutatud vastavatesse ELi loeteludesse.

Artikkel 17. Vanusepiirangute süsteeme ja internetipõhiseid mänge käsitlevad tegevusjuhendid

1. Komisjon edendab ja hõlbustab tegevusjuhendite koostamist liidu tasandil hiljemalt [kohaldamise alguskuupäev pluss üks aasta], kaasates tarkvararakenduste poodide ja internetipõhiste mängude pakkujad, digitaalse sisu, sealhulgas tarkvararakenduste ja internetipõhiste mängude arendajad ja pakkujad, vanusepiirangute süsteemide pakkujad, alaealisi ja nende hooldajaid esindavad organisatsioonid, alaealiste internetis kaitsmisele spetsialiseerunud kodanikuühiskonna organisatsioonid ning asjaomased asutused. Tegevusjuhendid aitavad kaasa vanusepiirangute süsteemide, sealhulgas artikli 16 lõikes 1 osutatud süsteemide ühtlustatud kehtestamisele ja kohaldamisele eelkõige ühiste kriteeriumide ja metoodika kaudu, ning artikli 15 tõhusale kohaldamisele seoses internetipõhiste mängudega.

2. Komisjon püüab tagada, et tegevusjuhendites käsitletakse vähemalt järgmist:

a) püstitatakse selge ja ühemõtteline eesmärk võimaldada tarkvararakenduste poodide ja internetipõhiste mängude pakkujatel vanusepiirangute vastastikust tunnustamist ja järjepidevat kohaldamist ja hõlbustamist liikmesriikides;

b) määratakse kindlaks asjakohased kriteeriumid, meetodid ja teabeallikad sisu eakohasuse hindamiseks eelkõige seoses vägivaldse, seksuaalse, hasartmängudega seotud ja enesevigastamist käsitleva sisuga, aga ka äpisiseste ostude, suhtlusriskide ja sõltuvusttekitavate disainielementide puhul;

c) kehtestatakse tasuta õiguskaitsevahendid ja õiguskaitsemehhanismid sisuteenuse pakkujatele, sealhulgas rakenduste arendajatele, et lahendada vaidlusi sisu vanusepiirangu üle, mille on kehtestanud erapooletu ja teenusepakkujatest ja teenusesaajatest sõltumatu, sealhulgas rahaliselt sõltumatu asutus;

d) luuakse ühtlustatud, kergesti äratuntavad ja arusaadavad vanusepiirangute märgised ja tekstikirjeldused, mis tuleb esitada nähtaval kohal enne sisule juurdepääsu või selle ostmist;

e) nähakse ette eesmärkide korrapärane, läbipaistev ja sõltumatu seire ja hindamine, mis hõlmab ka peamisi tulemusnäitajaid eesmärkide saavutamise mõõtmiseks, ning nende korrapärane ajakohastamine, et võtta arvesse tehnoloogia arengut ja alaealistega seotud uusi riske;

f) määratakse internetipõhiste mängude puhul kindlaks asjakohased meetmed ja meetodid artikli 15 lõigetes 1, 2, 3 ja 4 sätestatud kohustuste täitmiseks, tuginedes vajaduse korral olemasolevatele üleeuroopalistele vanuseklassifikatsiooni raamistikele ja nende interaktiivseid funktsioone ja raha teenimise tavasid käsitlevatele kriteeriumidele, ning nähakse ette nende korrapärane ajakohastamine, võttes arvesse teaduse ja tehnoloogia arengut ning alaealistega seotud uusi riske.

3. Hiljemalt [jõustumise kuupäev pluss 42 kuud] hindab komisjon, kas tegevusjuhendid vastavad lõikes 2 sätestatud eesmärkidele ja on vastavate kohustuste täitmise tõendamiseks piisavad. Komisjon jälgib ja hindab korrapäraselt nende eesmärkide saavutamist, võttes arvesse peamisi tulemusnäitajaid, mida need võivad sisaldada, ning avaldab oma hinnangu. Kui komisjon hindab lõike 2 punkti f järgimist, kohaldatakse artikli 15 lõiget 4.

VI JAGU. Üldised kohustused seoses alaealiste tegevusvõimekusega ning alaealiste ja hooldajate võimestamise vahendid

Artikkel 18. Alaealiste tegevusvõimekus

1. Sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, internetipõhiste mängude, tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujad tagavad, et teenuse ja süsteemi funktsioonid, teabevahetus, teave, kasutajakontrolli tööriistad ja mehhanismid, hoiatused ja muu III peatükis osutatud teave on kõigile alaealistele hõlpsasti kättesaadavad ja esitatud neile arusaadaval viisil. Kui pakkuja on määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt väga suurte digiplatvormidena käsitatav pakkuja, tagab ta, et käesolevas lõikes osutatud teave tehakse kättesaadavaks selle liikmesriigi (nende liikmesriikide) ametlikus keeles (ametlikes keeltes), kus teenust osutatakse.

2. Lõikes 1 osutatud pakkujad näevad ette:

a) tööriistad, mis võimaldavad alaealistel kontrollida ja anda tagasisidet sisu, promptide, soovitatud teabe ja otsingutulemuste kohta, millega nad kokku puutuvad, ning millel on sellisele sisule, promptidele, soovitatud teabele ja otsingutulemustele kohene ja püsiv mõju;

b) mehhanismid, mis võimaldavad alaealistel kontrollida seadeid, mis määravad, kuidas nad teenuses või süsteemis teistega suhtlevad, sisu edastavad, seda loovad või tekitavad, ning samuti hoiatussignaalid ja selgitused, mis võimaldavad teha ajutisi muudatusi ja tagavad, et alaealised saavad hõlpsasti naasta varasemate või vaikeseadete juurde.

Artikkel 19. Lapsesõbralikud teatamis- ja toetamisvahendid alaealistele

1. Sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, videomänguplatvormi teenuste, tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujad võtavad kasutusele mehhanismid, mis võimaldavad alaealistel saata teateid sisu, kontode, rühmade, funktsioonide või käitumise kohta, mis nende arvates kahjustavad nende eraelu puutumatust, ohutust või turvalisust. Sellised mehhanismid peavad olema hõlpsasti kättesaadavad ja kavandatud viisil, millest alaealised aru saavad. Kui pakkuja on määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt väga suure digiplatvormina käsitatav pakkuja, tagab ta, et kõnealused mehhanismid tehakse kättesaadavaks selle liikmesriigi (nende liikmesriikide) ametlikus keeles (ametlikes keeltes), kus teenust osutatakse.

2. Kui lõikes 1 osutatud pakkuja on digiplatvorm, mille suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2022/2065 artiklit 17, käsitatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teadete järel kehtestatud piiranguid nähtavuse piiramisena vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artikli 17 lõike 1 punktile a.

3. Lõikes 1 osutatud pakkujad võtavad vajalikud tehnilised ja korralduslikud meetmed tagamaks, et alaealiste poolt lõike 1 kohaselt esitatud teateid töödeldakse ja käsitletakse eelisjärjekorras ja põhjendamatu viivituseta ning et alaealised saavad teavet algatatud menetluse ja õiguskaitsevõimaluste kohta.

4. Lõikes 1 osutatud pakkujad:

a) tagavad, et alaealistele pakutakse tuge ja neil on juurdepääs usaldusväärsetele teabeallikatele, kui nad puutuvad teenuses või süsteemis kokku ebaseadusliku või kahjuliku sisuga, ning et neid teavitatakse riiklikul ja liidu tasandil olemasolevatest vahenditest ja organisatsioonidest;

b) tagavad, et vajaduse korral tutvustatakse alaealistele käesoleva lõike punktis a osutatud tuge ja usaldusväärseid teabeallikaid vähemalt pärast seda, kui alaealised on esitanud lõike 1 kohase teate;

c) teevad mõistlikke jõupingutusi, et kuvada selged hoiatused juhul, kui on tõenäoline, et alaealised avaldavad sisu või puutuvad kokku sisu või suhtlusega, mis kujutab endast ohtu nende eraelu puutumatusele, ohutusele või turvalisusele.

Artikkel 20. Hooldaja tööriistad

1. Sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, internetipõhiste mängude, tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujad kasutavad hooldajatele ette

nähtud tõhusaid, kättesaadavaid ja kasutajasõbralikke tööriistu, mis vastavad vähemalt järgmistele tingimustele:

a) need on kohandatud alaealise vanusele, võttes nõuetekohaselt arvesse alaealise järkjärgulist arengut;

b) neid on alaealistel ja hooldajatel lihtne kasutada, neile juurde pääseda ja neid aktiveerida;

c) need tagavad, et muudatuste tegemiseks on vaja samasuguseid õigusi, nagu on nõutud tööriista algseks aktiveerimiseks;

d) need on tõhusad ning teenuse või süsteemi ülesehituse või toimimise kaudu ei ole neist võimalik kergesti kõrvale hoida ega neid kahjustada;

e) need ei piira ebaproportsionaalselt alaealiste õigusi;

f) need austavad alaealise tegevusvõimekust ja eraelu puutumatust.

2. Lõikes 1 osutatud pakkujad tagavad, et alaealisi teavitatakse, kui kasutatakse mõnda lõikes 1 osutatud hooldaja tööriista.

3. Lõikes 1 osutatud pakkujad julgustavad hooldajaid kasutama kõnealuses lõikes osutatud tööriistu ning tuletavad neile korrapäraselt meelde nende tööriistade olemasolu ja eesmärke ning vajadust neid ajakohastada. See hõlmab selgete hoiatusteadete kuvamist alaealiste seadete haldamise kohta.

4. Lõikes 1 osutatud pakkujad integreerivad selles osutatud hooldajatele ette nähtud tööriistadesse järgmised mehhanismid:

a) tõhusad meetmed ajaliselt piiratud juurdepääsu tagamiseks vastavalt artikli 9 lõikele 3, artikli 14 lõike 1 punktile b ja artikli 15 lõike 1 punktile b;

b) mehhanismid seadete haldamiseks vastavalt artiklitele 11 ja 12;

c) mehhanismid, mis võimaldavad hooldajatel alaealiste nimel teatada sisust, kontodest, rühmadest või käitumisest, mis nende arvates kahjustavad alaealiste eraelu puutumatust, ohutust või turvalisust vastavalt artikli 19 lõikele 1.

5. Määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt väga suurte digiplatvormidena käsitatavad pakkujad tagavad, et lõikes 1 osutatud hooldaja tööriistad on asjakohasel juhul koostalitlusvõimelised kolmandast isikust teenusepakkuja poolt hooldajatele ette nähtud tööriistadega kooskõlas määruse (EL) 2022/1925 artiklis 6 sätestatud tingimustega.

6. Lõikes 1 osutatud teenusepakkujad tagavad, et hooldajatel ja alaealistel on võimalik vastavalt artiklile 19 teatada, kui lõikes 1 osutatud hooldaja tööriistad ei toimi ja ei tööta ettenähtud viisil.

7. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 40 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades käesoleva artikli lõikes 1 osutatud hooldaja tööriistade tehnilised ja tegevusnõuded.

Artikkel 21. Kollektiivkaebused

1. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2022/2065 artikli 86 ja direktiivi (EL) 2020/1828 või muude riigisisese õiguse kohaste esindamist käsitlevate normide kohaldamist, on alaealistel ja hooldajatel, kes on sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, videomänguplatvormi teenuste saajad või tehisarukaaslaste või üldiste

vestlusrobotite kasutajad, vähemalt õigus volitada asutust, organisatsiooni või ühendust kasutama alaealise nimel käesoleva määrusega antud õigusi, kui kõnealune asutus, organisatsioon või ühendus vastab kõigile järgmistele tingimustele:

a) see tegutseb mittetulunduslikul eesmärgil;

b) see on nõuetekohaselt asutatud vastavalt liikmesriigi õigusele;

c) selle põhikirjaliste eesmärkide hulka kuulub õigustatud huvi tagada käesoleva määruse täitmine.

2. Lisaks õigusele esitada kaebus kooskõlas määruse (EL) 2022/2065 artikliga 53 on alaealistel ja hooldajatel, kes on sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste ja videomänguplatvormi teenuste saajad või tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite kasutajad, ning käesoleva artikli lõikes 1 osutatud mis tahes asutusel, organisatsioonil või ühendusel õigus esitada kaebus käesoleva määruse väidetava rikkumise kohta eespool nimetatud teenuste ja süsteemide pakkujate vastu selle liikmesriigi artikli 34 kohaselt kindlaks määratud pädevale asutusele, kus teenusesaaja või süsteemi kasutaja asub või on asutatud, või Euroopa tehisintellektiametile seoses tehisarukaaslaste või üldiste vestlusrobotitega, mis kuuluvad määruse (EL) 2024/1689 artikli 75 lõike 1 kohaselt ameti ainupädevusse.

VII JAGU. Muud hoolsuskohustused turvalise veebikeskkonna tagamiseks

Artikkel 22. Väga suurte digiplatvormide pakkujate järelevalvekohustus

1. Käesoleva määruse artikli 8 lõikes 1 osutatud teenuste pakkujad, kes on määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt käsitatavad väga suurte digiplatvormidena, jälgivad, testivad ja hindavad käesoleva peatüki kohaselt rakendatud meetmete tulemuslikkust.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud hindamine on määruse (EL) 2022/2065 artikli 34 kohaselt tehtava riskihindamise osa.

Artikkel 23. Tegevusjuhendid

1. Komisjon julgustab ja hõlbustab vabatahtlike tegevusjuhendite koostamist liidu tasandil, et aidata kaasa käesoleva määruse nõuetekohasele kohaldamisele. Komisjon kutsub asjaomaste teenuste ja süsteemide pakkujaid, asjaomaseid riiklikke pädevaid asutusi, kodanikuühiskonna organisatsioone, tööstust, akadeemilisi ringkondi, lapsevanemaid, haridustöötajaid ja muid asjaomaseid sidusrühmi osalema kõnealuste tegevusjuhendite koostamises.

2. Lõike 1 kohaldamisel püüab komisjon tagada, et tegevusjuhendites oleks selgelt sätestatud nende konkreetsed eesmärgid, et need sisaldaksid kohustusi võtta nende eesmärkide saavutamiseks konkreetseid meetmeid ning et neis võetaks nõuetekohaselt arvesse pakutavate teenuste ja süsteemide eripära ning kõigi huvitatud isikute, eelkõige alaealiste vajadusi ja huve liidu tasandil. Samuti püüab komisjon tagada, et osalejad annavad käesoleva määruse alusel komisjonile ja oma asjaomastele pädevatele asutustele korrapäraselt aru. Komisjoni taotletavate aruandluskohustuste puhul võetakse arvesse eri teenusepakkujate suuruse ja suutlikkuse erinevusi.

3. Pärast konsulteerimist Euroopa digiteenuste nõukoja või Euroopa tehisintellekti nõukojaga nende pädevusse kuuluvate tegevusjuhendite aspektide osas hindab

komisjon, kas tegevusjuhendid vastavad lõigetes 1 ja 3 sätestatud eesmärkidele ning on piisavad, et tõendada käesolevas määruses sätestatud asjaomaste kohustuste täitmist. Komisjon avaldab kõnealuse hinnangu. Ta jälgib ja hindab korrapäraselt tegevusjuhendite eesmärkide saavutamist ning vajaduse korral ajakohastab hinnangut pärast Euroopa digiteenuste nõukoja või Euroopa tehisintellekti nõukojaga konsulteerimist.

4. Komisjon edendab ja hõlbustab ka tegevusjuhendite korrapärast läbivaatamist ja kohandamist.

5. Komisjon edendab ka parimate tavade väljatöötamist kõigis käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvates valdkondades. See võib hõlmata selliseid valdkondi nagu katsetamine tootearenduse käigus või kontrollistandardid. See ei piira artikli 5 kohaldamist.

Artikkel 24. Seaduslik esindaja

1. Sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, internetipõhiste mängude, tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujad, kellel ei ole liidus tegevuskohta, kuid kes pakuvad liidus teenuseid või süsteeme, määravad kirjalikult oma seadusliku esindajana tegutsema juriidilise või füüsilise isiku ühes liikmesriigis, kus pakkuja oma teenuseid või süsteemi pakub. Kui aga sellised pakkujad on juba määranud seadusliku esindaja vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artiklile 13 või määruse (EL) 2024/1689 artiklile 22 või 54, võivad nad laiendada kõnealuse juriidilise või füüsilise isiku volitusi kõigile küsimustele, mille puhul see on vajalik käesoleva määrusega seoses tehtud otsuste vastuvõtmiseks, täitmiseks ja täitmise tagamiseks.

2. Kohaldatakse määruse (EL) 2022/2065 artikli 13 lõikeid 2–5 ning viiteid määrusele (EL) 2022/2065 käsitatakse viidetena käesolevale määrusele selles sätestatud kohustuste osas, mis on seotud sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste ja internetipõhiste mängude pakkujatega. Kohaldatakse määruse (EL) 2024/1689 artikli 22 lõikeid 2, 3 ja 4 või kõnealuse määruse artikli 54 lõikeid 2–5 ning viiteid määruses (EL) 2024/1689 sätestatud kohustustele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele selles sätestatud kohustuste osas, mis on seotud tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujatega.

Artikkel 25. Loetellu kantud meetmete muutmine

1. Komisjon võib kooskõlas artikliga 40 võtta vastu delegeeritud õigusakte, et muuta artikli 9 lõiget 2, artikli 10 lõiget 2, artikli 11 lõiget 1, artikli 12 lõiget 1, artikli 12 lõiget 2, artikli 14 lõiget 1, artikli 15 lõiget 1 ja artikli 18 lõiget 2 selleks, et sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, internetipõhiste mängude, tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujad tagaksid oma teenuse või süsteemi puhul alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme. Need delegeeritud õigusaktid põhinevad kindlakstehtud uutel riskidel, mis kahjustavad alaealiste tervist ja heaolu ning eraelu puutumatust, ohutust ja turvalisust, mistõttu on vaja ajakohastada järgmisi kohustusi, et tagada nende tulemuslik täitmine:

   a) selliste tavade keelamine, mille eesmärk on soodustada teenuste kompulsiivset või ülemäärast kasutamist alaealiste poolt või mille puhul võib seda mõistlikult eeldada, nagu on osutatud artikli 9 lõikes 2;

b) meetmed, millega tagatakse, et soovitussüsteemid on kavandatud viisil, mis tagab alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme, nagu on osutatud artikli 10 lõikes 2;

c) vaikeseaded, millega tagatakse alaealiste kontode privaatsuse, turvalisuse ja ohutuse kõrge tase, nagu on osutatud artikli 11 lõikes 1;

d) meetmed, millega tagatakse alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase seoses alaealiste ja teiste teenusesaajate vaheliste kontaktidega, nagu on osutatud artikli 12 lõikes 1, ning meetmed, millega piiratakse alaealiste jagatud teabe nähtavust ja nende suhtlust teiste teenusesaajatega, nagu on osutatud artikli 12 lõikes 2;

e) meetmed, millega tagatakse selliste alaealiste tervise, ohutuse, põhiõiguste ja heaolu kõrgetasemeline kaitse, kellel on juurdepääs tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite süsteemidele, nagu on osutatud artikli 14 lõikes 1;

f) meetmed, millega tagatakse alaealiste eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge tase internetipõhistes mängudes, nagu on osutatud artikli 15 lõikes 1;

g) meetmed, millega tagatakse alaealiste tegevusvõimekus, nagu on osutatud artikli 18 lõikes 2.

2. Komisjon võtab delegeeritud õigusakti vastuvõtmist kaaludes arvesse järgmist:

a) millises ulatuses on risk juba kahjustanud alaealise tervist ja heaolu või avaldanud negatiivset mõju alaealise eraelu puutumatusele, ohutusele, turvalisusele ja põhiõigustele või tekitanud tõsist muret seoses sellise kahju või negatiivse mõju tekkimise võimalusega, nagu on näidanud näiteks riikide pädevatele asutustele esitatud aruanded või dokumenteeritud väited või muud aruanded, kui see on asjakohane;

b) milline oleks sellise kahju või negatiivse mõju võimalik ulatus, eeskätt intensiivsus ja võime mõjutada paljusid isikuid või ebaproportsionaalselt mõjutada üht kindlat rühma või isikuid;

c) milline on olemasolevate meetmete mõju selliste riskide maandamisele, sealhulgas meetmete kavandatud eesmärk, meetmete kasutamise või tõenäolise kasutamise ulatus ning meetmete tõhusus alaealiste tervise, heaolu ning eraelu puutumatuse, ohutuse ja turvalisuse tagamisel.

IV PEATÜKK. VANEMLIKU VASTUTUSE KONTROLL

Artikkel 26. Vanemliku vastutuse kontroll

1. Piiratud funktsioonidega konto loomiseks vastavalt artikli 6 lõikele 2 või videojagamisplatvormidel eakohase kogemuse saamiseks vastavalt artikli 7 lõikele 2 ning hooldajatele ette nähtud tõhusate, juurdepääsetavate ja kasutajasõbralike tööriistade rakendamiseks vastavalt artikli 20 lõikele 1 peab kõnealustes sätetes osutatud teenuse pakkujal olema võimalik:

a) kasutada vanemlikule vastutusele osutavaid signaale, mis põhinevad liikmesriigi poolt vabalt kättesaadavaks tehtud ametlikel internetipõhistel andmebaasidel ja kasutajaliidestel;

b) kasutada vanemlikule vastutusele osutavaid signaale, mis võivad juba olla teenusepakkuja valduses, arvestades alaealise ja vanemliku vastutusega täiskasvanu varasemat suhtlust asjaomase teenusega;

c) aktsepteerida vanemliku vastutusega täiskasvanu enda kinnitust vähemalt seni, kuni võetakse vastu lõikes 3 osutatud delegeeritud õigusakt.

2. Lõike 1 punktis a osutatud signaalide kasutamisel teeb teenusepakkuja mõistlikke jõupingutusi, et kontrollida, kas kättesaadav teave on usaldusväärne ja täielik.

3. Lõike 1 punktis c osutatud enda kinnituse kasutamisel teeb teenusepakkuja mõistlikke jõupingutusi, et kontrollida, kas enda kinnituse esitanud täiskasvanul on vanemlik vastutus.

4. Lõike 1 kohane vanemliku vastutuse kontroll tehakse eraelu puutumatust säilitaval viisil ja see ei too kaasa isikuandmete täiendavat töötlemist, mis võimaldaks pakkujal teha kindlaks asjaomase täiskasvanu või alaealise asukoha või seda täiskasvanut või alaealist jälgida, suunata või teda profileerida.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 39 vastu delegeeritud õigusakt käesoleva määruse täiendamiseks, täpsustades käesoleva artikli lõike 1 punktis a vanemlikule vastutusele osutavaid signaale.

V PEATÜKK. VANUSETUVASTUS

I jagu. Vanusetuvastuse üldpõhimõtted

Artikkel 27. Vanusetuvastuse üldpõhimõtted

Kui II ja III peatüki kohaldamisalasse kuuluvate teenuste ja süsteemide pakkujad rakendavad käesolevas määruses sätestatud kohustuste täitmiseks vanusetuvastuslahendusi, tagavad nad, et need tagavad täpsuse, usaldusväärsuse, turvalisuse, töökindluse, vähese sekkumise, eraelu puutumatuse ja andmekaitse ning mittediskrimineerimise kõrge taseme.

Artikkel 28. Andmekaitse vanusetuvastuse puhul

1. Vanusetuvastuslahendused ei tohi võimaldada teenusesaajat ega tema asukohta kindlaks teha, teda jälgida, suunata, talle reklaami saata või teda mis tahes eesmärgil profileerida.

2. Käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenuste ja süsteemide pakkujad ega ükski nende nimel või koos nendega vanusetuvastuse valdkonnas tegutsev üksus ei säilita, hangi ega töötle rohkem isikuandmeid, kui on rangelt vajalik, et hinnata, kas teenusesaaja või süsteemi kasutaja on saavutanud käesolevas määruses sätestatud vanusepiiri, ega töötle, jaga ega kombineeri seda teavet mis tahes lisateabega, ilma et see piiraks artikli 29 lõike 6 kohaldamist, ning ei kombineeri säilitatavaid või süsteemi kasutamisega seotud isikuandmeid isikuandmetega, mis pärinevad pakkuja pakutavatest muudest teenustest või kolmandast isikust teenusepakkuja teenustest.

3. Käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenuste ja süsteemide pakkujad ning vanusetuvastuse valdkonnas nende nimel või koos nendega tegutsevad üksused tagavad, et kasutatavad meetmed põhinevad tipptasemel tehnoloogial. Iga vanusetuvastusmeede on teabetu tõestus.

4. Erandina lõikest 2 võivad artikli 16 lõikes 4 ja artikli 8 lõikes 1 osutatud teenusepakkujad üksnes korduva vanusetuvastuse vältimiseks salvestada konto tasandil vanusesignaali selle kohta, et kasutaja on saavutanud käesolevas määruses sätestatud vanusepiiri. Selline vanusesignaal peab piirduma selleks vajaliku miinimumteabega.

5. Käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenuste ja süsteemide pakkujad võtavad lõigete 1, 2, 3 ja 4 järgimiseks vajalikud tehnilised ja korralduslikud meetmed.

II jagu. Vanusetuvastusega seotud erikohustused

Artikkel 29. Vanusetuvastuslahendused

1. Käesoleva määruse artiklis 6 osutatud teenusepakkujad võtavad kasutusele vanusekontrollilahendused, millega kontrollitakse käesolevas peatükis sätestatud tingimustel, kas teenusesaaja on saavutanud nende sätete kohase miinimumvanuse või, kui see on asjakohane, kas on vaja luua vanemakonto.

2. Artikli 6 järgimiseks tuginevad kõnealuses lõikes osutatud teenusepakkujad üksnes kolmandast isikust teenusepakkuja esitatud ELi vastavustõendil põhinevale ELi vanusekontrollilahendusele, mis on tunnistatud ELi vanusekontrollikavale vastavaks ja kantud artikli 30 lõike 1 punktides a ja b osutatud vastavatesse ELi loeteludesse või mida saab nende alusel kontrollida.

3. Avaliku sektori asutus tunnistab ELi vanusekontrollilahenduste ja ELi vanusetõendite vastavust ELi vanusekontrollikava nõuetele, mis on ette nähtud kooskõlas artikli 30 lõikega 2. Määruse (EL) nr 910/2014 artikli 5c kohaselt sertifitseeritud Euroopa digiidentiteedikukruid, mis vastavad ELi vanusekontrollikava nõuetele, käsitatakse käesoleva lõike kohaselt sertifitseeritud digiidentiteedikukrutena. ELi vanusetõendite pakkujad ja ELi vanusekontrollilahenduste pakkujad peavad täitma ELi vanusekontrollikava nõudeid.

4. Artikli 8 lõikes 1 ning artikli 16 lõigetes 2 ja 3 sätestatud kohustuste täitmiseks võivad asjaomased teenusepakkujad kasutada peale lõikes 2 osutatud ELi vanusekontrollilahenduste ka muid lahendusi, kui nad suudavad tõendada, et need vastavad artiklites 27 ja 28 sätestatud nõuetele.

5. Lõigetes 1 ja 4 osutatud teenuste ja süsteemide pakkujad tagavad, et teenusesaajatel on juurdepääs tõhusale ettevõttesisesele kaebuste menetlemise mehhanismile, mis võimaldab neil esitada elektrooniliselt ja tasuta kaebusi kõnealustes lõigetes osutatud vanusetuvastuse tulemuste kohta, kui teenusesaaja leiab, et vanusetuvastuse tulemus ei ole õige. Määruse 2022/2065 artikli 3 punktis i määratletud digiplatvormide pakkujad võivad käesoleva artikli järgimiseks kasutada määruse 2022/2065 artiklis 20 sätestatud kaebuste menetlemise mehhanismi.

6. Kui operatsioonisüsteemi pakkuja on saanud kasutaja vanusesignaali ja kui selle signaali saamiseks kasutatud vanusetuvastus on kooskõlas artikli 27 kohaselt kindlaks määratud nõuetega, peab operatsioonisüsteemi pakkuja pärast kasutaja nõusoleku saamist võimaldama kõnealuse vanusesignaali jagamist kohaldamisalasse kuuluvate pakkujatega, kui seda kasutaja vanusesignaali on vaja käesoleva määruse järgimiseks.

Artikkel 30. Komisjoni volitused

1. Komisjon peab pidama:

   a) ELi loetelu ELi vanusetõendite pakkujatest, kes on artikli 29 lõike 2 kohaselt sertifitseeritud ja kellest liikmesriigid on komisjonile teatanud;

   b) ELi loetelu ELi vanusekontrollilahendustest, mis on artikli 29 lõike 2 kohaselt sertifitseeritud ja millest liikmesriigid on komisjonile teatanud.

   Komisjon avaldab ELi loetelu ning ajakohastab seda turvalises ja masinloetavas vormis.

2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse ELi vanusekontrollikava toimimise aluseks olevad kirjeldused, sealhulgas nõuded, mida kohaldatakse ELi vanusekontrollilahenduste ning ELi vanusetõendite väljaandmise, esitamise ja kontrollimise suhtes. Sellised rakendusaktid piirduvad sellega, mis on vajalik artikli 29 lõigete 2 ja 3 tulemusliku, turvalise, eraelu puutumatust säilitava, koostalitlusvõimelise ja ühetaolise rakendamise tagamiseks, ning põhinevad võimalikult väheste andmete kogumise, eesmärgi piiramise, turvalisuse, tehnoloogilise neutraalsuse ja proportsionaalsuse põhimõttel ja tagavad koostalitlusvõime vastavalt määruse (EL) nr 910/2014 artiklile 5a pakutavate Euroopa digiidentiteedikukrutega. Kõnealustes rakendusaktides määratakse kindlaks üksikasjalikud tehnilised, korralduslikud, privaatsus- ja turvanõuded, mida kohaldatakse ELi vanusetõendite ja nende pakkujate ning ELi vanusekontrollilahenduste ja nende pakkujate suhtes, tõendid ja menetlused avaliku sektori asutuste vastavuse tõendamiseks ja hindamiseks ning lõikes 1 osutatud ELi loetelude kirjeldused. Rakendusaktid võivad sisaldada ka nõudeid vanusekontrollilahenduste usaldusmärgi kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 40 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 39 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, täpsustades:

   a) nõuded, mida kohaldatakse artikli 29 lõikes 4 osutatud alternatiivsete vanusetuvastuslahenduste suhtes, sealhulgas nõuded, mis on vajalikud, et tõendada vastavust artiklitele 27 ja 28. Kõnealustes delegeeritud õigusaktides määratakse kindlaks kohaldatavad üksikasjalikud tehnilised, korralduslikud, eraelu puutumatust ja turvalisust käsitlevad nõuded;

   b) kohustused, mida kohaldatakse artikli 29 lõikes 6 osutatud operatsioonisüsteemide suhtes, sealhulgas nõuded, mis on vajalikud vanusesignaalide turvalise, eraelu puutumatust säilitava ja koostalitlusvõimelise jagamise tagamiseks.

Artikkel 31. Liikmesriikide kohustused

1. Liikmesriigid kehtestavad vähemalt ühe eraelu puutumatust säilitava elektroonilise vahendi, mille abil hooldaja saab hankida ja esitada tõendi nii vanemliku vastutuse kohta alaealise üle artikli 26 lõike 1 punkti a kohaldamisel kui ka artiklis 20 hooldajatele ette nähtud tööriistade kasutamise kohta. Sellised vahendid:

   a) põhinevad riigisisese õiguse alusel loodud autentsetel teabeallikatel;

   b) on hooldajale tasuta;

c) ei hõlma muu vanemlikku vastutust käsitleva teabe kättesaadavaks tegemist pakkujatele või üldsusele peale kinnituse vanemliku vastutuse olemasolu kohta.

2. Liikmesriigid tagavad, et sellised lõikes 1 osutatud eraelu puutumatust säilitavad elektroonilised vahendid on reaalselt kättesaadavad kõigile nende territooriumil elavatele kodanikele, hooldajatele ja alaealistele, sealhulgas puuetega inimestele, piiratud digijuurdepääsu või -oskustega isikutele ning haavatavas olukorras olevatele isikutele, nagu pagulased ja ümberasustatud perekonnad.

3. Liikmesriigid näevad ette asjakohased alternatiivsed menetlused juhuks, kui vanemlikku vastutust ei ole võimalik tõendada tavapäraste perekonnaseisudokumentidega.

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada vahendid vanusetõendi saamiseks, et kontrollida käesoleva määrusega kehtestatud miinimumvanust.

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada kodanikele ja elanikele käesolevas määruses sätestatud vanusepiiride kontrollimiseks vähemalt ühe artikli 29 lõike 3 kohaselt sertifitseeritud ELi vanusekontrollilahenduse tasuta kättesaadavus.

6. Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori asutusi saab artikli 29 lõike 3 kohaldamise eesmärgil akrediteerida, ning teatavad komisjonile nende territooriumil määratud ja akrediteeritud avaliku sektori asutuste nimed ja aadressid, samuti edaspidistest nendega seotud muudatustest. Komisjon avalikustab kõnealuse teabe.

7. Liikmesriigid teavitavad põhjendamatu viivituseta komisjoni ELi vanusekontrollilahendustest ja ELi vanusetõenditest, mis on sertifitseeritud kooskõlas artikli 29 lõikega 3, ning vastavast vastavussertifikaadist, samuti sertifikaadi mis tahes hilisemast peatamisest või tühistamisest. Kui ELi vanusekontrollilahendus ja ELi vanusetõend on kantud artikli 29 lõike 1 punktides a ja b osutatud loeteludesse, tunnustavad neid käesoleva määruse kohaldamisel kõik liikmesriigid.

Artikkel 32. Olemasolevad kontod

1. Selleks et teha kooskõlas artikli 6 lõikega 4 kindlaks, kas olemasolev konto kuulub alla 15aastasele teenusesaajale, kasutavad artikli 6 lõikes 1 osutatud teenusepakkujad artikli 30 lõikes 2 osutatud vanusekontrollilahendusi.

2. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 ei nõuta selles osutatud teenusepakkujatelt vanusekontrolli tegemist, kui nad suudavad suure kindlusega kindlaks teha, et teenusesaaja on juba saavutanud artiklis 6 sätestatud miinimumvanuse.

3. Erandina artikli 8 lõikest 1 ei nõuta kõnealuse artikli kohaldamisalasse kuuluvatelt teenusepakkujatelt ja tarkvararakenduste poodide pakkujatelt teenusesaaja vanuse hindamist, kui nad suudavad suure kindlusega kindlaks teha, et teenusesaaja ei ole alaealine.

4. Määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt väga suurte digiplatvormidena käsitatavad pakkujad, kes kuuluvad käesoleva artikli kohaldamisalasse, esitavad pädevale asutusele kava, milles täpsustatakse, kuidas nad kavatsevad järgida lõiget 1 ja artikli 8 lõiget 1, ning juhul, kui nad kavatsevad tugineda lõigetes 2 ja 3 sätestatud eranditele, kuidas nad kavatsevad kooskõlas kõnealuste lõigetega teha kindlaks, et teenusesaaja või süsteemi kasutaja on saavutanud miinimumvanuse.

VI PEATÜKK. MEETMED ALAEALISTE TOETAMISEKS

Artikkel 33. Riiklikud meetmed alaealiste ettevalmistamiseks ja toetamiseks

1. Liikmesriigid toetavad alaealiste kaitset riiklike strateegiatega, millega tagatakse, et alaealistel ja nende hooldajatel on:

   a) riiklikul tasandil lihtne, tasuta ja konfidentsiaalne juurdepääs kanalitele, mille kaudu alaealised saavad küsida abi seoses käesolevas määruses käsitletud kahjulike nähtustega (sealhulgas soovimatu kontakt ja küberkiusamine);

   b) piisav teave käesolevas määruses käsitletavate riskide ja olemasoleva kaitse kohta, sealhulgas digikirjaoskuse parandamise kaudu;

   c) muu teave, mis on oluline alaealiste kaitsmiseks internetis.

2. Liikmesriikide meetmed alaealiste kaitse toetamiseks tuginevad turvalisema interneti keskuste kogemustele ja eksperditeadmistele, mis hõlmavad teadlikkuse suurendamise meetmeid ning lastele, hooldajatele ja haridustöötajatele mõeldud abitelefone ning vihjeliine, mille kaudu saab teatada arvatavast ebaseaduslikust sisust.

3. Liikmesriigid edastavad lõikes 1 osutatud strateegiad komisjonile hiljemalt [jõustumise kuupäev pluss 12 kuud].

4. Lõikes 1 osutatud meetmeid võib toetada liidu rahaliste vahenditega asjakohastest liidu programmidest ja mitmeaastase finantsraamistiku alusel loodud rahastamisvahenditest.

5. Komisjon hõlbustab parimate tavade vahetamist liikmesriikide vahel, sealhulgas digikirjaoskuse arendamise ning riiklike toetuskanalite ja rakenduste loomise ja käitamisega.

VII PEATÜKK. PÄDEVUS, JÄRELEVALVE JA TÄITMISE TAGAMINE

Artikkel 34. Pädevus, järelevalve ja täitmise tagamine

1. Käesoleva määrusega sotsiaalvõrguteenuste pakkujatele, videojagamisplatvormi teenuste pakkujatele, internetipõhiste mängude pakkujatele, kes on videomänguplatvormid, ja tarkvararakenduste poodide pakkujatele kehtestatud kohustuste järelevalve ja täitmise tagamise suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2022/2065 IV peatükki ning kõik selles sisalduvad viited vahendusteenuste osutajale hõlmavad käesoleva määrusega hõlmatud teenuste pakkujaid. Kõik selles sisalduvad viited määruse (EL) 2022/2065 asjakohaste sätete järgimisele või täitmata jätmisele hõlmavad käesolevat määrust.

2. Tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujatele käesoleva määrusega kehtestatud kohustuste järelevalve ja täitmise tagamise suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2024/1689 IX peatükki ning kõik selles sisalduvad viited määruse (EL) 2024/1689 asjakohaste sätete järgimisele või täitmata jätmisele hõlmavad käesoleva määruse II, III ja IV peatükki. Nende kohustuste täitmata jätmise korral kohaldatakse määruse (EL) 2024/1689 artikli 99 kohast haldustrahvi, mis ei ületa 6 % tehisarukaaslast või vestlusrobotit pakkuva ettevõtja ülemaailmsest aastasest kogukäibest eelmisel majandusaastal, kui on kindlaks tehtud, et pakkuja on tegutsenud tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu.

3. Liikmesriigid tagavad, et ametiasutused, kelle nad on määranud kooskõlas määruse (EL) 2022/2065 artikliga 49 ning määruse (EL) 2024/1689 artiklitega 70 ja 74, on pädevad tegema käesoleva määrusega hõlmatud teenuste või süsteemide pakkujate üle järelevalvet ja tagama määruse täitmise.

4. Niivõrd kui komisjonile on antud volitused määruse (EL) 2022/2065 IV peatüki 4. jao ning määruse (EL) 2024/1689 artiklite 75a–75d ja artikli 99 alusel, hõlmavad need ka järelevalvet käesoleva määruse täitmise üle, uurimist, täitmise tagamist ja vastavuse kontrollimist.

5. Liikmesriigid tagavad, et pädev asutus vastutab videomängudena käsitatavate internetipõhiste mängude pakkujate järelevalve eest ning artikli 15 ja artiklite 8 ja 18–22 kohaldatavate sätete täitmise tagamise eest. Sellel pädeval asutusel peavad olema määruse (EL) 2022/2065 artiklis 51 sätestatud volitused. Käesoleva lõike kohaldamiseks kehtestavad liikmesriigid karistusnormid, mida kohaldatakse artikli 15 ning artiklite 8 ja 18–22 kohaldatavate sätete rikkumise korral, nagu on sätestatud määruse (EL) 2022/2065 artiklis 52. Selle liikmesriigi pädeval asutusel, kus on videomängudena käsitatavate internetipõhiste mängude pakkuja peamine tegevuskoht, on ainupädevus käesoleva määruse järelevalve ja täitmise tagamisel.

6. Määruse (EL) 2016/679 artiklis 51 osutatud järelevalveasutused on pädevad kontrollima isikuandmete töötlemist, mis on vajalik käesoleva määruse, eelkõige selle artiklite 27, 28 ja 29 järgimiseks. Kõnealustes artiklites sätestatud andmekaitsekohustuste rikkumise korral võivad andmekaitse järelevalveasutused määrata oma pädevuse piires trahve kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 83 ja kuni artikli 83 lõikes 5 osutatud summani.

7. Liikmesriigi asutused ei võta vastu otsuseid, mis on vastuolus käesoleva määruse alusel vastu võetud komisjoni otsusega. Komisjon ja liikmesriigid, sealhulgas digiteenuste koordinaatorid, turujärelevalveasutused ja tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavad riiklikud asutused, teevad tihedat koostööd ja koordineerivad oma tegevust.

Artikkel 35. Kiirendatud menetlus

1. Määruse (EL) 2022/2065 IV peatüki 4. jao ja määruse (EL) 2024/1689 IX peatüki kohaldamisel, kui käesolevas määruses sätestatud kohustused puudutavad määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt määratud väga suurte digiplatvormide pakkujaid või määruse (EL) 2024/1689 kohaselt komisjoni ainujärelevalve all olevaid tehisintellektisüsteemide pakkujaid, kasutatakse komisjonile määruse (EL) 2022/2065 IV peatüki ja määruse (EL) 2024/1689 IX peatüki kohaselt antud volitusi kooskõlas käesoleva artikliga.

2. Kui komisjon algatab käesoleva määruse rikkumise menetluse kooskõlas määruse (EL) 2022/2065 artikliga 66 või määruse (EL) 2024/1689 artikliga 75a, et võtta vastu võimalikud otsused vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artiklitele 73 ja 74 või määruse (EL) 2024/1689 artiklile 75c, teeb komisjon järgmist:

   a) edastab oma esialgsed järeldused asjaomasele teenusepakkujale [30] tööpäeva jooksul alates menetluse algatamisest vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artiklile 66 või määruse (EL) 2024/1689 artiklile 75a;

   b) võtab 90 tööpäeva jooksul alates menetluse algatamisest vastu lõpliku otsuse.

Artikkel 36. Järelevalvetasu

1. Komisjon võtab iga-aastast järelevalvetasu määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohastelt väga suurte digiplatvormidena käsitatavatelt pakkujatelt, mille puhul on tegemist sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste või tarkvararakenduste poodidega, või mis hõlmavad neid või on nende osad, samuti tehisarukaaslaste, üldiste vestlusrobotite ja videomänguplatvormide pakkujatelt, mille suhtes ta on pädev kontrollima nende vastavust käesoleva määruse II–V peatükile kooskõlas käesoleva määruse artikliga 33.

2. Igalt lõikes 1 osutatud pakkujalt võetakse iga käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva teenuse või süsteemi eest iga-aastast järelevalvetasu.

3. Lõike 1 kohase iga-aastase järelevalvetasu kogusumma katab kulud, mida komisjon kandis eelneval kalendriaastal käesoleva määruse kohaste järelevalveülesannete täitmisel seoses lõikes 1 osutatud pakkujatega, eelkõige kulud, mis on seotud inimressursside, sealhulgas ametnike, ELi vanusekontrollikava loomise, haldamise ja toimimisega vastavalt artiklile 29, järelevalve ja nõuete täitmise tagamisega vastavalt artiklile 34 ning eksperditeadmiste ja suutlikkuse arendamisega vastavalt artiklile 37.

4. Lõike 3 kohaste ülesannetega seotud iga-aastase järelevalvetasu kindlaksmääramisel ei tohi iga lõikes 1 osutatud pakkuja aastane järelevalvetasu ületada 0,03 % tema eelmise majandusaasta ülemaailmsest aastasest netotulust.

5. Käesoleva artikli kohaldamisel järgib komisjon määruse (EL) 2022/2065 artiklis 43 sätestatud norme ja põhimõtteid.

6. Komisjon sätestab artikli X kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktis üksikasjaliku metoodika ja korra seoses järgmisega:

   a) lõikes 3 osutatud hinnanguliste kulude kindlaksmääramine;

   b) lõikes 1 osutatud individuaalsete iga-aastaste järelevalvetasude kindlaksmääramine;

   c) lõikes 4 määratletud maksimaalse ülemmäära kindlaksmääramine; ning

   d) maksete tegemiseks vajalik üksikasjalik kord.

   Kõnealuste delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisel järgib komisjon käesoleva artikli lõikes 5 esitatud põhimõtteid.

Artikkel 37. Eksperditeadmiste ja suutlikkuse arendamine

Komisjon arendab koostöös artikli 34 kohaste pädevate asutustega liidu eksperditeadmisi ja suutlikkust alaealiste kaitse valdkonnas, sealhulgas asjakohasel juhul liikmesriikide töötajate lähetamise kaudu. Selline eksperditeadmiste ja suutlikkuse arendamine toimub eelkõige alaealiste kaitset mõjutavate intsidentide valdkonnas.

Artikkel 38. Intsidentidele reageerimise mehhanismid

1. Komisjon koordineerib koostöös artikli 33 kohaste pädevate asutustega alaealiste kaitset mõjutavate intsidentide hindamist liidus seoses kohaldamisalasse kuuluvate teenuste ja süsteemidega, ning saab selles tugineda nende asutuste eksperditeadmistele ja ressurssidele. Liikmesriigid teevad komisjoniga koostööd, et luua tõhusad teadmiste jagamise võrgustikud teiste asutuste ja asjaomaste kolmandate isikutega.

2. Komisjon sõlmib pädevate asutustega vabatahtliku halduskokkuleppe, milles sätestatakse menetlused kiire reageerimise hõlbustamiseks intsidendi korral, mis mõjutab alaealiste kaitset liidus või selle olulistes osades. Liikmesriigid kehtestavad riikide ametiasutustele valmisoleku miinimumtasemed, et tagada korrapärased sidekanalid asjaomaste riikide ametiasutuste ja kolmandate isikute vahel, ning kaardistavad intsidentidele reageerimise protokollid riiklikul tasandil ja vajaduse korral uuendavad neid. Intsidentidele reageerimise mehhanism täiendab määruse (EL) 2022/2065 kohaseid olemasolevaid kriisile reageerimise tööriistu ja annab teavet nende võimalikuks aktiveerimiseks.

VIII PEATÜKK. RAKENDUSAKTID JA DELEGEERITUD ÕIGUSAKTID

Artikkel 39. Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 2 lõikes 5, artikli 6 lõikes 6, artikli 7 lõikes 6, artikli 20 lõikes 7, artikli 25 lõikes 1, artikli 26 lõikes 3, artikli 30 lõikes 3 ja artikli 36 lõikes 6 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates [jõustumise kuupäev]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimine pikeneb automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle kohta vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad artikli 2 lõikes 5, artikli 6 lõikes 6, artikli 7 lõikes 6, artikli 20 lõikes 7, artikli 25 lõikes 1, artikli 26 lõikes 3, artikli 30 lõikes 3 ja artikli 36 lõikes 6 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 2 lõike 5, artikli 6 lõike 6, artikli 7 lõike 6, artikli 20 lõike 7, artikli 25 lõike 1, artikli 26 lõike 3, artikli 30 lõike 3 ja artikli 36 lõike 6 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kolme kuu võrra.

Artikkel 40. Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee (edaspidi „laste turvalisuse komitee“). Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

3. Kui komitee arvamus saadakse kirjaliku menetlusega, lõpetatakse nimetatud menetlus ilma tulemust saavutamata, kui arvamuse esitamiseks ettenähtud tähtaja jooksul komitee eesistuja nii otsustab või komitee liikmete lihtenamus seda taotleb.

IX PEATÜKK. LÕPPSÄTTED

Artikkel 41. Direktiivi (EL) 2020/1828 muutmine

Direktiivi (EL) 2020/1828 I lisasse lisatakse järgmine punkt: [õigusakti lõplik pealkiri].

Artikkel 42. Läbivaatamine

1. Komisjon vaatab läbi käesoleva määruse kohaldamise ja annab sellest Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru [31. augustiks 2030]. Võttes arvesse käesoleva määruse kohaldamisel saadud kogemusi ning tehnoloogia, turu ja õiguslikku arengut, hindab komisjon eelkõige järgmist:

   a) käesoleva määruse panus siseturu süvendamisse ja tõhusasse toimimisse ning alaealiste kõrgetasemelise kaitse tagamisse internetis Euroopa Liidus;

   b) artiklite 6 ja 7 kohaldamise tõhusus;

   c) II ja III peatüki sätete isikuline kohaldamisala;

   d) määruse mõju väljendus- ja teabevabaduse õiguse austamisele.

2. Lõikes 1 osutatud aruandele lisatakse asjakohasel juhul ettepanek käesoleva määruse muutmiseks.

3. Lisaks esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga nelja aasta järel pärast lõikes 1 osutatud aruande esitamist aruande selle kohta, kuidas on edenenud käesoleva määruse eesmärkide saavutamine.

Artikkel 43. Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates [jõustumise päev pluss kuus kuud].

Artiklit 5 kohaldatakse aga alates [jõustumise päev] ning artikleid 33 ja 35 kohaldatakse alates [jõustumise päev pluss 12 kuud].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*

FINANTS- JA DIGISELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK 4
1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus 4
1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad 4
1.3. Eesmärgid 4
1.3.1. Üldeesmärgid 4
1.3.2. Erieesmärgid 4
1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju 5
1.3.4. Tulemusnäitajad 5
1.4. Ettepanek/algatus käsitleb 7
1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused 7
1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava 7
1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud. .. 8
1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid 8
1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega 8
1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang 9
1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus 10
1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id) 10
2. HALDUSMEETMED 12
2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid 12
2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id) 12
2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus 12
2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta 14
2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal) 14
2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed 14
3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU 15
3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub 15

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele 16
3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade 16
3.2.1,1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud 16
3.2.1,2. Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud 16
3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (ei täideta detsentraliseeritud asutuste puhul) 18
3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade 20
3.2.3,1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud 20
3.2.3,2. Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud 20
3.2.3,3. Assigneeringud kokku 20
3.2.4. Hinnanguline personalivajadus 21
3.2.4,1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest 21
3.2.4,2. Rahastatakse sihtotstarbelisest välistulust 22
3.2.4,3. Personalivajadus kokku 22
3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade 26
3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga 26
3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus 26
3.3. Hinnanguline mõju tuludele 27
4. DIGIMÕÕDE 27
4.1. Diginõuded 28
4.2. Andmed 29
4.3. Digilahendused 29
4.4. Koostalitlusvõime hindamine 29
4.5. Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed 30

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Laste internetiturvalisuse ja -õiguste määrus (CARE)

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Poliitikavaldkond: Alaealiste kaitsmine internetis järgmistes valdkondades: sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia, rahvatervis, siseturg, tööstus, ettevõtlus ja VKEd.

Mõju eelarvele on seotud komisjonile usaldatud uute järelevalveülesannetega, mis on seotud komisjoni pädevusse kuuluvate internetipõhiste sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste, tarkvararakenduste poodide ning tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotitega. Mõningane piiratud mõju tuleneb ka videomänge käsitlevatest uutest kohustustest, kuigi otsene järelevalve on liikmesriikide ametiasutuste ülesanne.

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Käesolev määruse ettepanek on jätkuks laste internetiturvalisuse töörühma kaasjuhtide aruande järeldustele, milles on esitatud selge kava, kuidas lapsi Euroopas internetikeskkonnas paremini kaitsta.

Aruande kohaselt veedavad lapsed internetis üha rohkem aega ja puutuvad seda tehes kokku paljude erinevate riskidega, nagu kokkupuude eakohatu sisuga, küberkiusamine, internetis veedetud liigne aeg ja soovimatud kokkupuuted võõrastega. Nendel ohtudel on tõsised tagajärjed laste vaimsele tervisele ja heaolule, kusjuures noored ja lapsed on eriti haavatav rühm.

ELi turg ähvardab muutuda üha killustatumaks, kuna liikmesriigid kavandavad või võtavad vastu uusi meetmeid, et piirata juurdepääsu teatavatele internetiplatvormidele, mida peetakse teatavast vanusest nooremate laste jaoks riskantseks, ning mille kohaldamisala, vanusepiirang ja kavandatavad piirangud on erinevad, tekitades seeläbi õiguskindlusetust, ettevõtjatele suuri nõuete täitmisega seotud kulusid ja muudab alaealiste kaitse ebaühtlaseks riigipiire ületavas digikeskkonnas.

Selleks et tagada alaealistele turvaline ja eakohane digikeskkond, nagu on märgitud ka töörühma kaasjuhtide aruandes, on vanusetuvastus alaealiste tõhusaks kaitsmiseks internetis äärmiselt oluline. Vanusetuvastus on aluseks nii laste vanusepiirangutele kui ka ohutusmeetmetele. Kehtiv vanusetuvastust käsitlev õigusraamistik ei ole siiski piisavalt sõnaselge ja selle rakendamine on ebaühtlane.

Seda arvesse võttes on kavandatava määruse eesmärk tagada **tugev ja sidus raamistik alaealiste kaitseks internetis**, võttes lähtepunktiks lapse ja tema võimestamise ning põhiõigused.

1.3.2. Erieesmärgid

Võttes arvesse üldeesmärki kaitsta alaealisi internetis, on ettepanekul järgmised erieesmärgid:

Lükata edasi alaealiste juurdepääs teenustele, millel on erifunktsioonid ja mis kujutavad endast sotsiaalvõrgustiku teenuseid või videojagamisplatvorme. Mitte

lubada selliste teenuste puhul alla 15aastastel alaealistel kontot luua. Selliste teenuste pakkujad võivad lubada hooldajatel luua üle 13aastastele alaealistele teenusele juurdepääsuks piiratud funktsioonidega kontod. Kui sellised teenusepakkujad suudavad tõendada, et tegemist on lapsesõbraliku teenusega, võivad nad anda hooldaja järelevalve all loodud konto kaudu juurdepääsu ka alla 13aastastele alaealistele.

Tugevdada alaealiste kaitset lõimitud ohutuse nõuete kaudu, selgitades digiteenuste ja teatavate süsteemide kohustusi, et nende teenuste ja süsteemide kavandamisel ja toimimisel võetaks arvesse lastele avalduvaid riske.

Tagada usaldusväärsed ja põhiõigustele vastavad vanusetuvastusmehhanismid, kehtestades selged nõuded ja kriteeriumid vanusetuvastussüsteemide kasutamiseks, et toetada nii juurdepääsu viivitamist kui ka lõimitud ohutuse meetmete rakendamist.

Tagada tõhus jõustamine kogu ELis, luues tugeva ja sidusa õigus- ja jõustamisraamistiku, mis võimaldab õigeaegset ja tõhusat rakendamist, tagades alaealiste kiire ja tõhusa kaitse praktikas.

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Ettepanek peaks aitama kaasa laste jaoks turvalisema internetikeskkonna loomisele ning parandama samal ajal ka siseturu toimimist. Lastekaitsega seotud kohustuste täpsustamine ja edasine ühtlustamine kogu liidus peaks vähendama regulatiivset killustatust ja looma prognoositavama raamistiku piiriüleseks teenuste ja süsteemide pakkumiseks, pidades eelkõige silmas kõnealuse määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenusepakkujate piiriülest olemust.

Lühikeses perspektiivis võib ettepanek suurendada mõjutatud teenuste ja süsteemide pakkujate jaoks nõuete täitmisega seotud sisekulusid, nõuda toodete ümberkujundamist ja täiendavate ohutusmeetmete rakendamist, nagu vanusetuvastus või hooldaja kontrollivahendid, ning tekitada teatavate teenusepakkujate jaoks teatavaid turule sisenemise tõkkeid. Aja jooksul peaksid selgemad õiguslikud kohustused siiski vähendama kulusid, toetama võrdsemaid konkurentsitingimusi ning hõlbustama avaliku sektori asutuste tehtavat järelevalvet ja nõuete täitmise tagamist, kusjuures üldine mõju peaks olema avaliku sektori asutuste jaoks neutraalne või veidi positiivne.

Samuti peaks ettepanek soodustama innovatsiooni lastele ohutu disaini ning eakohaste digiteenuste ja -süsteemide, sealhulgas eraelu puutumatust kaitsvate vanusetuvastuslahenduste valdkonnas. Kuigi vanuse kontrollimise või alternatiivse vanusetuvastuse kulud suurenevad, võib koostoime liidu laiema digitaristuga, eelkõige ELi digiidentiteedikukru ja ELi vanusekontrolli plaaniga, vähendada aja jooksul rakenduskulusid.

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Kindlaks on määratud järgmised põhinäitajad:

Suure riskiga digiteenustele ja -süsteemidele juurdepääsu piiramine: Mitmed uuringud näitavad, et ELis kasutavad miljonid alla 13aastased alaealised

sotsiaalmeediat ja neil on oma kontod (1). Näiteks kuues riigis teatas 34 % 9–11aastastest, et neil on sotsiaalmeedia profiil (2). Seda arvesse võttes oleks eesmärk tagada, et märkimisväärne osa teenustest kohaldaks uutele nõuetele vastavaid tõhusaid juurdepääsupiiranguid. Hiljutised kogemused Austraalias näitavad, et selline ühiskondlik muutus võtab aega ja nõuab mitte ainult teenusepakkujate poolset tõhusat nõuete täitmist, vaid ka muutust alaealiste, vanemate ja ühiskonna kui terviku seas. Seetõttu on edu saavutamiseks vaja tõhusat jõustamist, ühiskonnas teadlikkuse suurendamist, ühiskonna laialdast kaasamist, pidevat järelevalvet ning teadvustamist, et käitumisharjumuste muutmine võtab aega.

Lõimitud ohutuse nõuete rakendamine: Praegune internetikeskkond ei ole loodud lapsi silmas pidades ega arvesta nende arenevate võimetega. Lapsed seisavad internetis silmitsi paljude riskidega, millel võib olla tõsine mõju nende heaolule, arengule ning füüsilisele ja vaimsele tervisele. Need riskid on pidevas muutumises ja kuna lapsed võtavad uusi tehnoloogiaid kiiresti kasutusele, on nad ka nende riskide suhtes kõige haavatavamad. Seda arvesse võttes oleks eesmärk tagada, et internetikeskkond muutuks lõimitud ohutuse meetmete rakendamise kaudu alaealiste jaoks turvalisemaks. Edu saavutamiseks tuleb alaealiste turvalisus toodetesse ja teenustesse lõimida juba algusest peale ning tagada see kogu toote või teenuse elutsükli vältel, sellega kaasneb reguleeritud teenustes ja süsteemides põhimõtteline muutus, mille keskmes on alaealiste kaitse. Sellega peaks kaasnema tõhus jõustamine ja järelevalve.

Põhiõigustega kooskõlas olevate vanusetuvastussüsteemide olemasolu. Internetiplatvormidel kehtivaid vanusenõudeid ei ole tavaliselt välja töötatud laste vajadusi arvestades ja nende täitmise kontrollimine on puudulik. Enamik digiteenuste pakkujaid on kehtestanud oma teenusele juurdepääsuks või selle kasutamiseks vanuse alampiiri (3). Nagu OECD on märkinud, tulenevad platvormide valitud vanuspiirangud pigem eraelu puutumatuse ja lepinguõigusega seotud kaalutlustest kui ohutuse või arengulise sobivuse hindamisest (4). Lisaks rõhutab OECD, et „väga vähesed [teenused, mis kehtestavad oma teenusetingimustes vanuse alampiiri] rakendavad vanusetuvastust süstemaatiliselt“ ning et 50 uuritud internetipõhisest teenusest ainult kaks nõuavad konto loomiseks süstemaatiliselt vanuse tuvastamist (5). Ainus vanusekontroll enne konto loomist on tavaliselt kontolooja endapoolne kinnitus. On üldteada, et endapoolne kinnitus üksi ei ole tõhus vanuse kindlakstegemise meede, sest paljud kasutajad ei avalda oma tegelikku vanust (6, 7, 8). Mitmed uuringud näitavad, et alaealised märgivad internetis pidevalt vale vanuse (9). Praktikas on alaealistel kasutajatel seega lihtne juurde pääseda paljudele vanusepiiranguga internetipõhistele teenustele. Sellega seoses on eesmärk võtta laialdaselt kasutusele põhiõigusi järgiv vanusetuvastus. Seda on võimalik saavutada meetmete ja määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenuste tegeliku vastavusse viimise kaudu koos tõhusa järelevalve ja täitmise tagamisega ning pideva seire ja hindamisega, eelkõige seoses mõjuga põhiõigustele.

Tõhusa jõustamise parandamine. Määruse (EL) 2022/2065 jõustamine toimub täiskiirusel, sealhulgas alaealiste kaitse valdkonnas. Lõpliku mittetäitmist käsitleva otsuse vastuvõtmine võtab siiski veel aega. Seda arvesse võttes on nõuete mittetäitmise kahtluse korral eesmärk see olukord kiiresti lahendada, et tagada alaealiste kiire ja tõhus kaitse internetikeskkonnas.

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

X uut meedet

☐ uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest[10]

X olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Alaealiste kaitsmine internetis nõuab nii viivitamatuid meetmeid kiireloomuliste riskidega tegelemiseks kui ka struktuurimeetmeid, et luua aja jooksul turvalisem digikeskkond.

Lühiajalises perspektiivis tuleks esmatähtsaks pidada normide tõhusat rakendamist ja jõustamist, et tagada alaealiste tõhus kaitse internetis, selle realiseerimiseks on vaja märkimisväärseid vahendeid. Seda tuleks kombineerida liikmesriikide sihipäraste toetusmeetmete ja alaealistele, hooldajatele ja haridustöötajatele suunatud teadlikkuse suurendamise kampaaniatega.

Pikas perspektiivis ei ole eesmärk mitte ainult riskidele reageerimine, vaid ka internetikeskkonna ümberkujundamine nii, et alaealiste kaitse oleks pigem lõimitud kui parandusmeede. See nõuab püsivaid investeeringuid eraelu puutumatust kaitsvatesse vanusetuvastuslahendustesse, liikmesriikide tugevat digikirjaoskust ja lapsesõbralike teenuste üldist arendamist.

Kuus kuud pärast määruse kohaldamise algust peavad teenusepakkujad täitma sotsiaalmeedia kasutamise vanuse alampiiri käsitlevat nõuet ning tegema kindlaks, kas kontod kuuluvad miinimumvanusest nooremate teenusekasutajatele, ja võtma meetmeid nende blokeerimiseks. Selleks et tagada olemasolevate kontode vastavus vanuse alampiiriga seotud kohustustele, esitavad väga suurte digiplatvormide pakkujad enne kuuekuulise ajavahemiku lõppu pädevale asutusele üksikasjaliku rakenduskava, mis kinnitab nõutavat suurt kindlust.

Sellest kuupäevast alates peavad platvormid täitma ka lõimitud ohutusega seotud kohustusi ja vajaduse korral kontrollima vanust. Samal ajal peab komisjon kuus kuud pärast kohaldamise algust olema valmis jõustama uusi norme väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootorite suhtes, ning riiklikud digiteenuste koordinaatorid väiksemate platvormide ja videomängude suhtes. Tehisarukaaslaste ja vestlusrobotite uute nõuete täitmise tagamine toimub tehisintellektimääruse kehtiva järelevalve- ja täiteraamistiku alusel, kus komisjon vastutab üldotstarbelistel tehisintellektimudelitel põhinevate või väga suurtesse digiplatvormidesse ja väga suurtesse internetipõhistesse otsingumootoritesse integreeritud tehisarukaaslaste ja vestlusrobotite eest.

Kaksteist kuud pärast kohaldamise algust peavad kohaldamisalasse kuuluvate teenuste ja süsteemide pakkujad võimaldama lapsevanemakontosid, järgima tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite norme, rakendama mitmesuguseid kõrvalmeetmeid ning järgima vanusepiirangute käitumisjuhendit, kui see on nende

[10] Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

suhtes kohaldatav. Sellest kuupäevast alates, st 12 kuud pärast määruse kohaldamise algust, peab komisjon olema valmis kohaldama uut kiirendatud jõustamiskorda (30 päeva esialgsete järelduste tegemiseks, 90 päeva lõpliku otsuse tegemiseks).

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi meetmed on põhjendatud digiteenuste ja tehisintellektisüsteemide piiriülese olemusega, killustatud riiklike lähenemisviisidega alaealiste juurdepääsu piiramisele ja vajadusega tagada alaealiste kaitse ühtlane tase kogu liidus. ELi tasandi meetmed võivad vähendada regulatiivseid erinevusi, suurendada õiguskindlust ning vähendada teenusepakkujate ja kasutajate jaoks nõuete täitmisega seotud kulusid, parandada täitmise tagamist ning tagada alaealiste tõhusa kaitse kogu ELis.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Määruse (EL) 2022/2065 põhjal on tehtud järgmised järeldused:

Piisavad ja stabiilsed vahendid on üliolulised. Määruse (EL) 2022/2065 kohaldamisel saadud kogemused näitavad, et normide tõhusaks jõustamiseks maailma suurimate ettevõtete suhtes on vaja kõrge kvalifikatsiooniga personali, tehnilist suutlikkust ja piisaval hulgal töötajaid. See on eriti oluline suurte piiriüleste digiteenuste järelevalvel ja jõustamisel ning väga vaidlusterohkes keskkonnas.

Vahendid peaksid olema alalised. Jõustamine digikeskkonnas peaks tuginema stabiilsetele vahenditele, et tagada pikaajaline usaldusväärsus ja prognoositavus. Digiteenustega seotud riskid arenevad kiiresti ja platvormid muudavad kiiresti oma süsteeme, samal ajal kui järelevalve peab olema pidev ja hoiduma pöördukse efekti ohu tekkest. Ainult alaliste vahendite abil saab järelevalve olla aja jooksul mõjus ja usaldusväärne.

Kiire jõustamine on internetikeskkonnas väga oluline, eriti alaealiste puhul. Digiteenuste puhul võib kahju kiiresti suureneda ja viivitused võivad märkimisväärselt vähendada sekkumise tõhusust. Seetõttu peab täitmise tagamise raamistik võimaldama võtta õigeaegseid meetmeid, sealhulgas suutma tõsiste riskide tekkimise korral kiiresti reageerida.

Usaldusväärne jõustamine tõhustab nõuete täitmist. Kui ametiasutustel on suutlikkus ja vahendid otsustavaks tegutsemiseks, loob see teenusepakkujatele stiimuli tõsiselt panustada ja nõudeid ennetavamalt täita. Tõhus järelevalve tähendab seega normide praktilise mõju tagamist.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Algatus on kooskõlas kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.

Algatus põhineb järelevalvetasul, mida maksavad kõik internetipõhiste sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste ja tarkvararakenduste poodide pakkujad, kelle puhul komisjonil on pädevus teha järelevalvet nende nõuetele vastavuse üle ja kes on määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 kohaselt määratud väga suureks digiplatvormiks, ning tehisarukaaslased ja üldised vestlusrobotid, kes kvalifitseeruvad väga suureks digiplatvormiks. Aastane järelevalvetasu arvutatakse määruse (EL) 2022/2065 artikli 43 alusel, kuid seda ei suurendata konkreetse väga

suure digiplatvormi või väga suure otsingumootori pakkuja puhul rohkem kui 0,03 % võrra tema eelmise majandusaasta ülemaailmsest netotulust.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Eelistatud rahastamisvõimalus on digiteenuste määruse kohase järelevalvetasu täiendamine. Selleks nõutakse internetipõhiste sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste ja tarkvararakenduste poodide pakkujatelt, kes kuuluvad Euroopa Komisjoni järelevalve alla ja kes on määruse (EL) 2022/2065 kohaselt määratletud väga suurte digiplatvormidena, ning tehisarukaaslastelt ja üldistelt vestlusrobotitelt, kes kvalifitseeruvad väga suureks digiplatvormiks, määruse (EL) 2022/2065 artikli 43 kohaselt iga-aastase järelevalvetasu pealt lisatasu.

Käesoleva algatuse kohaste eeskirjade jõustamisel tugineb komisjon osaliselt ümberpaigutamisele. Märkimisväärsel hulgal uute järelevalveülesannete täitmine ilma olemasolevat jõustamistööd ohtu seadmata välistab siiski täieliku tuginemise ümberpaigutamisele. Vt ka lisa punkt 4.1.

Kui jõustamine põhineb järelevalvetasudel, tuleks märkida, et vältimatult tekib lõhe kohese personalivajaduse ja järelevalvetasust tuleneva rahalise toetuse vahel, mida saab kasutada alles pärast määruse jõustumist ja tasu maksmist. See puudujääk kujutab endast kriitilist ohtu ettepaneku nõuetekohasele rakendamisele, kuna vajalikud vahendid ei oleks vajaduse korral, st alates jõustumise hetkest, kättesaadavad. Alaealiste kaitset internetis käsitlevate normide tõhusa järelevalve ja täitmisega seotud poliitilised ja üldsuse ootused on kõrged ning komisjon peab veenvalt näitama, et ta suudab kahjuliku käitumisega toime tulla. Seetõttu on äärmiselt oluline minimeerida ohtu, mis tuleneb lõhest esialgse personalivajaduse ja algsest tasust tuleneva rahalise toetuse vahel, ning tagada, et komisjonil on piisavad vahendid ettepaneku jõustamiseks alates selle jõustumise esimesest päevast.

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus

☐ **Piiratud kestusega**

– ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA

– ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

X Piiramatu kestusega

– Rakendamise käivitumisperiood hõlmab piiramatut ajavahemikku alates aastast 2028,

– millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id)[11]

X Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

– **X** tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

– ☐ rakendusametite kaudu

☐ **Eelarve jagatud täitmine** koostöös liikmesriikidega

☐ **Eelarve kaudne täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

– ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;

– ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);

– ☐ Euroopa Investeerimispangale ja Euroopa Investeerimisfondile;

– ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;

– ☐ avalik-õiguslikele asutustele;

– ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;

– ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;

– ☐ asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis;

– ☐ liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kuivõrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

Märkused

[11] Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BUDGpedia veebisaidil: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx]

Puuduvad.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Ettepanekut hinnatakse põhjalikult, eelkõige edasilükatud juurdepääsu tulemuslikkuse, edasilükatud juurdepääsu isikulise kohaldamisala ja selle proportsionaalsuse ning ohutuslõime nõuete seisukohast. Hindamisel võetakse arvesse ettepaneku rakendamisel saadud kogemusi ning tehnoloogia ja turu arengut ning õiguslikke muutusi. Komisjon teostab käesoleva määruse kohaldamise üle järelevalvet ja esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 31. augustiks 2030 aruande.

Asjakohastel juhtudel lisatakse aruandele ettepanek määruse muutmiseks. Pärast sellist esialgset läbivaatamist esitab komisjon iga nelja aasta järel Euroopa Parlamendile ja nõukogule täiendava aruande määruse eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta.

See täiendab digiteenuste määruse kohast pidevat järelevalvet.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Määrusega luuakse laste jaoks turvalisem internetikeskkond ning parandatakse samal ajal ka siseturu toimimist. Selles sätestatakse selged normid, et piirata alaealiste juurdepääsu neile suurimat ohtu kujutavatele digiteenustele ja -süsteemidele, tugevdada alaealiste kaitset lõimitud ohutuse nõuete kaudu, kehtestada selged nõuded ja kriteeriumid vanusetuvastussüsteemide kasutamiseks, et toetada nii juurdepääsu edasilükkamist kui ka lõimitud ohutuse meetmete rakendamist, ning kehtestada tõhus täitmise tagamine kogu ELis, luues tugeva ja sidusa õigus- ja jõustamisraamistiku.

Selleks et komisjon saaks täita talle määratud uusi ülesandeid, tuleb komisjoni talitustele eraldada piisavad vahendid. See on eriti oluline seetõttu, et komisjon peab oma ülesannete täitmisel tegema järelevalvet majanduslikult maailma tugevaimate ja tehnoloogiliselt kõige arenenumate ettevõtete üle väga vaidlusterohkes keskkonnas. Nende ettevõtete järelevalveks on vaja kõrgelt kvalifitseeritud ja spetsialiseerunud töötajaid. Komisjon seisab alarahastatud täitmise tagamise korral silmitsi märkimisväärse poliitilise ohuga, eelkõige seetõttu, et kõnealuses õigusaktis käsitletakse alaealiste kui ühiskonna kõige haavatavamate liikmete kaitset. Üha enam nõutakse kiireid meetmeid Euroopa laste kaitsmiseks internetis ning selleks, et tagada järgmise põlvkonna tõhus kaitse, on vaja piisavalt töötajaid, eelkõige selleks, et komisjon saaks viia ellu uue õigusaktiga nõutava kiire täitmise, et lapsi piisavalt ja kiiresti kaitsta.

Määruse rakendamiseks ja täitmise tagamiseks on hinnanguliselt vaja kokku 85 täistööajale taandatud töötajat. Kavandatud töötajate arv on proportsionaalne uute kohustuste mahu ja keerukusega ning kajastab kõige kulutõhusamat varianti, vältides dubleerimist liikmesriigi tasandil.

Nende vahendite kättesaadavuse tagamiseks paigutab komisjon ümber 45 täistööajale taandatud töötajat. Selleks et täiendada ressursivajadusi ja täita käesolevast õigusaktist tulenevaid olulisi uusi järelevalveülesandeid, vajab komisjon 40 uut täistööajale taandatud töötajat.

Käesoleva õigusakti alusel õigusnormide üle tehtava järelevalve rahastamisel tugineb komisjon digiteenuste määruse kohasele kehtiva järelevalvetasu täiendamisele, mida peavad maksma uue õigusakti kohaldamisalasse kuuluvad teenusepakkujad, kes on digiteenuste määruse alusel määratletud kui väga suured digiplatvormid.

Nagu digiteenuste määrus, vastab ka käesolev seadusandlik ettepanek kolmele kumulatiivsele nõudele, mis on vajalikud tasu kehtestamiseks:

– Pakutakse teenust: Teenus on seotud tegevuse järelevalvega, st määruse täitmise järelevalvega. Järelevalvega kaasneb mõjutatud üksuste jaoks käegakatsutavaid eeliseid nõuete täitmisega seoses. Näiteks, kui teenusepakkujad suudavad tõendada, et tegemist on lapsesõbraliku teenusega, võivad nad anda hooldaja järelevalve all loodud konto kaudu juurdepääsu ka alla 13aastastele alaealistele. Teenuse pakkumisega seotud kulud hõlmavad IT-vahendite kulusid, personalikulusid ja muid halduskulusid.

– Teenust saavad isiklikult kasutada tasu maksnud kasutajad: Teenus toob otsest kasu üksustele, kellelt nõutakse tasu maksmist. Ettepanekuga ette nähtud järelevalveteenuste abil saavad teenusepakkujad usaldusväärselt tõendada, et nad pakuvad alaealistele turvalist teenust. Digiteenuste määruse alusel makstavat järelevalvetasu täiendavat osa tasuvad üksnes need üksused, mis kuuluvad uue õigusakti kohaldamisalasse ja alluvad digiteenuste määruse kohaselt väga suurteks digiplatvormideks või väga suurteks internetipõhisteks otsingumootoriteks määratlemise tõttu komisjoni vahetule järelevalvele.

– Proportsionaalne tasumäär: Digiteenuste määruse kohase väljakujunenud tava kohaselt kehtestatakse tasu (ja selle suurendamine) igal aastal ja selle mahtu kohandatakse vastavalt konkreetsele järelevalve alla kuuluvale üksusele, kasutades valemit, milles võetakse arvesse teenuse kasutajate arvu ning mille ülempiir võib olla ja on teenusepakkuja eelmise majandusaasta ülemaailmne kasum. Väga suure digiplatvormi või väga suure internetipõhise otsingumootori pakkujalt kõnealuse uue õigusakti raames võetava järelevalvetasu täiendava osa maksimumsumma ülempiir on 0,03 % tema eelneva majandusaasta ülemaailmsest aastasest netotulust.

Nagu digiteenuste määruse puhul, on ka selle õigusakti puhul tegemist juhtumiga, kus on võimalik tagada nii tulu kui ka tasu eest täidetavate ülesannete püsivus. Digiteenuste määruse kohast järelevalvetasu on kogutud alates 2024. aastast. Seni on see olnud 40–60 miljonit eurot aastas, kusjuures väikesed erinevused on seletatavad muutustega järgmise aasta eeldatavates järelevalvekuludes. Väga suurte digiplatvormide kasutajate hulk (> 45 miljonit aktiivset kasutajat kuus) on jätkuvalt kasvanud, mitte kahanenud, kuna rohkem teenuseid ületab kasutajate arvu künnist. Uue tasu aluseks olevat tulubaasi võib seega pidada stabiilseks, kuna teenused, millel on rohkem kui 45 miljonit aktiivset kasutajat kuus, tõenäoliselt ei kaota kiiresti kasutajaid ega arvata komisjoni järelevalve alt välja.

Digiteenuste määruse lõivu püsiv olemus koos komisjoni järelevalveülesannete püsivuse ja olulisusega seoses digiplatvormide ohutuse ja usaldusväärsusega, sealhulgas eesmärgiga kaitsta lapsi internetis, muudab digiteenuste määruse ja

praeguse õigusakti sobivaks näiteks valdkonnale, kus põhitasust võiks rahastada ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohti.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Määrusega kavandatud meetmed hõlmavad komisjoni ja liikmesriikide ametiasutusi, kes teostavad järelevalvet. Komisjon peab tagama, et selliste meetmete võtmiseks on piisavalt töötajaid ning et ta on valmis ette valmistama delegeeritud õigusakte ja rakendusakte, juhenddokumente, moodustama komiteemenetluse sekretariaadi ning tagama järelevalve kehtestatud peamiste tulemusnäitajate ja vahe-eesmärkide alusel. See võimaldaks kiiresti kindlaks teha võimalikud probleemid ja riskid tegevuste elluviimisel.

Lisaks nähakse määruses järelevalvelõivust saadavate tulude puhul komisjonile ette korrapärane aruandluskohustus seoses kantud kulude ja kogutud tuludega.

Tuleks siiski märkida, et vältimatult tekib lõhe kohese personalivajaduse ja järelevalvelõivust tuleneva rahalise toetuse vahel, mis muutub kättesaadavaks alles pärast määruse jõustumist ja lõivu maksmist.

See puudujääk kujutab endast kriitilist ohtu käesoleva määruse nõuetekohasele rakendamisele, kuna vajalikud vahendid ei oleks vajaduse korral, st alates jõustumise hetkest, kättesaadavad. Poliitilised ja üldsuse ootused käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks vajaliku tõhusa järelevalve ja täitmise tagamise suhtes on kõrged ning komisjon peab veenvalt tõendama, et ta suudab vajaduse korral käitumist ohjeldada ja muutusi ellu viia.

Seetõttu on äärmiselt oluline minimeerida ohtu, mis tuleneb lõhest esialgse personalivajaduse ja algsest tasust tuleneva rahalise toetuse vahel, ning tagada, et komisjonil on piisavad vahendid uue algatuse jõustamiseks alates selle jõustumise esimesest päevast. Selles kontekstis on peamiseks riskide maandamise strateegiaks olemasoleva personali ümbersuunamine selle uue algatuse raames teatavate järelevalvetegevuste täitmisele.

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)

Selle algatuse kontrollikulusid on hinnatud komisjoni tasandil. Selle teabe allikaks on komisjoni sisemine juhtimis- ja kontrollisüsteem. Hinnangulised kulud arvestati käesoleva algatuse raames kavandatud tegevuste jaoks ette nähtud töötajate ja ressursside alusel. Selliste kontrollide eeldatavad kogukulud võivad olla suhteliselt suured, sest kavandatud tegevused on keerukad ja täitmise riskide vähendamiseks on vaja sihtotstarbelisi vahendeid. Kontrolli intensiivsust kohandatakse vastavalt kulude laadile, ettenähtud toetusesaajate või töövõtjate liigile, asjaomaste rahaliste vahendite summale ja riskitasemele.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Komisjoni suhtes kohaldatavad olemasolevad pettuste ennetamise meetmed hõlmavad käesoleva määruse täitmiseks vajalikke lisaassigneeringuid. Lisaks nähakse käesoleva määrusega ette korrapärane aruandlus järelevalvelõivust tekkinud kulude ja kogutud tulude kohta ning mehhanismid lõivude taseme kohandamiseks vastavalt kantud kuludele.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata[12]	EFTA riigid[13]	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid[14]	Muud kolmanda riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
	02 20 03 05 Digiteenuste õigusakt – Väga suurte digiplatvormide üle järelevalve teostamine	Liigendatud	EI	EI	EI	JAH

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid	Muud kolmanda riigid	Muu sihtotstarbeline tulu

[12] Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

[13] EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

[14] Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.1,1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

3.2.1,2. Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	

DG CONNECT			Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
Tegevusassigneeringud										
Digiteenuste määruse lõiv	Kulukohustused	(1a)	7,700	5,700	5,700	5,700	5,700	5,700	5,700	**41,900**
	Maksed	(2a)	5,700	5,700	7,700	5,700	5,700	5,700	5,700	**41,900**
Eelarverida	Kulukohustused	(1b)								**0**
	Maksed	(2b)								**0**
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud[15]										
Eelarverida		(3)								**0**
DG CONNECTi	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

[15] Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

assigneeringud KOKKU	Maksed		= 2a + 2b + 3	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**			

			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	7,700	5,700	5,700	5,700	5,700	5,700	5,700	**41,900**
	Maksed	(5)	5,700	5,700	7,700	5,700	5,700	5,700	5,700	**41,900**
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI <….> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	7,700	5,700	5,700	5,700	5,700	5,700	5,700	**41,900**
	Maksed	= 5 + 6	5,700	5,700	7,700	5,700	5,700	5,700	5,700	**41,900**

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	4	„Halduskulud“[16]

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

DG CONNECT		Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
• Personalikulud		2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	**14,140**
• Muud halduskulud		0	0	0	0	0	0	0	**0**
DG CONNECT KOKKU	Assigneeringud	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	**14,140**

16 Vajalike assigneeringute kindlaksmääramiseks tuleks kasutada aastaseid keskmisi kulunäitajaid, mis on kättesaadavad BUDGpedia veebilehel.

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 4 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**14,140**

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
RUBRIIKIDE 1–4 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	**9,720**	**7,720**	**7,720**	**7,720**	**7,720**	**7,720**	**7,720**	**56,040**
RUBRIIGI <….> assigneeringud KOKKU	Maksed	**7,720**	**7,720**	**9,720**	**7,720**	**7,720**	**7,720**	**7,720**	**56,040**

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (ei täideta detsentraliseeritud asutuste puhul)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid ⇩			Aasta **2028**		Aasta **2029**		Aasta **2030**		Aasta **2031**		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						**KOKKU**	
	VÄLJUNDID																	
	Väljundi liik[17]	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 1[18]…																		

17 Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

18 Vastavalt punktile 1.3.2 „Erieesmärgid“.

- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KOKKU																		

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist

– ✠ Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3,1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**2028–2034 KOKKU**
RUBRIIK 4								
Personalikulud	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	**14,140**
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
RUBRIIK 4 kokku	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**14,140**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Personalikulud	0,525	0,525	0,525	0,525	0,525	0,525	0,525	**3,675**
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	**0,525**	**0,525**	**0,525**	**0,525**	**0,525**	**0,525**	**0,525**	**3,675**
KOKKU	**2,545**	**2,545**	**2,545**	**2,545**	**2,545**	**2,545**	**2,545**	**17,815**

3.2.3,2. Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud

SIHTOTSTARBELINE VÄLISTULU	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**2028–2034 KOKKU**
RUBRIIK 4								
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
RUBRIIK 4 kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Personalikulud	10,175	10,175	10,175	10,175	10,175	10,175	10,175	**71,228**
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	**10,175**	**10,175**	**10,175**	**10,175**	**10,175**	**10,175**	**10,175**	**71,228**
KOKKU	**10,175**	**10,175**	**10,175**	**10,175**	**10,175**	**10,175**	**10,175**	**71,228**

3.2.3,3. Assigneeringud kokku

HEAKSKIIDETUD EELARVE + SIHTOTSTARBELINE VÄLISTULU KOKKU	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**2028–2034 KOKKU**
RUBRIIK 4								
Personalikulud	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	**14,140**
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
RUBRIIK 4 kokku	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**2,020**	**14,140**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Personalikulud	10,700	10,700	10,700	10,700	10,700	10,700	10,700	**74,903**

Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	**10,700**	**10,700**	**10,700**	**10,700**	**10,700**	**10,700**	**10,700**	**77,903**
KOKKU	**12,720**	**12,720**	**12,720**	**12,720**	**12,720**	**12,720**	**12,720**	**89,043**

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse osaliselt assigneeringutest, mille asjaomane peadirektoraat on kõnealuse meetme haldamiseks juba andnud, ja/või peadirektoraadi sees ümberpaigutatud assigneeringutest, ning lisaks vahenditest, mis laekuvad digiteenuste määruse lõivust väliste sihtotstarbeliste tuludena, kasutades piiratud ulatuses halduseelarve vahendeid.

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4,1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina[19]

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	5	5	5	5	5	5	5
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
(kaudne teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0
(otsene teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)							
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	10	10	10	10	10	10	10
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida • peakorteris	0	0	0	0	0	0	0
[XX.01.YY.YY] • ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 4	0	0	0	0	0	0	0

[19] Palun täpsustage allpool esitatud tabelis, kui palju täistööaja ekvivalente on juba määratud meetme haldamiseks ja/või kui palju saab neid teie peadirektoraadis ümber paigutada ja millised on teie netovajadused.

Muud eelarveread (tehisintellektiamet) - Rubriigist 4 välja jäävad kulud	5	5	5	5	5	5	5
KOKKU	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**

3.2.4,2. Rahastatakse sihtotstarbelisest välistulust

SIHTOTSTARBELINE VÄLISTULU		Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)								
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)		0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)		0	0	0	0	0	0	0
(kaudne teadustegevus)		0	0	0	0	0	0	0
(otsene teadustegevus)		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (digiteenuste määruse lõiv)		15	15	15	15	15	15	15
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)								
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)		0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)		0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY]	• peakorteris	0	0	0	0	0	0	0
	• ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 4		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (digiteenuste määruse lõiv) - Rubriigist 4 välja jäävad kulud		50	50	50	50	50	50	50
KOKKU		**65**	**65**	**65**	**65**	**65**	**65**	**65**

3.2.4,3. Personalivajadus kokku

HEAKSKIIDETUD EELARVE + SIHTOTSTARBELINE VÄLISTULU KOKKU	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	5	5	5	5	5	5	5
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
(kaudne teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0
(otsene teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0

Muud eelarveread (digiteenuste määruse lõiv)		15	15	15	15	15	15	15
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)								
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)		10	10	10	10	10	10	10
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)		0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY]	• peakorteris	0	0	0	0	0	0	0
	• ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 4		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (Euroopa Konkurentsivõime Fondi digikomponent – haldustoetuse eelarverida ja digiteenuste määruse lõiv) – Rubriigist 4 välja jäävad kulud		55	55	55	55	55	55	55
KOKKU		**85**	**85**	**85**	**85**	**85**	**85**	**85**

Võimalik komisjonisisene ümberpaigutamine on nõuetekohaselt põhjendatud põhjustel ebapiisav. Ettepanek nõuab seetõttu sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraadis (DG CONNECT) täiendavaid inimressursse. Neid lisavahendeid rahastatakse peamiselt digiteenuste määruse lõivust sihtotstarbelise välistuluna, kasutades piiratud ulatuses halduseelarve vahendeid.

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

	Organisatsioonisiseselt ümberpaigutatud		**Erakorraline lisapersonal**		
	Rakendavate direktoraatide siseselt*	**Erandkorras komisjoni ümberpaigutamisreservist pärast üldjuhatuse suunist***	**Rahastatakse rubriigist 7*** või teadusuuringute eelarveridadelt**	**Rahastatakse BA ridadelt**	**Rahastatakse tasudest**
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad	5				15
Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud	35 (rahastatakse juba digiteenuste määruse	10			15

eksperdid ja renditööjõud)	lõivust) 5 (tehisintellektiamet)				
Kokku	45	10			30

Euroopa Komisjonile usaldatud uute järelevalveülesannete ulatus, tähtsus ja vajalik kiirus ületab seda, mida on võimalik katta olemasolevate inimressursside ja komisjonisiseste ümberpaigutustega.

Võrreldes digiteenuste määruse ja tehisintellektimääruse kohaste kehtivate täitmise tagamise raamistikega antakse selle õigusaktiga komisjonile mitu uut järelevalveülesannet, sealhulgas eelkõige alaealiste puhul sotsiaalvõrguteenustele ja videojagamisplatvormi teenustele juurdepääsu edasilükkamise jõustamine, aga ka sellised olulised elemendid nagu lõimitud ohutuse nõuete järelevalve, mida peavad rakendama internetipõhiste sotsiaalvõrguteenuste, videojagamisplatvormi teenuste ning tehisarukaaslaste ja üldiste vestlusrobotite pakkujad, kui need kuuluvad komisjoni järelevalve alla.

Nende uute normide jõustamine on erakordselt suure sotsiaalse tähtsusega, kuna nende eesmärk on kaitsta ühiskonna kõige haavatavamaid liikmeid: lapsi. Olemasolevad tõendid näitavad märkimisväärseid arengu- ja terviseriske, millega lapsed internetis kokku puutuvad. Nende riskide tõttu on vaja uusi õigusnorme ja nende täitmise tagamine on ühiskonna jaoks äärmiselt oluline ülesanne. Alaealiste kaitset internetis käsitlevate normide tõhusa järelevalve ja täitmisega seotud poliitilised ja üldsuse, sealhulgas liikmesriikide ootused on kõrged ning komisjon peab veenvalt näitama, et ta suudab kahjuliku käitumisega toime tulla.

Arvestades suurenenud riske, millega lapsed internetis kokku puutuvad, näeb käesolev õigusakt ette kiirendatud täitemenetluse, mille kohaselt peab komisjon tegema esialgsed järeldused 30 tööpäeva ja lõpliku otsuse 90 tööpäeva jooksul. Need jõustamistähtajad on pretsedenditud. Komisjon peab jõustama selle õigusakti uued õigusnormid mitte ainult kiirendatud korras, vaid ka maailma suurimate ja kõige suuremate vahenditega ettevõtete suhtes väga vaidlusterohkes keskkonnas.

Kokkuvõttes muudavad need tegurid võimatuks toetuda üksnes olemasolevatele inimressurssidele ja sisemistele ümberpaigutustele.

Taotletud lisatöötajad suurendaksid digiteenuste määruse alusel lubatud töötajate arvu 30 täistööajale taandatud töötaja võrra (15 alalist ja 15 ajutist töötajat), keda rahastatakse digiteenuste määruse lõivust (sihtotstarbeline välistulu). Lisaks paigutatakse komisjonis ümber 10 täistööajale taandatud ajutist töötajat, et suurendada tehisintellektiameti töötajate arvu.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	• Komisjoni järelevalve all olevate väga suurte digiplatvormide või tehisarukaaslaste ja juturobotite igapäevane seire, järelevalve ja järelevaatamine, mis hõlmab eelkõige järgmist: • Teenusepakkujate käitumise jälgimine, sealhulgas korrapärane ja pidev analüüs, sealhulgas meetmete tulemuslikkust käsitlevate aruannete läbivaatamine, digiteenuste määruse või uue õigusakti kaudu koostatud läbipaistvusdokumentide (nt läbipaistvusaruanded, riskihindamised, andmetele juurdepääsu taotlused jne) korrapärane läbivaatamine ning andmetele/algoritmidele juurdepääsu taotlused, analüüsi testimine ja toetamine • Pidev töö vanusetuvastuse valdkonnas, sealhulgas jätkuv töö ELi vanusekontrolli plaani ja ELi vanusekontrolli süsteemiga, alternatiivsete vanusekontrolli- ja vanusetuvastuslahenduste hindamine, töö tehniliste

	standarditega, koostöö liikmesriikidega identiteedi- ja tõendiarhitektuuri valdkonnas ning usaldusväärsete emitentide ja tuginevate isikute juhtimise arendamine. • ELi vanusekontrolli süsteemi rakendamine, sealhulgas ELi vanusekontrollilahenduste ja ELi vanusetõendite pakkujate kandidaatide vastavushindamine ning sellega seotud taristu haldamine. • Koordineerimine/koostöö digiteenuste koordinaatorite/turujärelevalveasutustega, digiteenuste või tehisintellekti nõukojaga ning turvalisema interneti keskustega • Ööpäevaringse kriisivalmiduse toimimine • Teadusuuringud ja prognoosimine, et pidada sammu kiiresti muutuvate arengutega ja olla teadlik muutuvast mõjust ühiskonnale, nt seoses alaealiste ja tervisega • Täitemenetlused ja õiguskaitsevahendite järelevalve: • Kiirendatud menetlused kiirmeetmete võtmiseks nõuete rikkumise korral, sealhulgas sellised uurimismeetmed nagu teabenõuded, vestlused, algoritmide analüüs, kontrollid, kohustuste analüüs, tegevuskavade hindamine • Koordineerimine digiteenuste koordinaatorite/turujärelevalveasutustega uurimisetappide osas, nt koostöö digiteenuste koordinaatorite/turujärelevalveasutustega uurimiste valdkonnas, digiteenuste koordinaatorite/turujärelevalveasutuste põhjendatud meetmete taotluste hindamine, konsulteerimine/teabe jagamine nõukojas • Üldise piiriülese koostöö ja jõustamise toetamine, sealhulgas: • Digiteenuste koordinaatorite/turujärelevalveasutuste vastutusalasse kuuluvate teenuste/süsteemidega seotud meetmete hindamine • Nõukoja toetamine, sealhulgas koosolekute päevakorra, töörühmade korralduse ja dokumentide kavandite ettevalmistamine • Muud regulatiivsed meetmed • Delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide ning juhenddokumentide (sealhulgas Euroopa Parlamendi raportis nõutud täiendavate õigusaktide/suuniste) vastuvõtmine; • Toimimisjuhendid ja standardimine • Kõrvalmeetmed • Liikmesriikide toetamine digikirjaoskuse edendamisel ja meetmete võtmisel ning abikanalite arendamisel kooskõlas uue õigusakti artikliga 32; • Parimate tavade vahetamise hõlbustamine, sealhulgas digikirjaoskuse arendamise, riiklike toetuskanalite ja rakenduste kohta, ning suuniste andmine. • Rahvusvaheline teavitustegevus ja suhtlus kolmandate riikide reguleerivate asutuste/täitevasutustega.
Koosseisuvälised töötajad	• Rakendamis- ja jõustamistegevuse käsitlemise toetamine • Dokumentidega seotud ülesannete toetamine juhtumimeeskondade toetuseks, sealhulgas tagades nõuetekohase registreerimise ning kooskõla menetluspõhimõtete ja tähtaegadega • Kirjavahetuse ettevalmistamine järelevalve alla kuuluvate üksustega ja juhtumitoimikutele juurdepääsu ettevalmistamine • Taustauuringud ja -analüüs

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Kohustuslik: järgmises tabelis tuleks esitada parim hinnang ettepanekust/algatusest tulenevate digitehnoloogiaga seotud investeeringute kohta.

Erandkorras, kui see on vajalik ettepaneku/algatuse rakendamiseks, tuleks rubriigi 4 assigneeringud esitada selleks ettenähtud eelarvereal.

Rubriikide 1–3 assigneeringuid tuleks kajastada „tegevusvaldkonna IT-kuludena, mis on eraldatud rakenduskavadele“. Nende kulud kuuluvad tegevuseelarvesse, mida kasutatakse otseselt algatuse rakendamisega seotud IT-platvormide/vahendite taaskasutamiseks/ostmiseks/arendamiseks ja nendega seotud investeeringuteks (nt litsentsid, uuringud, andmete säilitamine jne). Selles tabelis esitatud teave peaks olema kooskõlas 4. jaos „Digimõõde“ esitatud üksikasjadega.

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
RUBRIIK 4								
Institutsiooni tasandi IT-kulud	0	0	0	0	0	0	0	**0**
RUBRIIK 4 kokku	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	0	0	0	0	0	0	0	**0**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
KOKKU	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

– ☐ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu

– ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu

– ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

– ☒ ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist

– ☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

– ☐ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele

– ☒ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

– ☐ omavahenditele

– ☒ muule tulule (sihtotstarbeline)

– ☐ märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju[20]						
		Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**
02 20 03 05		17,875	15,875	15,875	15,875	15,875	15,875	15,875

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

02 20 03 05 Digiteenuste õigusakt – Väga suurte digiplatvormide üle järelevalve teostamine Muud märkused (nt tuludele avalduva mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

4. DIGIMÕÕDE

Käesoleva määruse nõuete täitmiseks peavad kohaldamisalasse kuuluvate digiteenuste ja -süsteemide pakkujad tegema kindlaks teenuse saaja või süsteemi kasutaja vanuse vastavalt V peatükis sätestatud nõuetele. Eelkõige nõuab juurdepääsu edasilükkamise rakendamine, et sotsiaalvõrguteenuste ja videojagamisplatvormide pakkujad võtaksid kasutusele töökindlad ja tõhusad ELi

[20] Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 10 % sissenõudmiskulude mahaarvamist, nagu on ette nähtud dokumendis COM(2025) 574.

vanusekontrollilahendused, mis põhinevad komisjoni poolt kättesaadavaks tehtud ELi vanusekontrolli kaval. Liikmesriigid ja/või eraõiguslikud üksused võivad seda kasutada iseseisva rakendusena või digikukru osana. See lahendus on kasutajasõbralik, turvaline ja privaatsust täielikult säilitav. Lõimitud ohutusega seotud kohustuste rakendamisel võib määruse nõuete täitmiseks kasutada ka muid vanusetuvastuslahendusi kui ELi vanusekontroll, tingimusel et need vastavad teatavatele kriteeriumidele. Et see praktikas toimiks, on oluline, et oleksid olemas vanusekontrolli- ja vanusetuvastuslahendused, mis tagavad suure täpsuse, usaldusväärsuse, turvalisuse, töökindluse, vähese sekkumise, eraelu puutumatuse ja andmekaitse ning mittediskrimineerimise. Teenuse saaja vanuse kindlakstegemiseks on turul juba olemas kaubanduslikke lahendusi ning eeldusel, et need tagavad piisava kaitsetaseme, võib neid kasutada kooskõlas käesoleva määruse sätetega.

Lisaks töötab komisjon kooskõlas komisjoni soovitusele (EL) 2026/1035 välja ELi vanusekontrolli süsteemi, mis koosneb usaldusmudelile ja juhtimisele esitatavatest nõuetest ning nõuetest, mida peavad täitma vanusetõendite väljastajad ja vanusekontrolli lahenduste pakkujad. Teenusepakkujad peaksid olema täitnud ELi vanusekontrolli süsteemi nõuded, enne kui nende lahendused ja vanusetõendi väljastajad saab kanda usaldusväärsete lahenduste ELi loetellu. Samamoodi peaksid vanusetõendite pakkujad vastama ELi vanusekontrolli süsteemi nõuetele enne, kui nad kantakse vanusetõendite väljastamise teenuse pakkujate ELi loetellu. Keskpikas ja pikas perspektiivis tuleb toetada ELi vanusekontrolli süsteemi hooldust ja toimimist.

4.1. Diginõuded

Seda arvesse võttes on määruses sätestatud järgmised nõuded:

[Nõue 1 (R1): teenusepakkujad, kelle suhtes kohaldatakse juurdepääsu edasilükkamist, peavad tegema oma teenuste saajatele ja süsteemide kasutajatele ettepaneku tõendada oma vanust ELi vanusekontrolli lahenduste abil, kasutades ELi vanusetõendit või muid lahendusi, millele on osutatud käesoleva määruse artikli 24 lõike 2 punktides a ja b.

[Nõue 2 (R2): teenusepakkujad, kelle suhtes kohaldatakse lõimitud turvalisuse kohustusi, ja tarkvararakenduste poodide pakkujad võivad kasutada muid vanusetuvastuslahendusi kui ELi vanusekontrolli lahendused, tingimusel et need tagavad täpsuse, usaldusväärsuse, turvalisuse, töökindluse, vähese sekkumise, eraelu puutumatuse ja andmekaitse ning mittediskrimineerimise kõrge taseme.

[Nõue 3 (R3): Euroopa Komisjon võtab vastu rakendusaktid, mis hõlmavad kehtivaid spetsifikatsioone ja ELi vanusekontrolli süsteemi toimimist, vanusetõendite väljastajate ELi loetelu ja vanusekontrolli lahenduste ELi loetelu.

Nagu eespool märgitud, on komisjon nõuete R1 ja R2 täitmiseks juba koostanud ELi vanusekontrolli kava, mille liikmesriigid või eraettevõtjad peavad nüüd kasutusele võtma. Seoses nõudega R3 on komisjon juba loomas nii ELi vanusekontrolli süsteemi kui ka kahte loetelu.

Vastutavate asutuste vaheliseks teabevahetuseks kasutatakse süsteemi AGORA, mis on turvaline teabevahetussüsteem, et toetada teabevahetust liikmesriikide digiteenuste koordinaatorite, komisjoni ja Euroopa digiteenuste nõukoja (mis koosneb digiteenuste koordinaatorist) vahel. Komisjon, digiteenuste koordinaatorid ja nõukoda kasutavad süsteemi AGORA kogu digiteenuste määruse täitmise tagamisega seotud teabevahetuses.

See süsteem on juba loodud ja seda kasutatakse nüüd ka käesoleva määruse kohaldamisel, mis võib nõuda asutuste täiendavat kaasamist süsteemi, kuigi selline täiendav registreerimine on tõenäoliselt piiratud, kuna asjaomased asutused on enamasti juba kaasatud. Seetõttu seda käesolevas finants- ja digiselgituses rohkem ei käsitleta. Sama kehtib tehisarukaaslaste ja juturobotite järelevalve ja täitmise tagamise kohta, mis tugineb tehisintellektimääruse alusel juba loodud struktuuridele, täitmise tagamise raamistikule ja teabevahetussüsteemile.

4.2. Andmed

ELi vanusekontrollilahendus on eraelu puutumatust tagav, võimalikult väheseid andmeid koguv, mittejälgitav, mittesiduv ja topeltpime lahendus, mille eesmärk on hoida isikuandmete töötlemine absoluutselt minimaalsel tasemel. Paljudel juhtudel saab isiku vanust kontrollida vanusetõendi väljastajale kättesaadavate andmete põhjal. Vanusetõendi esitamine hõlmab nende isikute isikuandmete töötlemist, kes peavad tõendama oma vanust internetipõhiste teenuste kasutamiseks. Selline andmetöötlus toimub eraldi isiku juurdepääsust sellistele internetipõhistele teenustele. Internetiteenus ise ei saa vanuse kontrollimise tulemusena kasutaja kohta isikuandmeid, välja arvatud tõend selle kohta, et isik on nõutavast vanusest vanem. Sellise andmetöötluse puhul säilitatakse täielikult eraelu puutumatus ja kasutatakse uusimat tehnoloogiat, et tagada täielik vastavus andmekaitsestandarditele. Tehnoloogiat ajakohastatakse korrapäraselt, et säilitada selle turvaline ja eraelu puutumatust säilitav olemus. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-data-strategy_en

4.3. Digilahendused

ELi vanusekontrolli süsteem on avatud lähtekoodiga tehniliste nõuete kogum, mida saab kasutada eraldiseisva mobiilse vanusekontrolli rakenduse avaldamiseks. Vanusekontrollilahenduse väljatöötamine on kättesaadav nii liikmesriikidele kui ka erasektori osalejatele.

Lahendus võimaldab üksikisikutel tõendada digiteenustele ja -süsteemidele, mis nõuavad vanuse kontrollimist, et nad on piisavalt vanad, ilma et nad jagaksid oma identiteeti, täpset vanust, sünnikuupäeva või muid isikuandmeid. Selline digilahendus toetab diginõudeid R1 ja R2 ning on kaudselt seotud diginõudega R3, esitades vanusetõendeid, mis tõendavad, kas üksikisiku vanus ületab teatavat vanust või mitte.

4.4. Koostalitlusvõime hindamine

Euroopa vanusekontrollilahendus on tehniliselt koostalitlusvõimeline Euroopa digiidentiteedikukrutega, nagu on sätestatud määruses (EL) nr 910//2014, millega kehtestatakse Euroopa digiidentiteedi raamistik. Vanusetõend väljastatakse elektroonilise tõendina, nagu on sätestatud määruse (EL) nr 910/2014 artikli 3 lõikes 44. Sellega tagatakse, et vanuskontrollilahendused ja vanusetõendite pakkujad annavad (võimalikele) teenusesaajatele vanusetõendi, mida saab kasutada digiteenustes ja kõigis liikmesriikides.

Vanusekontrollilahenduste peamised eripärad võimaldavad seega digiteenuste sujuvat koostalitlusvõimet, et võimalikel digiteenuste saajatel oleks võimalik oma vanust tõendada.

4.5. Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed

Nagu on märgitud punktis 4.1, on komisjon teinud käesoleva määruse digitaalse rakendamise toetamisel juba edusamme ning on avaldanud ELi tegevuskava ja jätkab tööd ELi vanusekontrolli süsteemiga. See peaks tagama, et rakendamise ajaks on taristu ja süsteem olemas.

Selleks et tagada kasutuselevõtt üldsuse poolt, kuid võimaldada ka üldsusel anda pidevat tagasisidet ja ajakohastamist, avaldas Euroopa Komisjon tehnilised nõuded, mis on vajalikud ELi vanusekontrollilahenduste väljatöötamiseks. Projekt on avatud lähtekoodiga ja kogu teave on avalikult kättesaadav veebisaidil *ageverification.dev*. Kõnealust veebisaiti ja sellega seotud IT-testide taristut tuleb pidevalt hooldada ja käitada. Lisaks peaks käimasolev töö ELi vanusekontrolli süsteemiga muutma selle aluseks olevate rakendusaktide koostamise lihtsaks, kuna need tuginevad olemasolevale praktikale. Jõustumise ajal korraldatavad teadlikkuse suurendamise kampaaniad on üliolulised mitte ainult üldsuse poolt laialdase kasutuselevõtu toetamiseks, vaid ka eraelu puutumatuse ja kasutatavusega seotud probleemide leevendamiseks.